

SLOVENSKI NAROD.

zhaja vsak dan popoldne, izvzema nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predklici beseda 1 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Demagogi na preizkušnji.

Kakor je sedanja situacija v Jugoslaviji nezmišljena, kakor ne vsebujejo stranke, ki so na vladi, prav nobenega pozitivnega programa, ki bi na resen in stvaren način mislil na našo resnično bodočnost, na procvit našega gospodarstva, na učvrščenje našega nacionalizma, tako moramo priznati, da ima vendarle eno dobro stran. Stranke, ki so doslej bile v opoziciji, in ki so sedaj nepričakovano na krmilu države, so se rodile in so tudi živele od demagogije. Ta oznaka ni slučajno in ni od naše strani iznešena, ker smo strankarski ali politični nasprotniki sedanje vlade. Mi jo povdarjamo, v prvi vrsti z nekega višjega stališča. Nam gre za to, da najdemo v razvoju naše notranje politike tiste momente, ki so bili najbolj kvarni in katere bi radi videli, da se razvijejo v pozitivne vrednote. Taka slaba stran je bila dosedanja vseskozi demagoška taktika in kritika opozicije.

Najprvo vzemimo nastanek teh strank in pogledimo, ali so se rodile iz dejanske potrebe, iz stvarne utemeljenosti in iz idealizma. Tu imamo predvsem Radičevu stranko, o kateri je danes splošno priznano, da jo je rodil pokvarjen človek, mož, ki ga resno ne vpošteva niti hrvaški inteligenti sami. Z neverjetno predrznostjo, ironijo, sarkazmom, domišljavostjo in lahko miselnostjo je Stepan Radič zajel nezadovoljnost hrvaških mas po svetovni vojni in izbral neke od Avstrije umetno privzgojene nasprotnosti do Srbov. Razpalil je protisrbsko gonjo in protisrbsko razpoloženje. Poleg tega si je postavil programe, ki pomenijo po svoji zmedenosti in nezmišelnosti pravi unikum. V nobeni državi Evrope ni mogoč pojav Stepana Radiča. Še celo v orientalskih satrapijah se obnašajo tamošnji tribunali pametneje in resnejše.

Slični demagoški in nerensni ter nepremišljeni temelj imajo tudi ostale stranke sedanje vlade. Slovenska ljudska stranka je avtonomijska iz strankarskih razlogov. Njen program ne bazira na neki načelni razliki med slovenstvom in jugoslovenstvom (ker taka razlika v realnem življenju ne obstoja). SLS je zato, da vzpostavi po razpadu dunajske germanistične in katoliško-državne centrale klerikalni monopol v Sloveniji.

Iz strankarskega hegemonizma je dr. Spaho avtonomist. Zemljoradniki so si vpleli v glavo, da je njihov princip edino zveličaven in da v Jugoslaviji ne sme eksistirati državna in vsepolitična ter solidaristična stranka, marveč samo stranka na stanovski podlagi. Ponesrečena misel je tudi Davidovičeva koncepcija o potrebi sporazuma, kar pomeni vlado tribunov mesto delovanja zavednih načel, političnih programov ter borbe doslednega nacionalnega idealizma.

Pa tudi dosedanja opozicijska kritika je bila demagogija. Spomnimo se na vpitje opozicijskega tiska, na sumničnjenja, na brezvestna podtikanja, ko je šlo za naše zunanje politične akcije. Povsod in na vse strani so bivši ministri dozdevno prodajali jugoslovensko zemljo in naše življenjske interese! Uprava ni bila nič boljše. Povsod in na vse strani dozdevna korupcija, nasilje, sleparije, protizakonitosti in eksploatacije! Zlasti se je vsesplošna demagogija zajela v davčno politiko ter oznanjala predstoječi gospodarski razpad Jugoslavije.

Sedaj so te stranke na vladi. Demagogizirale so dovelj. Sedaj imajo priliko, da dokažejo ali je bila njihova demagogija resna in stvarna kritika in ali se z dejanskimi razmerami da boljše upravljati in boljše varčevati v Jugoslaviji. Še ta mesec bodo ministrstva sestavila kalkulacije in bo mogel finančni minister zaokrožiti načrt bodočega državnega proračuna. Z Italijo imamo še neka teritorialna vprašanja, takisto z Albanijo. Z Bolgarijo je po Radičevi zaslugi odprto makedonsko vprašanje. Tudi vprašanje militarizma, t. i. izdatkov za našo vojsko naj izvoli

Povratak kralja v Beograd.

Sprejem kraljevske dvojice. — Avdijenje. — Parastos za kralja Petra. — Imenovanje novih velikih županov.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Prihod kraljevske dvojice v Beograd je bil napovedan za včeraj ob 16. popoldne. Še pred četrto uro se je zvedelo za kraljev povrtek in v ulicah, po katerih se je imel peljati na dvor, so se zbrale velike množice ljudi, da pozdravijo vladarja. Na kolodvoru so sprejeli kraljevo dvojico ministrski predsednik Davidovič, notranji minister Nastas Petrovič, vojni minister Hadžić, dvorni maršal general Damjanović ter dvorno osobje. Pred postajo, po Nemanji ulici in Kneza Miloša ulici, koder so se peljali dvorni avtomobili, je občinstvo burno pozdravljalo kraljevo dvojico. Danes popoldne bo kralj odpotoval v Topolo in Oplenac, kjer se bo vršil jutri svečan parastos za kralja Petra. Prestolonaslednika Petra je vzel sabo princ Nikola v Francijo, kjer bo sta gosta pri princu Pavlu in princezini Olgi.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Povratak kraljevske dvojice v Beograd je brez dvoma v zvezi s političnimi dogodki. Res je, da se je kralj vrnil v prestolico radi parastosa za kralja Petra. V vrstah opozicije — radikalov in samostojnih demokratov pa se trdi, da je zelo verjetno, da je kraljev prihod v zvezi s poslednjimi dogodki in da bo sprejel v avdienco nekaj politikov, da se na ta način pouči o političnem položaju. Nasprotno se v vladnih vrstah zatrjuje, da je političen položaj popolnoma stabilen in normalen in da kraljev prihod ni v zvezi z razvojem političnega položaja. Vladni krogi zatrjujejo, da je s kraljevim povratkom olajšana predložitev državnih ukazov v podpis. Od radikalne in demokratske strani se na-

glaša, da notranji položaj še nikdar ni bil tako napet, ker se še nikdar ni zgodilo, da bi monarhistično stranko podpirala kaka republikanska stranka, kakor je n. pr. Radičeva seljačka stranka.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Tekom včerajšnjega dne ni kralj po svojem prihodu v Beograd nikogar sprejel v avdienco. Danes dopoldne bo kralj sprejel ministrskega predsednika Ljubo Davidoviča in zunanjega ministra Marinkoviča. Popoldne bo kralj z dvornim vlakom odpotoval v Topolo, kamor odide tudi ministrski predsednik Davidovič z nekaterimi člani vlade. V Topolu se vrši jutri svečan parastos za kralja Petra. Tekom jutrišnjega dopoldneva se bo tudi v beogradski saborni cerkvi vršil svečan parastos, kateremu bodo prisostvovali vsi člani vlade, ki bodo v Beogradu, ter višje uradništvo.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Tekom današnjega dne bo kralj sprejel tudi notranjega ministra Nastasa Petroviča v avdienco. Notranji minister bo predložil ob tej priliki v podpis ukaze o imenovanju novih velikih županov, o upokojitvi oz. premeščenju mnogih dosedanjih velikih županov. Vprašanje imenovanja velikih županov je bilo na dnevnem redu, odkar se je sestavila sedanja vlada, zlasti pa po odobravitvi vladne deklaracije v narodni skupščini. Od včeraj je glede imenovanja velikih županov dosežen v vladi sporazum. Iz krogov vlade se dosejda še ni ničesar zvedelo o osebah, ki bodo imenovane. Podrobnosti bodo znane šele tekem današnjega dne. Veliko število ukazov o vpokojitvi višjega uradništva v svojih resortih so pripravili tudi ostali ministri Davidovičeve vlade.

Sokolski zlet v Zagrebu.

Prva javna telovadba. — 12.000 Sokolov in gostov v Zagrebu. — Ovacije vojaštvu. — 15.000 gledalcev. — Ponesrečene demonstracije separatistov.

— Zagreb, 16. avgusta. (Izv.) Po prijavah v zletni pisarni je do včeraj došlo v Zagreb do 12.000 jugoslovenskih Sokolov in gostov. Včeraj ob 6. jutraj so se vršile na zletišču skušnje za nastop. Občinstvo je zasedlo obsežne tribune. Na zelo okusno prirejenem zletišču ima telovadišče prostora za okoli 2000 telovadcev. Ko je nekoliko po 15. prišel skozi glavni vhod na telovadišče kraljev zastopnik, pomočnik komandanta IV. armije general Strečković, v spremstvu saveznega staroste Ganga in zagrebškega župnega staroste dr. Gavrančiča ter slavnostnega odbora, so izbruhnile med občinstvom navdušene ovacije. Vel. kralju. Zastopnik kralja je zavzel prostor v kraljevi loži ter povabil k sebi staroste JSS br. Ganga, zastopnika ČOS brata Davidoviča, starosto poljske Sokolske zveze br. Zamolskega ter starosto ruske sokolske zveze br. Vergruna. Na zletišču se je zbralo pri javnem nastopu Jugoslovenskega sokolstva okoli 15.000 gledalcev. Ob pričetku vaj je bila spuščena v zrak v višino 200 m velika raketa, iz katere se je razvila jugoslovenska zastava, ki je z višine padala polagoma proti Savi.

Takoj nato je nastopilo 200 moške in ženske dece, ki je izvajala Bogunovičeve proste vaje. Točno izvajanje dece je vzbudilo živahno odobravanje. Za tem je nastopilo nad 100 čeških Sokolov, ki so proizvajale vaje s palicami. Nastop čeških Sokolov je občinstvo viharno pozdravljalo, tembolj, ker je bilo očarano radi preciznega in elegantnega

sedanja vlada reševati v smislu svojega prejšnjega pacifističnega natolcevanja. Dvomimo pa, da bo hotela to izvajati v praksi.

Za vse to delo velja v prvi vrsti princip stvarnosti. Brez stvarnosti pa ni pozitivnega dela in zato sedanja vlada, odnosno stranke, ki jo sestavljajo, ne morejo lepe dokazati neutemeljenosti in demagogije svoje prejšnje kritike, kakor s tem, da bodo priznale,

proizvajanja. Za tem je nastopil oddelek čeških Sokolov, burno pozdravljen od občinstva. Nato je sledila glavna točka sporeda. K prostim vajam članstva so prikorakali jugoslovenski Sokoli v lepo kombiniranem rajalnem pohodu. Nastopilo je tisoč telovadcev. Težke vaje, ki točno in strumno izvajane, so vzbudile splošno pohvalo in odobravanje. Nastop članstva je pokazal višek sokolske discipline in organizacije. Po prostih vajah članstva je nastopila vojaška godbena šola iz Vršca z lepo izvedenimi prostimi vajami. Mnogo pozornosti so vzbudili tudi kareji v devetericah s težkimi vajami br. Lhodskega. Kareji so bili štirje in sicer: eden iz Beograda, dva iz Zagreba, četrti pa zastavljen iz Petrovaradina in Mostarja. Veliko pozornost so vzbudili mornarji iz Djenoviča, ki so izvajali pod vodstvom kapetana Kovača Murnikova alegorijo »Naprej«. Za njimi so vojaki 19. polka iz Kragujevca v popolni vojni spremi izvajali Jehličkove vaje. Z velikanskimi ovacijami je občinstvo pozdravilo vojaštvo, ki je v krasnem rajalnem pohodu pod vodstvom častnikov nastopilo k prostim vajam. 1800 vojakov je z veliko preciznostjo in strumnostjo izvajalo proste vaje, od katerih so bile nekatere precej težko zasnovane. Po vajah vojaštva je nastopila vrsta sedmih čeških Sokolov na drugo in na bradlji. Ta vrsta je občinstvo s svojimi vratolomnimi vajami naravnost presenetila in je tudi žela velikansko odobravanje. Sledil je nastop članic, katerih je telovadilo okoli

da se v naši državi, kakor sploh v realnosti ne dajo graditi gradovi in da je za vse potrebno postopnega in razvojnega dela. Če se na ta način stranke na vladi potom dela v ministrstvih odrežejo demagogije, bo to izdaten uspeh sedanje, v ostalem brezmišelnosti in brezprogramatične politične situacije. Sedanje situacija in sedanja vlada je vlada in situacija demagogov na preizkušnji.

600. Istotako kakor Sokoli so tudi Sokolice bile sprejete z burnimi ovacijami občinstva. Kakor proste vaje članstva, ni za popolnostjo nič manj zaostajala orodna telovadba. Orodna telovadba se je vršila na dvojnih drogih, na enem drugo, na šestih bradljah in na enem konju. Sarajevski Sokol je ob enem proizvajal skupine na lestvi, podoficirska šola pa lepe skupinske proste vaje. Mnogo pozornosti je vzbudila ljubljanska vrsta na drogih kakor tudi vrsta mornarjev na bradlji. Četa vojakov iz Karlovca je nastopila z vajami s puškami. Javni nastop se je zaključil s skupščinskimi vajami dece in članstva. Zvečer ob 20. se je vršila v Narodnem gledališču svečana akademija, pri kateri so nastopili jugoslovenski in češkoslovaški Sokoli. Izredno krasne vaje so proizvajale na akademiji češke Sokolice, potem oddelek osmih Sokolov iz Diakova z reketi. Moški oddelek je proizvajal alegorične vaje po Zajčevi »U boj«. Alegorični nastop mornarjev pa se je moral na zahtevo občinstva po-

noviti. Olimpijska vrsta včeraj ni nastopila pri svečanosti akademiji, pač pa bo nastopila pri javnih vajah v nedeljo. Za ta nastop vlada veliko zanimanje.

Povodom sokolskega zleta v Zagrebu ni prišlo do nobenih večjih incidentov. Slavnostno razpoloženje so skušali sicer motiti ponekod frankovci, vendar pa je policija onemogočila njihove nakane.

— Zagreb, 16. avgusta. (Izv.) Včeraj je tudi hrvaški Sokol javno telovadbo in sicer Sokol II, v Vlaški ulici, konjeniški Sokol pa javen nastop izven Zagreba na livadah grofa Kulmerja. Obe prireditvi sta bili sicer dobro obiskani, vendar pa se jih je udeležilo samo zagrebško meščanstvo. Proti večeru, po končanem telovadnih nastopih, se je vračalo v mesto z godbo na čelu jugoslovensko Sokolstvo, kakor tudi hrvaški Sokol, vendar pa tudi ob tej priliki ni došlo do nobenih incidentov. Med hrvaškim Sokolstvom je prevladala trezna struja.

Odmev Radičevih izjav v Beogradu.

Ogorčenje srbske javnosti. — Radič zahteva priznanje sovjetske Rusije. — Zunanji minister proti tej zahtevi.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) V sredo in včeraj se je v vseh političnih krogih razpravljalo o izjavah Stepana Radiča po njegovem povratku, ki so napravile velik vtis. Pozornost so zbudile zlasti njegove izjave o kralju tako v vladnih krogih, kakor tudi v opoziciji. Od vladne strani se skuša omiliti vtis Radičevih žaljivih izjav o kralju, ki so razburile zlasti ves srbski del našega naroda. Z druge strani pa se v vrstah sedanje opozicije naglaša, da je sedanje stanje nevzdržno in da pomenjajo take politične anomalije, ki so nastopile v naši državi, velik udarec napram kroni ter državnemu in narodnemu edinstvu. Jasno je, da napravila Radič s svojimi izjavami in zahtevami velike težkoče sedanji vladi. Kakor poročajo, je Radič sporočil v Beograd, naj se tekom odgoditve parlamenta nemudoma prizna rusko sovjetsko vlado, kar smatra kot najnujnejšo diplomatsko akcijo

Jugoslavije. Radič je namreč ruskemu zunanjemu komisariju Čičerimu obljubil, da bo jugoslovenska vlada takoj po njegovem povratku v domovino stopila v diplomatske stike s sovjetsko vlado. Vlada je seveda radi te zahteve St. Radiča v veliki stiski, ker bi z ugoditvijo Radičevi zahtevi dokumentirala samo svojo popolno odvisnost od Radiča, na drugi strani pa ji grozi nevarnost, da ji odreče Radič svojo podporo, ako ne ugoditi njegovim zahtevam. Včeraj sta se posvetovala o tej stvari ministrski predsednik Ljuba Davidovič in zunanji minister dr. Voja Marinković. Kakor poročajo iz zanesljivega vira, se je zunanji minister dr. Marinković postavil na stališče, da za enkrat še ni mogoče ugoditi Radičevi zahtevi glede priznanja sovjetske Rusije.

Na vidiku je torej konflikt med Radičem in Davidovičevjo vlado.

K političnemu položaju.

— Beograd, 19. avgusta. (Izv.) Dasi kralj šele popoldne odpotuje v Topolo, vendar ni tekom dopoldneva sprejel nobene ministra v avdienco, kar se razlikno tolmači. V predsedništvu vlade so se tekom dopoldneva vršila posvetovanja med ministrskim predsednikom Ljubo Davidovičem in posannimi člani vlade. Ministrskega predsednika je posetil tudi predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanovič. Razen tega je posetil Davidoviča tudi vojni minister general Hadžić.

Predsednika skupščine Jovanoviča sta posetila tekom dopoldneva izmed poslancev, ki odpotujejo na mednarodno parlamentarno konferenco v Bern, posl. Divac in Vasa Jovanovič.

S kraljem odpotuje v Topolo popol-

dne z dvornim vlakom tudi min. predsednik Davidovič in nekateri člani vlade. V Topolu se vrši jutri svečan parastos za pokojnim kraljem Petrom. Ostali člani vlade se udeležijo svečanega parastosa v beogradski saborni cerkvi.

Kakor se doznava, je kralj ob prihodu v Beograd imel v kolodvorski čakalnici razgovor kakih dvanajstih minut z ministrskim predsednikom Davidovičem, ki ga je edini izmed ministrov pričakoval na železniški postaji. V zvezi s tem se doznava, da kralj ni bil baš zadovoljen s poročilom ministrskega predsednika. Podrobnosti o tem razgovoru niso znane, vendar pa se razširjajo glasovi, da je stališče Davidovičeve vlade močno omajano.

IMENOVANJE VELIKIH ŽUPANOV.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Govorijo se, da bo postal veliki župan za beogradsko in banatsko oblast Laza Atanacković, odvetnik v Beogradu. Dosedanji veliki župan bo upokojen. Za baško oblast bo imenovan Vitomir Krstić, bivši šef oddelka ministrstva za notranje stvari v času prve radikalno-demokratske koalicije. Dosedanji veliki župan Slijepčević bo zamenjan. Imena novih velikih županov so še tajna, dokler kralj ne podpiše ukaza.

NOVA CARINSKA TARIFA.

— Beograd, 15. avgusta. (Izv.) Danes popoldne se je vršila seja ekonomsko-finančnega komiteja ministrov. Na seji je bilo odobreno nekoliko licitacij za razna ministrstva. Referent ministrstva za finance je poročal članom komiteja o predlogu nove carinske tarife. O seji je izjavil minister za finance dr. Spaho, da niso točne vesti glede spora med njim in ministrom za trgovino dr. Šumenkovičem glede vprašanja carinske tarife.

COOLIDGE KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA.

— Washington, 16. avgusta. (Izv.) Coolidge je sprejel kandidaturu za predsednika Zedinjenih držav. Ob tej priliki je v svojem govoru izjavil, da hoče voditi miroljubno zunanjo politiko. Pristavil je, da bo za slučaj, ako bo sprejet Dawesov predlog, sklical novo mednarodno konferenco, na kateri se bo razpravljalo o nadaljnji omejitvi oboroževanja.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.
Dne 16. avgusta. Prosti promet.
Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 15.33, Dunaj 0.1143, Milan 3.65, London 368.50, Newyork 80.80, Pariz 4.55, Praga 241.50.
— Curih, 16. avgusta. Današnja borza: Beograd 6.55, Praga 15.80, Pariz 30.15, London 24.08, Newyork 528.50, Milan 24.—, Berlin 1.27, Dunaj 0.007475.
Tržaška borza danes ni poslovala.

Nemčija sprejela francoske zahteve.

— London, 15. avgusta. (Izv.) Herriot je večer dopoldne poročal voditeljem zaveznikov delegacij o razgovorih francoskih in belgijskih delegatov z nemškimi zastopniki. Vsi zavezniki pooblaščenici so priznali, da je Francija pokazala s pristankom na izpraznitve Poruhra po prvih dvanajstih mesecih izvedbe Dawesovega načrta veliko popustljivost in da mora nemška vlada ta pogoj brezpogojno sprejeti. Za tem so bili zastopniki Nemčije povabljeni telefonično na posvetovanje. Na prošnjo Herriota sta Macdonald in ameriški poslanik Kellogg obvesila dr. Marxa in Strossemanna o soglasnem naziranju zaveznikov. Nemški pooblaščenici so zahtevali rok, da se o zadevi ponovno posvetujejo ter so obljubili svoj odgovor do danes opoldne. Državni kancelar doktor Marx je pred popoldnansko sejo zaveznikov in nemških ministrov z ministrskim predsednikom Herriotom izjavil, da začne teči rok za vojaško izpraznitve Poruhra od podpisane končne protokola londonske konference in ne od trenutka ko stopi v veljavo Dawesov načrt. Razgovor med dr. Marxom in Herriotom je trajal do pol 16. popoldne. Dr. Marx je izjavil, da glede vprašanja vojaške izpraznitve Poruhra ne more dati ne lastno odgovornost končnega odgovora, ker je treba, da finančni minister dr. Luther odputuje v Berlin v svrhu posvetovanja z državnim predsednikom Ebertom in voditeljem strank državnega zbora. Oфициalni odgovor nemške vlade bo dospel pred nedeljo. Ministrski predsednik Herriot je informiral ostale zaveznike o svojem razgovoru z državnim kancelarjem dr. Marxom. Macdonald je za tem konferencial dal časa z nemškimi ministri, ki so se mudili v posebnem

salonu. Končno je izjavil dr. Marx, da odneha o svoje namere, poslati finančnega ministra dr. Luthra v Berlin, da pa se bo z državnim predsednikom Ebertom sporazumel brzojavnim putem in da bo odgovor angleške vlade objavljen tekom noči.

— London, 16. avgusta. (Izv.) Nemška delegacija je ob 15. izjavila, da je sprejela pričakovani odgovor iz Berlina. Za tem so se nemški delegati sestali k posvetovanju.

— London, 16. avgusta. (Izv.) Kasno ponoči se je raznesla vest, da je Nemčija izročila francoskemu ministrskemu predsedniku odgovor, ki sprejema francosko stališče glede reparacijskega vprašanja. S tem je pravzaprav londonska konferenca zaključena. Nemčija je skušala tekom 24 ur pridobiti nekatere majhne koncesije. Nemčija je pristala na predložitev končnega protokola, ker je nalezela na enotno fronto zaveznikov in Amerike. Izpraznitve Poruhra po zaveznikih četah se ima izvršiti do dne 15. avgusta 1925. Režimski železničarji se bodo odstranili. Odločitev glede ostalih vprašanj bo padla jutri, četudi se smatra na angleški strani, da bi se mogla pogajanja zavleči z ozirom na ureditev nekaterih trgovskih političnih vprašanj.

— Pariz, 15. avgusta. (Izv.) »Agence Havas« poroča iz Londona, da so pri odhodu iz hotela francoske delegacije izjavili nemški ministri, ki so jih obkolili številni častniki: »Končno je! Izdan je bil nastopni komunikat: Med zastopniki nemške in francoske vlade se je danes vršil razgovor, od katerega se more pričakovati pozitivnih uspehov. Pogajanja se bodo jutri dopoldne nadaljevala.

POSET NAŠEGA KRALJA V PARIZU.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Včeraj so posetili zunanega ministra dr. Vojko Marinkovića mnogi diplomatski zastopniki tako na pr. italijanski poslanik, grški, poljski in avstrijski. Zunanega ministra je tudi posetil francoski poslanik D e Builly, ki je včeraj istovrstno posetil tudi ministrskega predsednika Davidovića. Razgovor francoskega poslanika z zunanjim ministrom in ministrskim predsednikom se je tikel okrepitve prijateljstva in zveze med našo državo in Francijo, kakor tudi poseta našega kralja pri predsedniku francoske republike.

PREOSNOVA VLADE.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Poleg mnogih važnih stvari, ki se bodo izvršile takoj po vrnitvi kralja iz Topole, se bo izvršila tudi rekonstrukcija vlade in zasedba državnih podtajniških mest v posamnih ministrstvih. Vprašanje preosnove vlade je že radi tega aktualno, ker imajo nekateri ministri po dva resorta. Ob tej priliki se bodo nekatera ministrska mesta na novo zasedla. Zatrjuje se, da bo dr. Korošec odstopil ministrstvo prosvete enemu izmed Davidovičevih demokratov.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Vprašanje državnih podtajnikov se bo baje rešilo kasneje. Dr. Š e č e r o v ima največ upanja, da postane podtajnik v ministrstvu financ. Za ministrstvo prosvete se navajata dva kandidata in sicer radikalni disident dr. Momčilo Ivanič in demokrat Svetožar Gjorgjevič. Za načelnika istega ministrstva je določen Žika Vidanović.

DEMISIJA NEMŠKEGA POSLANIKA V WASHINGTONU.

— Washington, 15. avgusta. (Izv.) Nemški poslanik v Zedinjenih državah Wiedfeldt je demisioniral ter bo 15. septembra odpotoval v Nemčijo.

DRAGINJSKE DOKLADE KATOLIŠKI DUHOVŠČINI.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Kakor se doznava, je poslalo ministrstvu za vere združenje katoliške duhovščine zahtevo, naj se vsem katoliškim duhovnikom povišajo draginjske doklade in sicer dvakratno. Sodijo, da bo dr. Korošec ugodil zahtevi katoliške duhovščine.

URADNIKI PRI MINISTRSKEM PREDSEDNIKU.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Ministrski predsednik Ljuba Davidović je včeraj sprejel deputacijo organizacije državnega uradništva, ki mu je obrazložila potrebo revizije uradniškega zakona in zboljšanja dosedanjega gmetnega položaja državnega uradništva. Ministrski predsednik Davidović je izjavil, da je vlada že sama v svoji deklaraciji naglašala potrebo, da je treba izvršiti revizijo uradniškega zakona in da se morajo upoštevati vse zahteve uradništva, ker je sama prepričana o njihovi upravičenosti. Vlada smatra, da je treba čimprej pomagati uradništvu in da je treba ugoditi njegovim upravičnim zahtevam.

VELIKO ZBOROVANJE NRS.

— Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Mestni odbor radikalne stranke za Beograd je napovedal veliko radikalno zborovanje za 19. t. m. ob 10. dopoldne v hotelu Pariz na Terazijah. Na tem shodu bo poročal bivši ministrski predsednik P a s i ć o političnem položaju v naši državi. Mestni odbor radikalne stranke je izdal za ta shod poziv, v katerem naglašajo sedanje usodne in težke politične razmere, ki zahtevajo, da se postavi radikalna stranka na branik narodne svobode ter edinstva države in naroda. Proglas naglašajo, da je radikalna stranka dolžna zastaviti vse moči, da se obvaruje pridobitve, ki so bile dosežene z velikimi žrtvami za našo svobodo.

Vesti iz Italije.

— Rim, 16. avg. — »Tribuna« je priobčila senzačno vest, da so našli v bližini Rima v nekem jarku krvav suknič brez enega rokava. Na sukniču se poznajo zbodljaji. Potem so našli tudi rokav. Vse skupaj so poslali v Rim v roke preiskovalnim sodnikom. Tam okoli je polno jam in globokih vodnjakov, zato se vrši sedaj obsežna preiskava daleč naokoli. »Mondo« poroča, da so našli truplo ob bregu Tibere blizu Barriere Angelice. Truplo kaže moža, starega okoli 40 let, čevlji so fini, sukniča ni bilo na telesu, poznajo se truplu zbodljaji in vidijo se znaki, kako je bilo zvezano. Poroča se dalje, da je bil suknič predložen Matteottijevi ženi, ki je izjavila, da je last njenega moža.

Izpuščenji so provizorno na svobodo Colin, Šofer Filipelli, Baldeschi, Mazzola in Treffa.

— Milan, 16. avg. — Strašni nalivi so divjali nad pokrajina gorenje Italije zadnje dni. Iz Turina poročajo, da se je v bližini Mazze Canavese, kjer se nahaja električna centrala, podrl nasip in je voda udrla čez bregove. Inženir in tehnični načelnik sta se ponesrečila. Voda je povzročila škodo 100.000 lir.

Nad jezerom Lago Maggiore se je utrgal oblak. Poškodovane so ceste in številna poslopja. Pri vasi Laveno je bilo več plazov, ki so zaprli poti in železniško zvezo Škoda je na vseh straneh ogromna.

V dolini Brente so nalivi in poplave porušili hiše, ceste, mostove in zemljišča.

VELIK POŽAR V RAČJEM.

— Maribor, 19. avgusta. (Izv.) V noči od petka na soboto je izbruhnil v Račjem ogenj iz dosedaj neznaing vzrokov ter se je v kratkem času razširil

v velik požar, ki je pretil uničiti celo Račje. Le neumornemu trudu šestih požarnih bramb, med njimi tudi mariborske, se je posrečilo omejiti požar tako, da so pogorela le gospodarska poslopja štirih posestnikov. Med prizadetimi je tudi posestnik Faleš, načelnik požarne brambe v Račjem.

VSTAJA V MAROKU.

— Pariz, 15. avgusta. (Izv.) Po vsteh iz Madrida je položaj v severnem delu Maroka zelo kritičen. Vstajem so se pridružila še nekatera domača plemena, ki so bila dosedaj nevtralna. Španski direktorji, ki je vodil pogajanja s temi plemeni, se je odločil, da izvede proti njim najostrejšo borbo.

POLJSKO-RUSKI INCIDENT.

— Varšava, 16. avgusta. (Izv.) Na noto poljske vlade radi obmejnih incidentov je sovjetska vlada odgovorila, da bo radi upada razbojniških čet na poljsko ozemlje izvedla preiskavo ter o njenem izidu poročala poljski vladi.

Politične vesti.

— Radić in kralji. V četrtek je, kakor smo že poročali, sklical Stjepan Radić plenarno sejo poslancev, ki pripadajo njegovi stranki ter na tej seji poročal o svojem potovanju v Moskvo in o uspehih tega svojega potovanja. Njegov govor je bil do pičice tak, kakršni so vsi njegovi govori. Dotaknil se je tudi kraljeve osebe in se o kralju izrazil takole: »Mi tega kralja kot človeka spoštujemo, toda nanj ne damo mnogo, ker smo republikanci. Srbi so umorili svojega kralja, no, sedanjemu kralju nečemo Hrvatit storiti ničesar žalega. Najhuje bi bilo to, da bi ga nekega dne z vsemi častmi in svečanostmi izkomplimentirali iz države.« — Ta Radićeva izjava o vladarju je v Beogradu in povsod po državi izzvala vihar ogorčenja, zlasti pa je konsternirajoče vplivala na Davidovićevo vlado, ki je radi te in sličnih Radićevih izjav v skrajno mučnem položaju. Splošno se domneva, da je Davidović - Koroščeva vlada že danes v tako kočljivi situaciji, da se lahko govori že o — krizi.

— Kako razmetava vlada dr. Korošča državni denar! Kakor poročajo beogradski listi, je vlada g. Korošča izplačala od 2. avgusta dalje na zahtevo Ferad Beg Drage, voditelja džemijeta, ki jo podpira v Narodni skupščini, nič manj kot 3.940.000 dinarjev! Koliko šele znaša odkupnina za glasove ostalih narodnih manjšin, Nemcev, Madžarov itd.? Kakšne morajo biti koncesije na račun državnega in narodnega edinstva, ki jih daje St. Radić in hrvatskim separatistom sploh!! In taka vlada ima pogum imenovati se »vlado reda, zakona ni — pravice«.

— Radkij prodaja Makedonijo. V Sofijo je te dni prispel iz Dunaja makedonski iredentist Petar Čaulev. Član centralnega komiteja makedonske organizacije. Čaulev je imel na Dunaju važne sestanke z Radićem, ki mu je dal garancije, da bo deloval za odcepitev Makedonije v smislu balkanske federacije. O tem sestanku je Čaulev obvestil Aleksandrova, ki sklicuje sedaj izredni kongres makedonske emigracije. Ves sofijski tisk povdarja važnost sporazuma z Radićem in govori o Radiću v zelo laskavih besedah.

— Zinovjev o Radiću. Moskovsko uradno glasilo »Izvestija« prinašajo dne 2. avgusta obširen govor Zinovjeva, v katerem opisuje Radićevo delo in njegovo zvezo z rusko komunistično internacionalno. Najprvo trdi Zinovjev, da so internacionalni seljaški sovjet, »profintern« (profesionalni internacionalni sindikat), žensko internacionalno komunistično združenje in organizacija komunistične omladine podrejeni »kominterni«, to je komunistični internacionali. Vse te organizacije pripravljajo teren za komunistično revolucijo in za vlado delavcev in seljakov. Takojšnje propovedovanje komunistične revolucije bi ne bilo umestno. V tem smislu so komunisti leta 1917. napadali Kerjenskoga vlado in pripravljali teren za boljševiško revolucijo. Enaka vloga pripada sedaj seljaški internacionali, ki se je iz oportuniteti organizirala zasebno, da bi tem uspešnejše pripravila teren za komunistično revolucijo. V nadaljnjem svojem govoru je Zinovjev trdil, da je seljaška internacionala mnogo pridobila z vstopom Stepana Radića in njegove seljaške stranke. Radić je človek širokih vidikov in on bo s pomočjo hrvatskih seljakov olajšal in popeljal končno zmago komunistične internacionalne na Balkanu, ker bo Radićeva akcija preskočila iz hrvatskega seljaštva na srbsko seljaštvo in objela ves Balkan. — Kaj pravi na to naša vlada? Ona molči in se celo naslanja na g. Radića! Radić ljube oblasti izpostavlja državo komunistični revoluciji gazež pri tem osnovne zakone našega družabnega in državljanskega reda ter pozitivni zakon o zaščiti države. Tako nespoštovanje, tako zlohotno kršenje tega in drugih zakonov imenuje sedanja vlada »vladanje v smislu reda, zakona in poštenja!«

— Gospodarski glas o novem finančnem ministru. »Privredni Pregled« se bavi v svoji zadnji številki s sedanjim finančnim ministrom dr. Spahom in piše o njem: »Svoj čas, ko je prišel gospod dr. Spaho za ministra trgovine in industrije, so se polagale nanj lepe nade. Navajalo se je, skozi kake faze življenja je šel in zaključevalo se je, da on poživí omrtnelo ministrstvo trgo-

ne in da je on vrlo pogojena osebnost za vodstvo te važne državne ustanove. Vsi, ki so tako mislili, so se prevarali. Ves čas njegovega ministrovanja ni pokazalo to ministrstvo nobenega življenjskega znaka... Stranke, ki so prišle sedaj na vlado, ne morejo voditi strankarske politike in njihovi predstavniki ne smejo svoja mesta izkoristiti v svrhe svojih strank. Oni morajo voditi realno državno politiko, da bi se notranje razmere umirile in da bi se pričelo delo za kulturno in gospodarsko napredovanje narodnih mas. Ali je dr. Spahu partijska politika glasina in državna privredno - finančna postranska, ni nam znano. Ta dva tedna se ni pokazalo ne eno in ne drugo in ne moremo presoditi njegovega mnenja. Veliko odgovornost sprejme nase, ako prepusti najvažnejše ministrstvo svoji usodi in se vrže na politiko. Prejšnji finančni minister je bil boljši, ker ni bil nikakva politična osebnost, on je prišel v finančno ministrstvo kot strokovnjak, ki se ni imel brigati ne za politiko in ne za volitve, njegova naloga je bila delo za zboljšanje državnih financ. Ali bo mogel dr. Spaho, ki je vodja ene politične partije, zajedno vršiti te velike dolžnosti, ne vemo. Znano pa nam je, da je bilo na svetu doslej malo takih državnikov.«

— Hrvatski komunistični letakji zaplenjeni v Gradcu. V Gradcu je bil v oddelku za prtligajo zaplenjen zabož z 8000 komunističnimi hrvatskimi letaki. Letaki so bili poslani z Dunaja v Gradec in v njih se poziva hrvatske seljake in delavce na brezobziren boj proti buržuaziji, velekapitalu in kapitalizmu.

Sovjetski militarizem.

Iz vojne akademije delavsko-kmet-ske armade, takozvane »Akademije rdečih maršalov«, je bilo puščenih v vojaško službo 110 novih rdečih častnikov. Trockij je imel na nje nagovor, v katerem je naglašal, da pridobi armada novih 110 izvežbanih, prepričanih, preizkušenih in pred vsem revoluciji vdanih vojaških delavcev. Pozval jih je, da naj pridno delajo, se vežbajo in pred vsem pa naj študirajo tuje jezike. Trockij je izjavil pomenljivo: »Ničče ne ve, kako se razvije usoda Evrope v najbližjih letih. Čini vladajočih razredov so sposobni, da pripravijo evropskim narodom in celemu svetu nove krvave preizkušnje. Moramo biti pripravljeni na to, da se razmere prevrnejo in obrnejo ter razvijejo do največjega razmaha. Sodrugi učite se tujih jezikov, spopolnajte se v njih, to vam pride prav...«

Trockij je imel v svojem govoru pred očmi potrebo nastopanja rdeče armade zunaj sovjetske Rusije. Kdo ve, kaj bo, kje in kako? Tam na Vzhodu so narodi, do katerih sega komunistična ideja, ali proti Srednji Evropi, proti Balkanu in Zapadu je že važnejše prodiranje sovjetske misli. Ničče ne ve, kako se razmere preobrnejo. Tudi Radić nič ne ve, kako bo, toda zadovoljen je, ker vidi, da gre še hitreje nego je mislil. — Sovjetska Rusija se pripravlja in oborožuje na pohod, kamor bo treba in kakor prilike nanesejo. Te dni mislijo boljševiki mnogo na Balkan. — Ako se oni pripravljajo, se moramo pripravljati tudi mi, toda pred vsem pa takoj proti boljševiškim eksponentom med nami in proti njegovemu delovanju, ker ničče ne ve, kako se razvije usoda Jugoslavije morda že v bližnjih dneh.

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

B. Grimshaw-G. Clavigny: 2 Gosposodična kapetan.

Roman z avstralskih otokov.

— Najprej se je treba zmeniti glede delitve plena, je dejala Vajiti strastno.

— Tristo vragov, lepo dete, živeti pa znamo! Verjemite mi, tam se nahajajo stvari, ki lahko napravijo veliko veselje dvema kapetanoma. Della si bova zlato in dragulje, vam pa, lepo dete, prepustim svilo in čipke. Stari morskí volkovi, kot jaz, ne vedo s tem kaj početi.

— Na katerem meridianu ste se nahajali, ko ste zapazili ono ladjo? je naenkrat vprašala Vajiti.

— Vse imam napisano. Videli boste zemljevid. Videli pa boste tudi dijamante. Pridite na mojo ladjo.

— Na ladjo? . . .

Vajiti ga je začela sumljivo gledati.

— Če sprejmete, je treba še to noč dvigniti sidro, je dejal Donahue surovo. Ali zagrabite ali pa pustite . . .

Na krovu »Sibilo« se je ravnokar prikazal Sakson.

Ko je Donahue videl, da seda kapetan v čoln in se hoče prepeljati k svoji hčerki, se je odstranil, rekoč:

— Ob osmi uri bom pred Charleyem. Vajiti mu ni odgovorila.

Apja je glavno pristanišče otokov Samoa. Vsi oni, ki jadrajo po polinezijskih morjih, iščejo biserov ali ropajo ponesrečene ladje — deloma trgovci s sužnji, deloma morskí roparji — se tu shajajo. Nezaupno in radovedno se sprehajajo po pristanu in posedajo po gostilnah in beznicah. Vedno prisluškujejo ali pričakujejo ujeti besede kakega pogovora. Dolge tedne živijo tako. Potem pa naenkrat izginejo s svojimi jadrnicami, kdo zna zaradi kakšnih pustolovščin.

Ura je bila šest, ko je pristal kapetan Sakson s svojimi čolnom in stopil na suho. Trgovci so zapirali svoje prodajalne in mornarji so začeli polniti pivnice.

Domači elegantniki so brezbrzično promenirali na sredi ceste. Bosi so korakali v belem pesku, za vsakim ušesom so imeli cvetlico in zelo smešni so bili v rdečem in belem prtu, ki jim služil za celo obleko ob dnevih, če se ustavljajo poštni parniki v luki. Temna domača dekleta so jim sledila od daleč in prepevala čudne pesmi.

Dan je bil zelo vroč, toda zlata solnčna obla je slednjič zatomila v morje. Zrak je duhtel po jamu in sadju kruhovca, po kokosovi kremi in ocvrtih ribah. Povsod so pripravljali večerjo.

Pri Charleyu je bilo nabito polno ljudi za sivimi okrnimi verande.

Od vseh azijskih gostiln je ta najmanj priporočljiva. Prti iz povoščenega platna so že čisto obrabljeni, luči kadijo, noži se majejo v ročajih in krožniki so oškrbani. Toda na mizah se nahajajo male kadi z ledom, angleško pivo in izboren whisky. Charleyevi gostje pa polagajo važnost edino le na glavno in nočejo nepotrebnega razkošja.

Kapetan Sakson je vstopil in se vsedel začaj v dvorani, ne da bi se najmanj brigal za svojo hčerko, ki jo je smatral popolnoma za »quantité négligeable«. Ona mu je pa enostavno sledila in se vsedla za mizo poleg njega.

Sakson, ki je imel težko glavo in popolnoma prazne možgane, je bil že malo pijan in se počutil prav srečnega.

Njegova jadrnica je bila na varnem v pristanu. Isti dan je bil prodal svoj tovor, skrbi ni imel nobene in nekaj kozarcev whiskyja ga v kratkem dovede na vrhunc sreče. Alkohol mu je vlivl veselje in pozabljenje tako poceni, da ni zamudil nobene prilike, da bi si ga ne privoščil. Tako se je umikal razmišljanju, ki je motilo živalsko stanje, v katerem se je prav dobro počutil.

Vajiti je bila raztresena in nervozna, umaknila se je v senco, kot bi se hotela skriti pred pogledi, ki so ji sledili.

Boj ji je dejal: ob osmih . . . Kaj naj stori? Mož se je bil med dekletovim poklepom in njegovo prirojeno previdnostjo

Donahue je bil v dvorani; od časa do časa ga je dolgo pogledovala v upanju, da ujame enega njegovih pogledov, ali kakšen migljaj ali znak očmi, ki bi potrdili njeno sumnjo.

Toda mož je mirno večerjal.

Sedel je nasproti svojemu krmjarju, ki je že bi precej v letih in izpregovoril z njim nekoliko besed. Videti je bil slabe volje in tu in tam je naglo pogledal proti Saksonu in njegovi hčerki. Naglo je končal svojo večerjo, potem pa je stopal s kozarcem whiskyja v roki do konca verande in se ustavi pred plačilno mizo, kamor mu je bil sledil njegov tovariš.

— Si še vedno odločen, Donahue? je vprašal ko se je bil ustavil poleg njega.

— In zakaj pa ne?

— Ona nič kaj ne zaupa.

— Kar pusti jo. Ti in jaz sva v stanu, meriti se z njo.

— Ali misliš, da pride na krov?

— Najdem sredstvo, da pride.

— Bojim se te podlasice v ženski koži.

— Stara je dvajset let, jaz pa štirideset, se s norčeval Donahue. Štirideset se lahko bori zopet dvajset katerikoli dan leta.

— Kaj si ji pripovedoval?

— Povest o ponesrečeni ladji, polni dragi ljev . . .

— In se ujame v zanko?

Prosveta.

FRANJO ČIBEJ:

Morala in družba.

(D dalje.)

A napram sebi moramo biti resnični, pravtako napram drugim. V nas živi prepričanje, da nam usoda ne pušča vedno sreče in moči, da zahteva od nas žrtve, zdravja in sposobnosti, uspehov in lepe mladosti. Življenje in spoštovanje do življenja nas dela zlasti odgovorne za vse, kar živi za vse, kar hrepeni za tem, da bi se izživelo, za vse, kar bi se rado izpolnilo. V vsaki globoki morali zveni troje tonov, primovanje življenja, zanikanje življenja, in zopet obeh porajajoče se priznavanje življenja.

Vse to mora veljati tudi za naše zajednice in socialne skupnosti, predvsem za najčisteje in nam najbližje. Veljati mora predvsem v vsakdanjem življenju. Ravno vtem nam manjka bogatosti življenja in prav tu se moramo varovati velike nevarnosti: v našem javnem življenju, v vsaki globoki pokvarjenosti, pokvarjenosti — morala majhnih ljudi, ali suženjska morala, kot jo je imenoval Nietzsche. Ta se smatra upravičeno, da odloča v javnosti, da jo življenje priznava; ta morala se ute, meljuje nedopustno z argumenti življenja, vlada v vseh običajih in segah. In vendar je protiteža, nasprotnica zemlje in nje, njeza prav tega življenja, je zastrupljena kri, ki duši in mori življenje, ki ga mori z mirnostjo in navadnostjo. In vendar bi tega ne smeli trpeti; zabezbi bi nas moralo do dna duše, ko skuša priti v naše zajednice duh, ki je poln nasilja in nerեսnic napram življenju. In naj si izhaja ta duh iz cerkve, javne morale, gotovih socialnih razredov, šole ali koderkoli, Zavrniti ga moramo, če smo dosledni in prepričani o etični ideji socialnih skupnosti in pravem življenju.

V dosedanji analizi smo izkazali glavni problem, osnovno relacijo med moralo in družbo; izkazala se je potreba, obuditi v naši dobi novega in raznovrstnega zajedniškega duha in skupno zavest, ki naj ve posemate življenjske zajednice v celoto. V obliki meri smo mogli že dosedaj ugotoviti obojestransko odvisnosti: odvisnost morale od socioloških in družabnih činitelej, oboje od družbe, in odvisnost družbe od moralnih činitelej. Saj ima morala, in pravtako etika, namen oblikovati življenje, da ne istinitosti.

Ostanejo nam še nekateri posebni problemi, ki so že deloma vključeni v dosedanjem, ter še nekatere druge, do sedaj še nepovzete točke. Nadalje ostane še vprašanje vseh dosedanjih rezultatov in praksi, zlasti v vzgojalstvu in vzgoji. Gre torej za to, da določimo še nekatere odnose med moralo in družbo. Začetki hočemo z odvisnostjo morale od družabnih činitelej, od družbe.

Najprej treba ugotoviti, česa družbo, slovje, sociologija sama ne more utemeljiti. Hume in Smith in mnogi empiristi so smiselno in fino razložila postanek ljubezni o objektivnosti moralnih zapovedi in norm. Sociološko so se skušale utemeljiti etične pozicije in norme same iz predetičnih, še ne — etičnih nagonov in duševnih sposobnosti, podobno kot je skušal darwinizem razložiti postanek smotnih oblik in učinkovanja nesmotnih kavzalnosti in slučajnosti. Da se etične norme, morala, ne samo etos spreminjajo pod vplivom vsakokratnih družabnih potreb in odnosov, je jasno. A vsebine etike, ozir. moralnega življenja ne more utemeljiti sociologija. Glavni in odločilni argument za to je, da gre kakor pri logiki, pravu, estetiki, verskem normiranju tudi pri etiki za pozicije, norme, za predmetne odnose, ki jih psihološki tok do življenja ne ustvarja, za danosti, ki niso istovetne s temi psihološkimi asociacijami in zakoni, ampak za svet, ki stoji našemu doživljanju nasproti, ki je razporejen po zmislu po svojem zakonu, po svoji ideji, ki ga mi dojemamo. Psihologizem je v etiki pravtako nedopusten kot v logiki ali drugje. Da so moralne pozicije neprimerne težavnostne od logičnih, smo sami zgoraj obširno izkazali; a svojevrstnosti moralnega fenomena ne moremo zanikati. Četudi priznamo tudi sociološko in genetično raziskavanje moralnega reda, četudi smo izkazali individualnost vsake močne moralne odločitve, ki poteka končno iz vere v svojo bitnost, v red vrednot izven nas, v vrednost naše osebnosti in njeno prostost in neodvisnost.

Konec prihodnjič.

Glasheni vestnik.

— Dr. Makso Moric. V torek dne 19. t. nastopi prvokrat v našem opernem gledališču odlični pevec tenorist dr. Makso Moric, član dunajske ljudske opere. Doktor Moric je naš rojak ter je dosegel v vseh svojih dosedanjih nastopih tako na Dunaju kakor tudi na graški operi odlične uspehe. V Ljubljani nastopi kakor Turiddu v Mascanijevi operi »Cavalleria Rusticana«. V tej vlogi gostuje dr. Moric, ki nastopa sicer pod umetniškim imenom Adrian, v torek 19 in v soboto dne 23. t. m. Odličnega rojaka, umetnika iskreno pozdravljamo na domačem odru.

— Narodna opera Gorenjski Slavček. Danes v nedeljo dne 17. t. m. poje se v opernem gledališču Foersterjeva opera »Gorenjski slavček«. Glavno vlogo Minke poje ga Pavla Lovšeta kot gost. Pavla Lovšetova je pela Minko pri prvi vprizoritvi dne 1. decembra 1922 in ako se ne motimo jo poje v nedeljo 20. t. m. na našem odru. Franja poje g. Banovec, mater Majdo pa gna Ropasova. Chanssoneta g. Šubelj, njegovo soprogo ga Smolenska. Oskrbnica Štruklja postavi na oder g. Zupan, njegovega pisarja pa g. Mohorič, Lovro je g. Debevec, krmar pa g. Perko. Vstopnice se dobivajo pri dnevnih blagajni in opernem orkestru.

— Opera »Carska novesta«. Tudi ob priliki letošnjega sejma uprava naših gledališč skrbi, da posetnikom Ljubljane nudi kolikor mogoče najlepših dramskih in opernih predstav. Tako je šla nam še iz prošle sezone znana in priljubljena Carska novesta R. Korsakova preko odra. Vodil je dobro uspelo predstavo g. Balatka, režiral pa g. Bučar. Odlikovali so se zlasti gđc. Rozumova (Marfa) g. Betetto (Lobakin) in g. Popov (Grjaznoj). Opera bi na vsebinski razumljivosti dokaj pridobila, ako bi gđc. Rozumova pela razumljivejše, g. Popov pa bi pel slovensko. Likova je dal Banovec prav dobro. On lepo napreduje. Bomelj je bil g. Mohorič. Tudi dober. Gđc. Sfiligojeva v intonaciji ni dovolj trdna. Ostali so bili dosti dobro razpoloženi. Orkester še malo počitniški. Publika je bila maloštevilna, večino so tvorili tuji.

ADRIA vanilin sladkor
ADRIA pektivni prašek
 Paviljon E 39
 Razstava
 in sprejemanje naročil.
 5336

Julijska Krajina.

— Don Luka Kirac. V Rakotolu v Istri proslavi jutri don Luka Kirac, eden najzaslužnejših svečnikov v borbi za napredek istrskega ljudstva, 40-letnico svojega mašništva. Rojen je bil v Medulinu 27. sept. 1885., posvečen v mašnika 17. avgusta 1884. Luka Kirac je plemenit patrijot, ki deluje za svoj narod že vse svoje dosedanje življenje. Gospodarsko, prosvetno in politično se je trudil v prosep svojih Istranov, kjerkoli je služboval, in dosegel je povsodi uspehe. Zelo delaven je bil tudi v deložnem zboru. Iz Poreča so ga pregnali Italijani 1877. »Il famoso Croato Kirac« je moral takrat oditi v Barban. Pozneje je prišel v svoj rodni kraj Medulin in napel tam vse svoje sile v blagor prebivalstva. Osnovao je posojilnico, ribarsko zadrugo, čitalnico, Sokola, godbo itd. Dne 26. julija 1914 se je vršila v Medulinu Sokolska prireditev. Godba je svirala tudi neke srbske komade. Drugi dan so odgnali don Luko Kirca v Pulo skupno z njegovimi pomočniki, vse so uklenili in odvabili v Trst. Divja svotjat je po kolodvorih, posebno še v Trstu, kričala na nje: »Evviva l' Austria! Abbasso la Serbia e i Servi dell' Istria!« Potem so bili »porchi Serbi dell' Istria« odvedeni v Rihernberg in od tam v Ljubljano na grad, kjer je don Luka Kirac tridesetletnico svojega mašništva 17. avg. 1914 obhajal v družbi dr. Zerjava, dr. Orliča, nadučitelja Križmana in drugih. Po tem je bil konfiriran na Štajerskem. Ko se je po zlonimo Avstrije vrnil v Medulin, ga je čakalo novo trpljenje. Italijani so ga internirali v Sardiniji, kjer je preostal toliko muk, da jih je težko opisati. Končno se je vrnil in po dolgem obotavljanju ga je oblast slednjič pustila v Rakotole, kjer živi svojemu poklicu. Rahlo mu je zdravje, težko je njegovo življenje, lubezen do trpinčenega naroda pa gori v njem vedno enako živo. Vsi, ki poznajo delovanja in življenje don Kirca, se ga danes spominjajo s toplim srcem in mu kličejo: Še na mnoga leta v prid našega ljudstva!

— V Idriji se občuti vedno bolj gospodarsko propadanje. Ogromna je brezposelnost, ker je danes brez rednega dela in zasluzka nad 400 odraslih in delazmožnih mladih ljudi. Vpokojenci ne dobivajo redno svoje plače. Rudarski delavci zaslužijo razmeroma malo, tako da je sedaj po vseh družinah veliko gorje. Neznosni so davki, kajti poprej je kril rudnik 90% vseh občinskih doklad, sedaj pa morajo vse davščine plačevati davkoplačevalci sami, ker rudnik ne plača nič. Uvedene so vse druge raznovrstne davščine, tako da ubogo ljudstvo gleda z vedno večjo skrbjo v svojo črno bodočnost. Vse prošnje za pomoč nesrečnim rudarjem so bile doslej zaman.

— Izginil je iz Temnice, Novelo št. 17. sedemnajstletni Alojzij Rogelja. Fant je majhne postave, drobnega obraza, v Gorici se je učil mizarstva. Kdor bi kaj vedel, naj sporoči na naslov: Fran Rogelja, Novelo št. 17. pošta Komen (Comeno) Friuli.

— Proti omejitvi nepremične lastnine posredujejo pri vladi v Rimu slovenski in nemški poslanci. Posetili so vse prizadete urade in obrazložili vtisk in skrb, ki ga je napravil razlastitveni dekret. Ali bo kaj pomagalo?

— Tečaj katol. dijaštva na Pečinah prepovedan. Slov. dijaška zveza je hotela prirediti na Pečinah na Tolminskem tri-dnevni tečaj. Nad 200 dijakov se je napotilo na Pečine. Prefekt furianske pokrajine je tečaj prepovedal, češ da ima tečaj značaj javne prireditve in da bi mogoč motiti javni mir, ker si stavlja cilje, ki niso povsem kulturnega značaja. Vršila so se posredovanja pri oblasti, ki pa niso uspela. Hoteli so imeti došleci potem ednnevne duhovne vaje v cerkvi, ki so bile pa prepovedane. Dovolila se je maša in potem še pridiga. Udeležniki so poslali papežu brzojavko in drugo brzojavko osrednjemu odboru italijanske katoliške akcije v Rimu, proseči pomoči v obrambo verske svobode.

— Umrl je gospod Anton Mučič, učitelj v Sempetru v Gorici. V zagrebškem sanatoriju je iskal leka svoji bolezni ali zaman. Sušica ga je spravila v grob, komaj 26letnega mladeniča.

Turistika in sport.

— Humoristična tekma med ljubljanskimi in zagrebškimi tiskarji nenogometiški se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 4. pol. podne kot predtekma Strassenb. SK. Graz: Ilirija, Ljubljana. — Ljubljanski tiskarji postavijo sedeče amatersko nenogometiško moštvo: Kosem Dragotin — Zajc Viktor, Ivkovič Fr., — Černe Vek, Radočaj Niko, Andrejčić Niko, — Sternad Vinko, Hartman Lojze, Ogoreutz Fr., Horvat Pečičku, Podkrajnik Jože. — Sodi iz prijaznosti znani ilirjski igralec Učak Fr. — Imenovani igralci posedujejo vse vrline, ki jih igralce ne sme imeti in s katerimi bodo zmogli izvesti izvrstno burkasto tekmo. Zolman s svojo historično palico se odlikuje z »visokimi« skoki in sigurnim spuščanjem v goal; oba branilca sta moža orjaka z razantno-kratкими neosvoobodilnimi streli in kratko sapo. Deeni beg bo s svojo plešo svetil za žogo. Najmarkantnejši »reprezentant« igralce je srednji half Radočaj Niko. Visok kot hrast in tudi nič manj okoren. Za žogo ne leta, pač pa jo sijajno brca, kadar je ni. S polno paro mu bosta pomagala sijajna halfa z velikima glavama in suhima nogama. Veliko smeha obeta sijajna napadalna vrsta. Srednji na padalec je rojen nogometiški (Bog se ga usmili!) Predvsem pa sta sijajna krila ki ne znata centrati, pač pa jako rada izgubita žogo med nogami. Obe zvezi sta sijajna »nogo-brca«. — Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene, se pričakuje obilnega poseta tiskarjem naklonjene publike.

— Hermes: Strassb. SK. Gradec. Danes ob 17.30 se vrši na igrišču Ilirije ob Celovski cesti nad veleseljmiščem uvodna tekma v jesensko mednarodno nogometno sezono med graškim Strassb. SK in SK. Hermesom. Tekma obeta dobre sport. Pomenljive razne ugodne rezultate (n. pr. s Sturmom 2:2, Hakoah 4:1, dunajski Strassb. 2:2) na temelju katerih so si pridobili v Gradcu prvotnost in ker se nahaja na drugi strani tudi Hermes pod sistematičnim vodstvom svojega trenerja, jako dobri formi. Jutri ob 17.30 tekmuje z Gradčani Ilirija.

— Mladinske pokalne tekme. Zaključne tekme turnirja mladinskih nogometnih moštev se vrše jutri v nedeljo dopoldne na igrišču Primorja ob Dunajski cesti. Za prvo in drugo mesto tekmujeta ob 10. uri Ilirija in Primorje, tekmeča za tretje mesto sta Hermes in Panonija. Odločilna tekma med resnično izvrstnima mladinskima moštvoma Ilirije in Primorja bo vzbudila med sportno publiko znaten interes — kot pač vsako srečanje med tema kluboma. Predigra Hermes-Panonija se prične ob 8.45.

— NOGOMETNE TEKME. Gradjanski (Zgb.): Saska (Sarajevo) 4:2; Hašk juniori: Viktorija Žižkov (Praga) juniori 7:1. — Dunaj Rapid: Herta 5:2, Ostmark Moravska Slavija 1:1, Sportklub: Brat-slava 3:0.

— Tenis turnir za prvenstvo Slovenije. Na igriščih SK. Ilirije se je vršil večeraj teniški turnir za prvenstvo Slovenije, čegar rezultati so dosedaj sledeči: gospodje (posamni) Kuffinec: Kmet 6:3, 6:0; Friedrich K.: Bazala 6:1, 9:7; Podvinec: Pelan 6:1, 6:2; Kacijancič: dr. Gostiša 6:1, 6:2; Kacijancič: dr. Breitner 6:0, 6:1; Farkaš: Golob 6:3, 6:1; Hietzl: Bleiweis 6:4, 7:5; dr. Friedrich: dr. Pandakovič 6:3, 6:3; Platzeriano: baron Bülow 4:6, 7:5, 6:7. — Dame (posamne): Bloudek: Zloch A. 6:2, 6:4; Reischer: Stegnar 7:9, 6:4, 6:2; Koster: Baglama 6:3, 6:2. — Gospodje (dvojno) Hietzl-Zunkovci: brata Hartman 6:3, 3:6, 6:2; Kuffinec-Podvinec: Golob-Kmet 6:3, 6:0, dr. Gostiša, Farkas brata Friedrich 6:2, 6:1; ista: dr. Panda-kovič-Singer 6:4, 6:2. Dame in gospodje (dvojno): Gostiša-Podvinec: Bloudek-Darcar 6:1, 6:0; Zloh L.-Bazala: Kravos-Sessler 6:2, 6:2; Zloh A.-Kacijancič: Ravntk-Zunkovci 6:4, 6:1; Mehlem-Mehlem: Se-petavec-Bezjak 6:2, 6:4. Danes se vrši prvo kolo za prvenstvo Slovenije; oboje finalne tekme bodo jutri v nedeljo.

Morski svetilnik 327 d

iz Mirim čokolade. Veleselj paviljon 3f

Otvoritev industrijsko-obrtne razstave v Mariboru.

V Mariboru 15. avg. Danes dopoldne se je otvorila industrijska obrtna razstava. Otvoritev je bila določena na 10. Vabljeni predstavniki državnih in vojaške oblasti so bili tudi točno na licu mesta. V imenu razstavne konzorcija oziroma uprave je navzoče goste pozdravil predsednik g. Ambrožič ter naprosil magistratnega komisarja dr. Rodoška, da otvorit razstavo, kar je omenjeni tudi storil ter v kratkem, lepem nagovoru pojasnil pomen razstave, želeč ji v imenu mestne občine obilo uspeha. Nato je zavrnila godba »Drava«. Pri sprejemu ni bila zastopana mariborska oblast baje, ker je prepozno dobila vabilo. Pač pa je bilo zastopano finančno ravnateljstvo (dr. Povalej), državna železnica (gg. Mohorko, Jarh), policijski komisariat (nadv. Krševan), poslanec dr. Hohnjec itd. Pozdrav in otvoritev se je izvršila pred lličnim vhodom v Prešernovi ulici. Takoj pri vstopu na razstavni prostor se je pokazala velika vrzel med lankro in letošnjo razstavo. Vendar z ozirom na velike znane ovire moramo resnici na ljubo priznati, da je razstavni konzorcij svojo nalogo izvršil častneje, kakor se je sploh pričakovalo. Na drugi strani pa je bil akt otvoritve sam na sebi za

razstavni konzorcij dobra šola, da so take prireditve mogoče je ob slozmem sodelovanju in strokovno izvedeni organizaciji. Razstavni prostori so isti kakor so bili lani. Le število predmetov je zelo omejeno. Seznam razstavljalcev izkazuje število 148, toda do danes manjka še mnogo razstavljalcev; nagajalo je tudi vreme tik pred otvoritvijo. Pogreša se letos težka industrija. Na dvorišču je razstavila nova zvonolivar-na »Zvonoglas«. V notranjih prostorih je nekaj prav zanimivih novih tvrdk, v pr. »Lutka«, prva jugoslov. tovarna za otroške igrače, ki vzbujajo mnogo pozornosti. Tudi nekaj gorenjskih razstavljalcev je tu. Zunanjih tvrdk je malo; častno je zastopan Mostar, Novi Sad, Sarajevo itd. Razstava se deli v pet oddelkov. Zanimiv je vajeniški oddelek. V njem vzbujajo pozornost izdelki vajenca tvrđke Heričko (krasna peč s slikami) ter vajencev kiparja Sojč (Vrabec in Erna Sojč). Najbolj privlačni del razstave bo tudi letos s slikami dobro zastopani umetniški klub »Grohar«. Že radi tega oddelka se tudi vnanjem izplača obisk letošnje razstave. Večji obisk se pričakuje za nedeljo.

Dr. Juga so našli mrtvega.

Ponesrečil se je v triglavski steni med Pragom in Luknjo.

Danes zjutraj smo dobili dodatno k poročilu, ki ga priobčujemo na drugem mestu, iz Mojstrane telefonsko obvestilo, da so snoči ob 19. pripeljali tjakaj truplo ponesrečenega doktorja Klementina Juga. Našla ga je večeraj zjutraj ekspedicija njegovih tovarišev »Skakašev«, katerim se pridružil še Gregor Lah iz Mojstrane. Na vsezgodaj večeraj v petek so se napotili iz Aljaževega doma po severni steni na Triglav. Po večurnem napornem iskanju so našli dr. Juga mrtvega. Ležal je na polici, ki moli iz navpične triglavske stene nekako v sredini med Pragom in Luknjo. Kolikor se je dalo presoditi, je padel kakih sto metrov globoko. Najbrže je zabiljal v skalo železen klin, med tem pa mu je spodrsnilo ali pa se je pod nogo zrušila opora in padel je v globočino. Padec je moral biti strahovit, ker je imel ponesrečenec popolnoma razbito glavo, da ga ni bilo mogoče več spoznati, in polomljene vse kosti. Z največjo težavo so nato truplo navezali na vrvi ter je spustili po steni kakih 300 metrov globoko na stezo, ki vodi s poti na Prag proti Luknji. Tu so ponesrečenca položili v nosilnico in ga prenesli v Aljažev dom, od koder so ga z vozom prepeljali v Mojstrano. Tu so ga položili v krsto ter ga prenesli v mrtvašnico na Dovjemo.

Pokojnikovi sorodniki so danes dopoldne prispeli v Mojstrano. Od njih je odvisno, kdaj bo pogreb. Najbrže bo jutri v nedeljo dopoldne.

Tragičen dogodek vzbuja povsodi najgloblje sočutje, zlasti pa v planinskih krogih, kjer je bil simpatični dr. Jug izredno prijujbljen.

Šef prosvetnega oddelka dr. Stanko Bevk.

Pred kratkim smo prinesli novico, da je prosvetni minister dr. Korošec odstavil dosedanega šefa prosvetnega oddelka za Slovenijo dr. Stan. Bevka, na njegovo mesto pa postavil nekdanjega predsednika višjega šolskega sveta profesorja Vadnjala, ki ga je s tem vsej javnosti predstavil kot zaupnika klerikalne stranke. Brez dvoma so prosvetnega ministra napotili do tega, za naše šolstvo in prosvetno delo, sploh za udeleženje ustavne državne ideje pri šolskih vzgoji, usodnega koraka strankarski, osebno-partizanski motivi. Menda ni poštenega človeka, pa naj si bo ali ona stranke, ki bi mogel dosedanjemu načelniku g. dr. Bevku očitati nekorektnosti in pristranosti v njegovem službenem poslovanju. Nasprotno: poznamo ga iz dobe, ko je kot predsednik višjega šolskega sveta vršil na včasih kaj burnih sejah te korporacije svoj nelahki posel z izredno taktčnostjo in obzornostjo. Vsled svoje praviloljubnosti in objektivnosti je moral včasih celo pri svojih političnih somišljenikih čuti očitke »klerikalnosti«, češ, da se preveč ozira na Slomškarje ter da zapostavlja člane UJU vsled naklonjenosti do klerikalcev.

Sedaj pa mora mož kot prvi vseh slovenskih višjih uradnikov občutiti, kako se izvaja režimsko načelo »zakona, reda in pravice«. Dr. Bevk je prvi, ki je padel kot žrtev sovetsko-republikanskega vetra. Silno se jim je mudilo zlasti v prosvetni upravi, da so odslobili moža, o katerem vedo, da bi po svojem odločnem značaju ne hotel in ne mogel biti slepo orodje za vse mahinacije, ki jih nameravajo kleroradičevci na šolskem polju v bližnji prihodnosti praktcirati. Res, da so padec hoteli vsj videno ublažiti s tem, da so pozvali dr. Bevka v ministristvo kot referenta. Toda, kdor ve, da pomeni za slovenskega uradnika poziv v ministristvo v Beograd v današnjih prilikah gmotno in osebnostno

žrtev, bo smatral tako »odlikovanje« za hudomušno ironijo. »Promoveatur, ut amoveatur« ima v tem slučaju kaj hitnavsko lice. Navidezno kavalirska kretnja političnega rokovnjaštva!

Naše učiteljstvo bo moža, ki je nad tri in pol leta deloval v prosep naše-mu šolstvu, vedno blagohotno naklonjen tečajim in upravičnim željam posameznih učnih oseb in strank, ohranilo v najboljšem, hvaležnem spominu. Upamo, da ni več daleč čas, ko dobi odslovljeni še popolno zadoščenje za svojo nezasluzeno odstranitev s sedanjega službenega mesta. — Svaka sila do vremena!

Otvoritev ljubljanske borze.

Danes ob desetih dopoldne se je v gornjih prostorih Filharmonične družbe izvršila svečana otvoritev ljubljanske borze za blago in predmete. Svečani otvoritvi so prisostvovali zastopniki vlade, trgovine in obrti, ter vsega našega gospodarske sveta. Zapazili smo med drugimi velikega župana g. dr. J. Baltiča, bivšega finančnega ministra dr. Stoja d in o v č e a, odlične zastopnike zagrebških in beogradskih gospodarskih krogov, zastopnika ameriških Slovencev gosp. Frank Sakserja, češkega konzula dr. Benčesa in druge. Slavnostno otvoritev je izvršil predsednik ljubljanske borze g. Dragotin Hribar, ki je v daljšem govoru po začasnih pozdravnih besedah orisal pomen ljubljanske borze ter njen tehnični in pospeševalni značaj za razvoj velikopoteznega in v notranjosti zdravega gospodarstva. Poleg borze bo delovalo tudi borzno razsodišče, ki bo novom za Ljubljano. Nato je podal kratke zgodovinske podatke od prošnje za ustanovitev leta 1920. do današnjega dne.

Za njim je govoril borzni tajnik g. dr. Dobrila. Njegova izvajanja so izvenela v zanešen opis borznega delovanja ter visoke blagotvorne funkcije, ki jih izvršuje borzno trgovanje na razvoj blagovnega in vrednostnega trga ter na ta način na gospodarstvo sploh.

Bivši finančni minister dr. Stoja dinovič je pozdravil borzo z željo, da čim bolje procvita v zajednici z ostalim borzami naše države.

Dr. Peručić je pozdravil zborovalec v imenu zagrebške borze.

V imenu Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani je otvoritev pozdravil njen predsednik veletrežec gosp. Ivan Knez, ki je v svojem lepem govoru med drugim podčrtal, da ostane zahteva po popolni ljubljanski borzi prejkoleslej kardinalna točka slovenskega gospodarstva.

Kot član Zveze industrijcev je nato otvoritev pozdravil tovarnar g. Poljak, v imenu Trgovskih gremijev gosp. Jelačin, za denarne zavode g. ravn. Tykač, bivši minister A. Kristan pa v imenu združništva. Tovarnar gosp. Kriznič iz Maribora je pozdravil borzo s prošnjo, da naj vpoštevata tudi interese mariborske oblasti.

Nato so zborovalci odpusili Nj. V. kralju Aleksandru udanostno brzozavko. Pozdravne brzozavke so se odposlale tudi finančnemu in trgovinskemu ministru.

Otvoritev borze je nato zaključil njen predsednik g. Drag. Hribar, ki se je prisotnim še enkrat zahvalil za udeležbo in interes, ki ga izkazujejo najnovejši gospodarski instituciji Slovenije.

Novi ustanovi želimo čim več uspeha in procvita!

Težišče Evrope.

V politiki neprestano govorimo o težišču Evrope, pri čemer mislimo, da tvori ta ali ona država jeziček pri pretehtovanju političnih vprašanj. Kje pa nam je iskati pravega težišča, kaj nam pokaže nastopni poizkus!

Narišimo mejo Evrope in njenih držav, morda tudi nekaj glavnih mest na kos trdnega papirja, ki ga položimo v skledo vode. Potem nakapajmo s finim lasnim čopičom vodo na vso Evropo, samo paziti moramo na meje, in potopimo ost bučke v poplavljenlo ploškev, vendar tako, da se ost ne dotika papirja. Papir se bo jel takoj premikati tako dolgo, da bo stala ost bučke nad težiščem ali središčem Evrope.

Poizkus obstoji na adhezijski sili vode, ki stremi za tem, da je voda okrog osti čim enakomerneje razdeljena. Ako torej bučke že sami ne postavimo v težišče ali središče na papirju stoječe vodne površine, povzročil omenjena adhezijska sila, da se papir premika, dokler ne doseže potrebnega ravnotežja vode okoli osti bučke. Ako nato bučko premaknemo, bomo videli, da plava z njo tudi papir in ga bo stala ost vedno na isto točko, to je nad težiščem ali središčem površine.

Na ta preprosti način lahko hitro najdemo natančno matematično središče vsake nepravilne ploške, na pr. mestnega okrožja, občine, jezera itd. Dokaz pravilnosti nam nudi poizkus, ki ga napravimo s papirjem, na katerem je narisana kvadrat. Središče kvadrata je, kakor znano, križišče obeh diagonal. Ako položimo papir na vodo in delamo, kakor smo videli zgoraj, se bo papir toliko časa premikal, da bo stala ost bučke natančno nad središčem kvadrata, ki smo ga geometrično že določili.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 16. avgusta 1924.

V znamenju strankarstva in partizanstva.

Živno v časih, ko je tudi nemogoče mogoče in ko človek ni varen pred iznenaditvami, ki bi jih sicer v normalnih razmerah nikoli ne doživljal. Tako se je zgodilo tudi včeraj, da je zastopnik vlade v navzočnosti najuglednejših predstavitev naše javnosti in visokih sunanjih gostov otvoril IV. Ljubljanski velesojem v znamenju politične agitacije in klerikalne strankarske nestrpnosti. Vsa tri leta smo čuli ob takih priložnostih iz ust državnih funkcionarjev besede o pomenu tako važne gospodarske prireditve, ki vendar ni in ne more biti v nobeni zvezi z domačimi političnimi razprtiljami. Letos pa smo doživeli unikum, da klerikalni minister odvarja velesojem z običajno reklamo za SLS in njeno politiko v Sloveniji. Fenomenalni govor, s katerim je vlada v osebni prometni ministru Sušniku a otvorila letošnji velesojem, je svoje vrste redkost, ki je vredna, da jo klerikalci zapatentirajo. Prizor je bil res za bogove.

Zunanji gostje, diplomatski zastopniki tujih držav, številni predstavitelji naših gospodarskih, prosvetnih in kulturnih ustanov, vojaški in civilni dostojanstveniki so se zbrali, da prisostvujejo otvoritvi strogo nepolitične prireditve. Pa se oglašali oficijelni zastopnik vlade nekako tako-le:

Sedanja vlada je vlada zakona, reda in pravice. Ta vlada hoče storiti vse in še več, da popravi to, kar je zakrivila prejšnja vlada. Tudi industrija, trgovina in obrt je trpela pod prejšnjo vlado. Zdaj je tega trpljenja konec in zato so lahko slovenski gospodarski krogi prepričani, da so zlati časi že na pragu.

To je smisel otvoritvenega nagovora, ki so ga sprejeli navzoči dostojanstveniki z malimi izjemami z velikim začudenjem. Mnogi so kimali s glavami češ, kje pa smo?

Ali je to otvoritev velesoja, torej strogo nepolitične prireditve, ali pa političnega shoda, kjer agitira govornik za svojo stranko? Ali je to oficijelni zastopnik vlade, ki govori v pretežni veščini gospodarskim krogom o partizanstvu in strankarskih interesih v tonu političnega agitatorja? Ali je v interesu vlade, da se po svojih zastopnikih pri takih prireditvah tako zelo ekspozira in...? Končno, kakšen pomen ima že tisočkrat napisana in stotisočkrat izgovorjena formula o »vladi zakona, reda in pravice«, ponovno izgovorjena pred odličnim zborom predstavitev našega gospodarstva, ki so vajeni molčati in delati, ne pa frazirati in politizirati? Jeli Davidovičev vladar res tako potrebna reklama, da mora njen minister celo na velesojem agitirati sanjo? Marsikdo se ni mogel dovolj načuditi, da minister v imenu vlade odvarja velesojem s politično-agitacijskim govorom povsem v duhu klerikalnih političnih shodov.

Zalostno je, da moramo to priliti tem bolj, ker so bili prisotni tudi tujci, ki potemtakem ne morejo imeti posebnega dobrega mnenja o naših razmerah. To, kar se je zgodilo včeraj na velesojem, je v najboljšem slučaju netaktnost napram tujcem in tudi našim gospodarskim krogom, ki so demagoških fraz že do grla siti.

— Revizija zakona o civilnih državnih nameščencih. Ministrstvo notranjih del je sprožilo vprašanje o reviziji sedaj veljavnega zakona o civilnih državnih uslužbencih ter uredbi o njih predvedbi in razvrstitvi. Z ozirom na to je ministrstvo pozvalo vsa velika županstva, da stavijo o predmetu svoje utemeljene predloge. Včeraj se je vršila v Mariboru pri velikem županu mariborske oblasti tozadevna anketa o lokalni občini, ki je predložila predlog, da se izpremenijo določbe o stalnosti in premeščanju uradnikov, o brezplačnem zadržanju v bolnicah, o vštevanju vojaških let v službeno dobo ter predvedbi in razvrstitvi uradništva. V materialnem oziru je anketa zavzela stališče, kakor so ga že razne uradniške organizacije nekdokrat poudarjale napram prejšnjim vladam. Govorilo se je tudi o celibatu državnih uslužbencev, o katerem je prevladalo mnenje, da se morajo državne uslužbenke, ako se omožijo, odpovedati svojemu službenemu mestu. Zanimivo je, da se o depolitizaciji politične uprave in njenih najvišjih predstavitev v oblasti na anketi ni govorilo.

— Klerikalno varanje državnih nameščencev. Iz vrst državnih nameščencev nam pišejo: Kako demagogično so klerikalci uganjali in kričali takrat, ko je svoječasni finančni minister in sedanji vladinovec dr. Kommandt napravil sramoto in največjo socialno krivico, da je z deco državnih poduradnikov in slug odpravil doklade za draginjo; kako so takrat klerikalci vplili, obenem pa predlagali resolucijo, o kateri so v na-

prej vedeli, da ne more biti sprejeta, ker ni bila pravilno stavljena. Bivša vlada je na predlog samostojnih demokratov to krivico za aktivne nameščence že popravila. Ako bi ostala bivša vlada na krmilu, bi se to v najkrajšem času popravilo tudi za vpojke. A sedanja vlada pa samo razglaja, kako prijazno so bili vpojkeci od raznih ministrov sprejeti, a da bi jim zboljšala njih žalostni položaj, za to nima denarja, ker se je dotični denar porabil za hak turškim begom in agom. Državni vpojkec, ki je svoje moči žrtvoval, pa naj strada in gladu umira še naprej. Kaj državni uslužbenec, da le bosanski muslimani in makedonski Turki glasujejo za vlado! Posebno tako imenovano maksimiranje bi se dalo s par vrsticami odpraviti, ker ne bi bilo potrebno nič drugega kakor da se luda naredba, da odprava maksimiranja velja tudi za vpojke. A da bi klerikalci to priložilo na pamet, oziroma da bi to napravili, naj se ubogi vpojkeci nikar ne nadejajo, ker klerikalcev še nikdar ni bilo drugega, kakor samo demagogija in obljube posebno za državne nastavljenice in vpojke.

— Československa obec v Ljubljani in češki klub v Mariboru prireditva v nedeljo, dne 24. avgusta 1924 izlet v Rogaško Slatino ob vsakem vremenu. Tega izleta se udeležijo tudi Jugoslovenska-československa liga v Ljubljani in Mariboru. Imenovana društva vabijo svoje člane k obilni udeležbi, kakor tudi nečlane Českoslovake iz okolice Celja, Ptuja, Novega Mesta in drugih krajev Slovenije. Dobrodolji bratje Jugoslovenski. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Prijave za udeležbo sprejema ustmeno in pisмено najkasneje do toka, dne 19. t. m. g. Viljem Sevardt v Ljubljani, Šelemburgova ulica 4. na dvorišču. Pri prijavi je plačati predplačila 25.— Din na račun skupnega košila. Izletniki iz Ljubljane se odpeljejo z vlakom, ki odhaja iz glavnega kolodvora v Ljubljani ob 5.28, prihod ob 9.8 v Rogaško Slatino, se vrnejo od tam s vlakom ob 18.19, prihod v Ljubljano ob 22.15. Oni, ki so člani »Planinskega društva«, plačajo polovično vožnjo, pod pogoj, ki so bili tozadevno objavljeni. Za Mariborsko oblast se dobilo eventualne podrobne informacije pri »Češkem klubu« v Mariboru.

— Povratek dr. Jovana Cvijića v Beograd. V nedeljo se je vrnil v Beograd predsednik kraljevske akademije znanosti, dr. Jovan Cvijić. Po kongresu slovenskih geografov in etnografov v Prazi, ki je bil kakor znano, od 4. do 8. junija, je dr. Cvijić odšel v Karlove vane, od tam pa v zdravilišče Doberno pri Celju na zdravljenje. Po odhodu v Doberno je odšel na študijsko potovanje v Julijsko Krajino. Za časa svojega odhoda je marljivo delal na svojem velikem geografskem delu, »Geomorfologija«. Prva knjiga tega znamenitega dela izide že v kratkem.

— Iz pisarne velikega župana nam poročajo, da bo šelemniški minister Anton Sušnik sprejel stranke v vladni palači jutri v nedeljo 17. tm. ob 10. do 13.

— Nov član uprave državnih monopolov. Gospod Ignacij Bajl n. veleindustrialec v Beogradu, je imenovan za člana uprave državnih monopolov.

— Abiturlenti kranjske gimnazije leta 1904. slavo 20letnico dne 19. avgusta zvečer v Kranju pri g. Petru Mayerju. Vabljeno so tudi tovariši, ki so leta 1896. vstopili v I. a ali b razred pa so preje izspolili.

— Iz državne službe. Imenovana sta: za šefa knjigovodstva pri pošto-čkovnem uradu v Ljubljani g. Rudolf Rozma, za inženjerja I. kat ravnateljstva pošte in brojstva v Ljubljani g. Matej Kolarč. Upokojen je profesor srednje tehnične šole v Ljubljani g. Henrik Podkrajšek.

— Poročil se je v št. Jurju ob juž. žel. g. inž. Ciril Jeglič s gđ. Vido Zganjarjevo, hčerko načelnika v Blagovni. Bilo sereno!

— Razstava češke moderne umetnosti. V nedeljo, dne 17. tm. ob 11. bo v Japonskem paviljonu vodstvo po razstavi. Vodi dr. F. Mesešer.

— Kolkovanje železniških reklamacijskih vlog. Zakon in pravilnik o takšnih kolkovanje vlog, ki se obravnava, katere vloge na železniško oblastvo so proste kolkovine, ampak je izrecno poudarjeno, da so gotove vloge kolkovine proste samo, ako jih vlagajo osebe iz inozemstva. Iz tega se je v praksi sklepalo, da so vse vloge tuzemcev na železniško oblastvo brespozorno zavane kolkovine. Na inčijativno Trgovske in obrtniške zbornice in Ljubljani je sedaj generalna direkcija posrednih davkov s raspisom s dne 19. julija 1924, št. 763 izdala tolačenje, da niso zavane takni po tar. postavki 1. tudi vloge, katere se pošiljajo iz tuzemstva direktnim državnim železnico, ako se v njih prosi za posojilno o pogojih in višini tarifnih postavk za rane pošiljke. Istotako niso zavane omenjeni takni vloge, katere vsebujejo reklamacije za poškodovano ali izgubljeno blago, reklamacije pri prekoračenju predanega roka in povzročeno za preveč ali pomotoma pobrano vožnjo.

— Zdravstveni predavanji. V higienski razstavi na Ljubljanskem velesojem predava v nedeljo, dne 17. tm. oficijal dr. hig. zavoda Puhar Leop. o vplivu alkohola na telo in dušo in v ponedeljek, dne 18. tm. dr. Franč. Matija o ženskih spolnih bole-

nih. (To predavanje je samo za žene.) Pričetek vsakokratnega predavanja ob št. nih popoldne.

— Maturanti moškega učiteljskega I. 1914. Po dogovoru s nekaterimi tuk. tovariši sklicujem sestanek vseh ostankov takratnih maturantov za ponedeljek 18. tm. Zbirališče ob 10. na vrtu restavracije »Zvezde«. Nadaljnja »skuruzija« po osebem dogovoru.

— Nevihta v Ljubljani. V četrtek dopoldne in popoldne je divjala v Ljubljani silna nevihta in hlo je kakor iz škafa. Bilo je pravo aprilsko vreme. Med silno nevihto je treskalo in grmelo, kakor da bi bil sodni dan. Na različnih krajih mesta je treskalo v telefonске in komunikacijske naprave ter je prekinilo na več mestih električni tok. Med drugim je treskalo v sponki cerkve Sv. Jakoba, kjer je sbrilo zastavice. Dalje je strela na Starem trgu udarila v vozeč tramvaj. Radi tega je nastal kratek stik v kavarni Zalašnik. Med opoldanskimi urami je treskalo v električne sioce pred Narodno tiskarno. K sredi ni nevihta sahtevala nobenih človeških žrtev. Tudi na štajerskem so divjale silne nevihte, posebno v okolici Slovenske Bistrice, Pragerškega in na Dravskem polju. Nevihta je povsod povzročila veliko škodo na sadežih in poljskih pridelkih. V okolici Ljutomerja je padala toča, ki pa ni povzročila občutnejše škode vinogradom.

— Biserno mašo je včeraj bral vpojkeci župnik Gasparlin v frančiškanski cerkvi. Hram božji je bil natlačeno poln, cerkvena oblast pa je to redko svečanost popolnoma prezrla. Posvetni prijatelji so slavljenco, ki je izpolnil že 84. leto, privedli košilo v hotelu Štrukelj.

— Smrtna kosa. Umrla je 15. tm. v Trbovljah ga. Neža Stauffer vdova Sušnik, zadušiteljica vdova. Pokojnica je dosegla visokot starost 81 let. Stara simpatična gospa je bila v Trbovljah splošno znana in spoštovana. Pogreb se vrši v nedeljo 17. tm. ob 8. zjutraj. Bodi ji ohranjen prijazen spomin!

— Frančiškanski pater pobegnil s svojo ljubico. Zagrebški Hrvat, ki je v intimnih zvezah z našimi klerikalci in s »Slovenecem«, poroča: Iz samostana očetov frančiškanov v Požeji je pobegnil mlad pater Stipa Pintrič, doma iz Loka. Isto noč je iz Požeja izginilo mlado dekle iz meščanske obitelji. Ker sta imenovana dva istočasno taštinovno izginila iz Požeje, se sumi, da sta bila v ljubavnih odnosih in da sta skupno pobegnila. Odrejeno je bilo zasledovanje po ubeglecih, toda do sedaj brez uspeha. Zapustila ništa nobenega pisma, samo pater Stipa je pustil v svoji celici meniški kuto.

— Kavarna »Zvezde« je odprta, kakor običajno, samo do 1. zjutraj.

— Izredno velika ptica. Na Možaklji v bližini Mojstrane je lansko leto priplavala nad gozdarskim inženjerjem Igo Krautom izredno velika ptica, vrveč večja od planinskega orla. Inženjer, ki je lovec in dober poznavalec prirode, ni mogel točno določiti velike ptice, bil pa je mnenja, da je videl brkatega sera (Lammergeier). Pred dnevi pa je enako, najbrže isto ptico videl planinec dr. Mrak v bližini Triglavskih jezer, sedeč na nedostopni pečini; mislil je, da je kak turist, čudno pa se mu je zdelo, kakaj in kako bi človek zlezal na tako skalo, kjer ni posebnega razgleda in je skoraj nedostopna. Ko je čudno prikazem jel opazovati s daljnogledom je videl, da je ptica, ki je razširila nato krila in splavala proti njemu, tako da si jo je dobro ogledal in cenil širino peruti na tri metre. Kasneje se je veliki ptici najbrže samci, pridružil malo manjši samec in sta se nato skupno dvignila v sinje višine.

— Samomor v Ljubljani. V četrtek zjutraj se je v Kolodvorski ulici št. 28 zastrupil 17letni krojaški vajenec Ivan Pfeifer. Deček je v sobi odprl plin in se zadušil. Kai ga je gnalo v smrt, ni znano. Bil pa je zadnje čase zelo sentimentalen in nerazpoložen.

— Izsedena tatinska tolpa na kolodvoru. Na ljubljanskem kolodvoru so se že lasto dni dogajale drzne tatvine in množilo so se redno pritožbe okradenih potnikov, čiji kovčki so bili po navadi oplenjeni ali pa so sploh izginiti. Kljub vestnemu zasledovanju ni policija dolgo mogla izslediti držnih tatov. Končno pa je policija uspela prijeli kolodvorsko tolpo, ki je razplelila svoje tatinske mreže po kolodvoru. Aretiran je bil prijatelj V. pri katerem se je našlo okoli 30 manjših ključev, uporabljivih za odpiranje kovčkov. Med tam časom so varnostni organi izvedli revizijo njegovga stanovanja v Siski. Pri hišnih preiskavi se je našlo nakopičenega mnogo ukradenega blaga, zlatnine in drugih dragocenosti, v vrednosti nad 50.000 Din. V. ki je priznal, da je izvrševal vlome in tatvine še dolgo časa, je izdal tudi svoje soperke, katere je policija deloma na Go. renjekem polovila. Slede še nadaljne aretacije. O tatinskih tolpi poročamo obširneje v prihodnji številki.

— Vremenska napoved. Napoved vremena za več dni nezanesljiva. V nedeljo lepo vreme. Splošno ostane vreme spremenljivo, vendar ne tako deševno, kakor dole.

— Naznanilo! Tvrška Gjurjo Valjaka, špelska veletrgovina z vinom v Mariboru, bo letos v svojem paviljonu na velesojem točila razen špelskih vin v steklenih tulci tudi odprta prvovrstna ljutomerska vina, na kar se ljubiteji pristne štajerske kapljice posebno opozarjajo.

— Gospodinje! Kupujte samo šajno mošenice znamke »BUDHA«, ker so najboljše in najizdatnejše, vlad tega tudi najcenejše v uporabi. Dobe se povsod. Zahtevajte navodila!

— Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani razstavi na Ljubljanskem velesojem od 15. do 25. t. m. štiri bronaste zvonce, in sicer: H 2152 kg (normalna teža 2200 kg), Dis 1023 kg (1060 kg), Pis 652 kg (640 kg) in Gis 470 kg (460 kg). Kakor vsi izdelki te stare in edine ljubljanske zvonarne, odlikujejo se tudi razstavnim zvonaric in krasno zunanostjo in s mogućnostmi srobn-

no-čistimi glasovi. Ulhti so iz najboljšega materiala. Vsak interesent si more ogledati v zvonarni (Karlovska cesta 1) tudi druge zvonoze iste kakovosti. Naročila se sprejemajo na semlišči in v zvonarni.

— Najcenejše in najnovjše obleke se dobe samo Šelemburgova ulica št. 3 pri GRICAR & MEJAC.

— Damam in gospodinjam priporočam dežne plašče v največji in najcenejši izbri samo pri Fran. Lukič, Pred Škofijo 19.

— Na protinu in revmatizmu trpečim prinaša raba grenčice Franz. Josef olajšanje.

— Zagrebška delniška pivovarna v Zagrobu je letos zopet razstavila svoje priznane izborne pivo, ki se toči v paviljonu založnika v drevoledu na velesojem. Gostilničarji porabite priliko in se pripravajte sami o kakovosti pive. Postrežba vedno točna.

— Belokranjski paviljon »R« 222/223 a. Prvi smo videli Belokranjce na prvem semlju. Pokazale so nam takrat žensko domačo obrt: prelo in tkanje ter pisanice. Letos pa vidimo moško obrt: sodčke, čutare in bičevnike ter igrače, ki jih delajo belokranjski pastirji. Prečkano se muza adleščki pastir Mike in modro odgovarja številnim radovednim gostom, ki se zbirajo okoli njega. Kot vstopno ponuja »Belokranjske otroške pesmi«, ki jih je nabral adleščki učitelj in aranžer tega paviljona g. Božo Račič. Paviljon je prav hčen in sodčki samouka - sodarja Jure Horvata so pavzaprav pisanice v veliki izbri. Tako so srčkani. Kjer najde podjetni duh razumevanje, tam je tudi napredek. To je tudi pri naših belih rojalnih, pri katerih se je začela domača obrt prav lepo razvijati. Omenjeni sodčki se rabijo za svečane prilike: za svatbo, gostje, slavnosti itd. Izdelujejo se v vseh mogućih velikostih in oblikah tudi po danih načrtih z raznimi napisy in zelo trpečnem hrastovem lesu. Želimo belokranjskemu sodarju, da proda vse in se vrne v svoj kraj s polno torbo naročil.

— Zadnja novost »Coty« cenejši. Tvrška M. Bartl, paviljon E št. 75. ima za časa velesoja svetovno znane »Coty« izdelke po reklamirani cen. na primer: Velika Coty po 45 dinarjev, mala Coty po 28 dinarjev. — Ogledite si ta paviljon na velesojem!

— Zvonik, izložen v drogeriji »Adrija« v Šelemburgovi ulici, napravljen je iz skatlic v celum svetlo poznate Ovomaltine, ki je pripravljena iz svežih jajc, mleka, karkava in sladnega ekstrakta dr. Wanderla.

— POSEJTE GOSTILNO »PRI NE-ST. LNU«, TRŽAŠKA CESTA!

AVANTURE STEVANA MIŠELIČA.

Belgijski policiji je padel v roke tip pretriganega zločinca in mednarodnega pu. stolovca v osebi Srba Stevana Mišeliča, rojenega v Hercegovini. Stevo, ki je bil aretiran pred nekovo kavarno v Bruslju, kjer je hotel pri belem dnevu odpeljati lastnino, si je na policiji legitimiral kot Etienne Michelino. Po dolgem zasliševanju pa je povedal svoje pravo ime in priznal celo vrsto zločinov in pustolovščin. Za časa evakuacije je nekoč vlomil v mestu Sikoš v neko hišo in je v družbi s tovariši poklal celo družino, nakar so z bogatstvom pobegnili. Stevan je priznal, da je sam zaklal ženo in dva otroka. Bruselska policija se je obrnila nato na beogradsko policijo da vodi tozadevno preiskavo. Stevo je priznal še druge svoje avanture. Po storjenem krvavem zločinu je pobegnil v Milan. V Milanu je upljalil ženo nekoga kapetana in je pobegnil z njo, spustil se skozi okno po vrvi iz tretjega nadstropja. Na cesti ga je čakal tovariš z avtomobilom. Nato je izginil iz Milana. Kasneje se je pojavil Stevo v Pizi. Nekega lepoga dne je skočil s pomočjo padala s stolpa največje cerkve. Še leti dan se je zaljublil v neko devotko in pobegnil z njo. Nato je krenil v Francijo. Bil je v Marsailiu in Lionu. Tam se je zaljublil v bla. gajničarko kavarnar »Riche«. Poskušal je na vse načine, da si jo pridobi, kar mu ni uspelo. Nekega dne pa je povzročil prvacato senzacijo. Da bi pokazal blaginječar. ki, da je zares junak, je ustavlil pred kavarno izvoščka, ki je bil v divjem diru. Sedaj se je blaginječarka zaljubila vanj. Iz Liona je odšel Stevo v Pariz in od tam v Liège ter nazadnje v Bruselj. Policija je pustolovnega Don Juana vtačnila v zapor.

— Li Li Hip na velesojem!

— Nočna tragedija v Rožni dolini.

— Samomor 24 letnega Antona Cundra.

Danes zjutraj se je odigral v Rožni dolini tragičen dogodek, ki je povsod vzbudil splošno sočutje. Na vrtu posestnika in slaščičarja gosp. Bischofa se je ob 3.15 ustrelil z browningom 24letni trgovski sotrudnik Anton Cunder, zaposlen pri tvrdki »Orient« v Ljubljani in stanujoč na Tržaki cesti št. 5. Ustrelil se je naravnost v srce in bil takoj mrtev.

O tragičnem dogodku smo zaznali sledeče podrobnosti: Pri gosp. Bischofu, čigar hčerka Mimi je praznolava god, je bila zbrana večja družba, v kateri se je nahajal tudi Cunder. Vladovalo je veselo razpoloženje med navzočimi, ki so bili s Cundrom vred vsi dobre volje. Cunder sam je bil izredno vesel in se živahno razgovarjal. Nič se ni slutilo, da se v njegovi duši odigrava težak boj.

Nekako po tretji uri zjutraj je Cunder nenadoma vstal in se odstranil od omissa. Ga. Bischofova ga je vprašala, dali hoče popiti še črno kavo, nakar je smeje odvrnil, da jo bo spil potem, ko se bo vrnil. Nato je stopil na vrt, napravil še deset korakov, nakar si je pogнал kroglo v srce. Njegov brat Pavle, ki je slučajno stopil iz sobe na prosto, je čul neko hropenje na vrtni in je odšel v smeri, od koder so prihajali glasovi. Našel pa je brata v poslednjih izdihih.

Kaj je gnalo nesrečnega mladeniča v smrt, ni znano. Pokojni je bil miren in ljubečnjiv mladenič, ki je živel v soglasju z vsemi. Tudi domovo se do dobro razumeli. Na kraj dogodka je danes dospela policijska komisija pod vodstvom dr. Avramovića, ki je ugotovila, da je bil pokojnik takoj mrtev. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Iz Celja.

— Usoda bivšega doktorja. V ponedeljek zjutraj je bil v Celju, kakor smo že poročali, aretiran bivši doktor prava Rudolf Pohn, rodom iz Celja. Bil je na potu iz Zalcca v Celje. Ko je opazil pred sobo stražnišča, je vrgel nahrbtnik in vrečo, ki jo je nosil s seboj od sebe in zbežal. Navzlic temu pa je bil takoj aretiran. V nahrtniku in v vreči so se našli zanimivi predmeti: nagačena žival, klečče, razno vlomilno orožje itd. Pohn je že dobro znan in večkrat zabeležen v analih kriminalne kronike mesta Celja. Nekoč je vlomil v celjski muzej in ukradel tam več predmetov, vsled česar je bil obsojen na večmesečno ječo in na izgubo doktorske časti. Nato je odšel po svetu, potikal se po raznih krajih, delal je kot navaden delavec v Nemčiji in Italiji, dokler ga ni zopet zaneslo v Celje. Tukaj je vlomil v noči od nedelje na ponedeljek v naravoslovni kabinet celjske realne gimnazije, iz katerega je odnesel nagačeno živali. Zanimivo je, da so pri nekovi materi v Celju našli tudi 14 noščnikov, ki so bili sigurno tudi ukradeni. Poleg tega je Ervinu Simiču na Glavnem trgu v Celju ukradel kolo, za katero trdi, da ga je pustil v Virantovi gostilni v Zalcu. Glede ukradenih živali pravi, da mu jih je dal neki Kranec v Zalcu v naročilo, da jih nese v Ljubljani in odda v hotelu Slon. Pohn, ki je v ostalem trpi na kleptomanih, kar ga vsekakor razbremenjuje, je bil oddan sodščici.

— Nočno lekarniško službo opravlja ta teden »Pri Krležu« na Cankarjevi cesti.

— Sprejem čeških in poljskih Sokolov v Celju. V četrtek ob pol 16. ponoči, dne 16. avgusta je prišel v Celje s češkimi brzovalci skozi Celje na zlet v Zagreb češki in poljski Sokoli. Na kolodvoru jih je poleg Sokolov pričakovalo tudi lepo število celjskega narodnega občinstva. Češke Sokole je pozdravil v imenu Sokolskega društva v Celju starosta dr. Milko Hraščovec, v imenu celjske mestne občine podžupan Drago Zabačar. Odzdravili je v imenu čeških Sokolov br. Dvořak. Vlak je nato med viharim pospravljanjem odpeljal dalje. Da se ni malo pred prihodom vlaka vtila huda ploha, bi bil sprejem še lepši.

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj Vrhunec **Stoewer-Record** L. Baraga 5293 Ljubljana, Šelemburgova ulica 6/1

Iz Maribora.

— Prilicni sprejem poljskega in československega Sokolstva. V četrtek pop. se je vršil na glavnem kolodvoru zelo priščen sprejem Sokola iz Poljske in Českoslovaške na potu v Zagreb. Na kolodvoru se je poleg domačega Sokola zbrala množica gostev, ki je dospele goste navdušeno pozdravljala.

— Velika nevihta na Dravskem polju. V četrtek je bil eden čudnih dni: kratke nevihte, sonce, ploha, strele, nenavadni bliški visoko v ozračju. Jugozapad je preko Pohorja podil težke vulkanične oblake iz katerih se je popoldne vešla strašna toča, ki je zadela sopot nesrečno ležeči okraj Slov. Bistrica — Pragersko.

— Smrtna nesreča na Dravi. V četrtek popoldne so se igrali na Dravskem obrežju v bližini tvrdke Wesnauer & Ribarčič v Melju pri Mariboru trije fantiči, med temi 15 letni Vladimir Kesti, sin višjega finančnega komisarja, 14 letni Makso Sotinsk in 15 letni Vladimir Wolf. Dečki so hoteli spustiti v vodo velik čoln, last zgoraj omenjene tvrdke. Čoln, ki je bil pritrjen z verigo, je ležal deloma na kopnem. Kesti in Sotinsk sta stopila v čoln, Wolf pa je na obali odpenjal verigo. Po naporu delu se je fantičem res poseřililo, da so spravili čoln v vodo. Nenadoma pa se je veriga utrgala in čoln je bliskovito zdrknil po deročih valovih Drave. Oba v čolnu se nahajajoča sta takoj skočila v vodo. Izginila sta pod vodo. Na vpitje Wolfa so takoj prihitali na pomoč delavci tvrdke »Drava« in so skušali ponesrečenca rešiti, kar pa jim ni uspelo. Dosedaj trupel utopljenecv še niso našli.

Društvene vesti.

— Zahvala. Odbor podružnice Jugoslovenske Matice v Kamniku se tem potom zahvaljuje vsem darovalcem dobrot, pred vsem pa tistim, gospod, gospodinjam in gospodom, ki so se trudili da bi tomboila in veselice in korist našim neodrešenim bratom lepo uspela. Zal, da je neugodno vreme nekoliko pokvarilo gmetni uspeh poirtvovalnega dela za Jugoslovensko Matice, katere pač zasluži od vseh strani večje podpore in večjega zanimanja.

Poizvedbe.

— Zapečeno najdeno. Dobi se pri dr. Schweizerju, zobozdravnik, Prešernova ulica št. 52.

— Zbulil se je mali psiček svetlorumne barve (Zwergtriller), brez repa, z imenom »Prince«. Pošten najditelj naj ga odda proti dobri nagradi v cikusu Bruno v Tivoli.

— Prošnja. Zbuljena je bila listina rastlinski listinami in vsoto 750 Din in sicer v večernem vlakou od Zidanega mosta do Ljubljane dne 18. tm. V listnici je tudi pisno naslovljeno na gđ. Josipino Zupan. Šišovo, natakariole »pri sodčku« na Zablaku. Kdor je našel listnico, ga prosim, da jo vrne na podpisani naslov, kjer dobi tudi nagrado ter mi ostane tudi hvaležen. Jos. Jeršek, letniški pisnik in Ljubljani, Sv. Jakobova nabr. št. 17.

IV. ljubljanski vzorčni velesejem.

Otvoritev.

Skraino neugodno vreme, ki traja z malim presledki že vse poletje, je vzbujalo tudi med našimi gospodarskimi krogi bojazen za uspeh letošnjega velesejma. Proti pričakovanju pa se je nebo včeraj zjasnilo in tako je bil otvoren velesejem ob najlepšem vremenu. Pred sejmskim uradom se je zbralo številno zastopstvo naših gospodarskih in prosvetnih ustanov ter vojaških in civilnih oblasti. Otvoritev letošnjega velesejma je počastila v polnem številu tudi reprezentanca tujih držav. Med drugimi so bili navzoči: Angleški poslanik v Beogradu sir Young, romunski poslanik v Beogradu minister M. E. m. a. n. d. i., bolgarski poslanik v Beogradu minister J. V. a. k. a. r. e. l. s. k. i., češkoslovaški poslanik v Beogradu minister Jan Šeba, zastopnik Italije Lodi Fé, dr. Wallbeck, nemški konzul v Zagrebu, dr. Weller, švicarski konzul v Zagrebu, tajnik angleškega poslanstva M. Murley Harrney, dr. Jean Brosa, tajnik romunskega poslanstva v Beogradu, veliki župan ljubljanske oblasti dr. Baltič, dr. Perič, komisar na mestnem magistratu, češkoslovaški generalni konzul v Ljubljani dr. Otakar Beneš, francoski konzul v Ljubljani Paul de Flache, avstrijski generalni konzul dr. Strautz, avstr. konzul dr. Troll, italijanski delegat de Comelli, portugalski konzul g. Strucelj, belgijski konzul ravnatelj g. Dular, komandant Dravske divizijske oblasti general Stojanović, brigadni general Živković, general Tripković, narodni poslanec prof. Jos. Reiser, magistratni ravnatelj dr. Zarnik, dalje zastopniki ministrstva trgovine gg. Todorović, Nazarevič, Savič in Šantič, dr. Stojković, delegat ministrstva za poljedelstvo, dr. Babnik, predsednik deželnega sodišča, dr. Vrtačnik, predsednik upravnega sodišča, dr. Rudolf Marn, šef oddelka ministrstva za trgovino in industrijo, dr. Jak. Borko, ravnatelj drž. železnice, predstavnik univerze z rektorjem dr. Kidričem na čelu, mariborski župan g. Gričar, dr. Katičič, sanitetni šef za Slovenijo, Marek in Vanek, zastopnik praškega velesejma, S. Aleksander, častni predsednik zagrebške trgovne in podpr. zagr. zbornice, dr. Ivo Belin, tajnik zagrebške borze, dr. Dejak, zastopnik zagr. velesejma, dr. Cvetko Gregorič, zastopnik centrale ind. korporacij, dr. Ipavc, zastopnik mariborskega velikega župana, nadsvetnik Sjevačič, delegat zagr. velesejma, industrialec g. A. Križnič, zast. krajevne skupne zveze industrijalcev, A. Carnelutti, zastopnik zagr. velesejma, dr. Karel Triller, zastopnik upravnega sveta »Narodne banke« v Beogradu, podpredsednik velesejmskega konzorcija g. Avgust Praprotnik, predsednik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani g. Iv. Knez, ravn. trg. akademije dr. Böhmer, predsednik zveze trg. gremijev g. Ivan Jelčič in mlajši, predsednik brodarškega sindikata v Beogradu g. Milošević, član uprave zem. Saveza zanatlijskega združenja v Beogradu g. Nikolič, zastopnik Narodne obrane Mihailo Milojevič, zastopnik industrijcev in trgovcev iz mariborske oblasti gg. Peter Majdič, Lovro Petovar in R. Stermečki itd.

Zbrane goste je nagovoril predsednik velesejma tovarnar g. Fran Bonač, ki je izjavil:

Čast mi je, da Vas morem, velecejenjena gospoda, v imenu predsedstva glavnega odbora ljubljanskega velesejma kar najpriščneje pozdraviti ob otvoritvi IV. našega sejma.

Predvsem naj mi bo dovoljeno povdariti, kako veliko vzpodbudo pri našem delu nam je dala vest, da je blagovolilo Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander (klici: živijo kralji!) tudi letos prevzeti pokroviteljstvo nad našo prireditvijo. Iz srca, polnega hvaležnosti si dovoljujem dati duška svoji radosti in navdušenosti z vzklikom: Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander: živijo! (navdušeni živjo-klici so tedaj zadoneli, godba pa je zaigrala narodno himno.)

Leto izza zadnjega sejma je minulo v znamenju težke gospodarske krize. Pomanjkanje denarja, neznosno drag kredit in nepopolne železniške in carinske prilike so grozile zadati krut udarec zlasti naši obrti in naši, deloma še v razvoju se nahajajoči industriji. Prestala pa je, kakor pokaže letošnji semeni, preizkušnjo nad vse častno. Tako smemo upravičeno zreti z najboljšimi namami v bodočnost. Kar je bilo slabega, lahkomišelnost fundiranega na kredit, ali kar ni bilo deležno strokovnjakovega vodstva, odpada, kar pa je ostalo, se vendar še razvija in napreduje.

Pomagati industrij, obrti in trgovini v mračnih dnevih splošne stagnacije, je ena najvažnejših nalog naše gospodarske politike. Med faktorji pa, ki so pooklicani za sodelujejo pri tej reševalni

akciji, je brez dvoma važen faktor naš velesejem. Živo nam je še v spominu, kako poživiljajoče je uplival prvi ljubljanski velesejem na celokupno našo industrijsko obrt in trgovino, ki se je imela boriti takrat s podobnimi težavami kot danes. Želim, da bi tudi letošnja naša prireditve izpolnila vse želje in nade, ki jih stavijo vanjo razstavljalci in pomagala ublažiti posledice gospodarske krize. Prvotni namen sejma je bil kakor znano dati pridobitvenim krogom spričo velikih povojnih sprememb v medsebojnih političnih in gospodarskih odnosih, sigurno orientacijo, utrditi stare kupčijske zveze, ustvariti nove ter organizirati izmenjavo produktivnih izdelkov med posameznimi deli nove države. Ti cilji so več ali manj doseženi. Nadaljni, dejal bi trajni pomen Velesejma pa obstoja v tem, da ublažuje gospodarske krize in da po eni strani vrši propagando za naše produkte, odnosno manifestira našo industrijsko moč, na drugi strani pa nazorno predčuje našemu podjetniku nove uspehe in pridobitve inozemske industrije. Ša pridobitve inozemske industrije in obrti. Zlasti važna je, kakor sem že omenil letos prva naloga in če ji bo Velesejem v polni meri kos, si bo stekel neveljivih zaslug za učvrstitev našega gospodarskega položaja.

Danes je že vsepovsod prodrla zavest, da tudi v naši takozvani agrarni državi industrija ni več vir zasluga drugega reda. Čim več potrebščim bo proizvajala domača obrt in industrija, tem boljša bo trgovska bilanca, tem boljše valut. razmere, tem večje narodno blagostanje. Vsaka akcija za povzdigo industrije in obrti je eno najuspešnejših zdravil, eno najboljših sredstev za pobijanje druginje, izboljšanje valute. Četudi so industrija, obrt in trgovina navezane v prvi vrsti na samopomoč, same nase, na lastno inicijativnost, energijo in sposobnost, pa smemo vendar upravičeno zahtevati, da tudi država s svojim delovanjem pri vsaki priliki pospešuje in vsestransko podpira gospodarske težnje. Ako naj ob tej priliki izrazim kakšne želje gospodarskih krogov, naj bo ta, da bi bilo carinsko vprašanje, ki je za vsako državo bistvenega pomena, skoro ugodno rešeno ter da bi se likvidirali naši deloma previsoki železniški prevozniki tarifi. Notorično je, da omogočijo tudi industrij uspešno konkurenco v prvi vrsti izdatno cenejše vozne ceste, ki vodijo v osrčje naše države. Kar se tiče izmenjave blaga in surovin, je osobito industrijsko najbolj razvita Slovenija zbog svoje oddaljenosti od južno-vzhodnih tržišč, navezana na železniški promet, zelo prizadeta. Vsem tem težkocam bi mogla priti v okom modra, uvidevna, smotrna tarifna in trgovska politika. Ako bodo delovali odločilni faktorji na ta način roko v roki z gospodarskimi krogi, nam je zagotovljena najlepša bodočnost v naši ljubljani državi. Zato nas tembolj veseli, ko vidimo veliko zanimanje odločilnih vladnih činiteljev za naš Velesejem. Vaša prisotnost, spoštovana gospoda, nam je porok, da bodo naše želje in težnje naše polno umevanje.

Govornik pozdravlja imenoma domače in inozemske dostojanstvenike, zahvaljujoč se jim, da so dali s svojo udeležbo tako slovesno obeležje otvoritvi velesejma, ter nadaljuje:

Vpoštevajoč veliki gospodarski pomen naše prireditve nam je šla kot vsako leto tudi letos na roko direkcija drž. železnice, vsled česar izrekam njenim tu navzočim zastopnikom obenem z iskrenim pozdravom svojo posebno zahvalo.

Naša prireditve je pa bila deležna največjih simpatij in pozornosti zlasti od strani našega vrliga novinarstva, za kar bodi izrečena njegovim reprezentantom najiskrenejša zahvala.

Zahvaljujem se s tega mesta posebno še našemu vrlemu delavstvu, ki je s svojim trudom in zncjem vzajemno s podjetniki ustvarilo proizvode, ki si jih bomo ogledali danes na razstavi. Naj bi pogled na skupne uspehe jačil zavest solidarnosti delodajalca in naj bi pripomogel, da se bodo energije obeh činiteljev uporabljale vedno samo za produktivne in kulturne svrhe.

Predno pridemo h končnemu aktu slavnostne otvoritve, dovoljujem si še pripomniti, da dajejo napram prejšnjim smekjem letošnjemu sejmu svoj lasten znak ter izpolnjujejo po njem podano sliko splošnega gospodarstva in kulture, posebne razstave, zvezane s sejmom. Te so: razstava, nazvana »Priroda Slovenije«, ki obstoja iz lovške, planinske in ribarske razstave ter oddelka za tujski promet, dalje higijenska razstava, ki jo priredi Zdravstveni oddelk v Ljubljani in razstava plemenskih konj, ki se vrši 24. avgusta.

Posebna radost pa mi je, da imamo priliko občudovati ob našem semnju umetnost bratskega nam češkega naroda v razstavi, ki jo ob našem sodelovanju priredi Umetniška galerija v

Ljubljani in ki obsega dela češkega umetnostnega društva »Manes« v Pragi. Otvoritev te razstave v Jakopičevem paviljonu se vrši danes ob pol 1. Pozdravljajoč ponovno najpriščneje je vse navzoče, čast mi je sedaj prositi g. ministra trgovine, da blagovoli otvoriti sejem.

Za predsednikom Bonačem je spregovoril v imenu vlade prometni minister g. Anton Sušnik, ki je napravil s politično-agitacijskim uvodom svojega nagovora na večino navzočih reprezentantov zelo mučen vtis. Dalje je naglašal važnost rednega prometa za naše gospodarstvo ter obljubil, da hoče v tem smislu kot prometni minister posredovati pri vladi, da se bo naša industrija, trgovina in obrt čim bolj razvi-

jala in napredovala. Vlada že pripravljala nov carinski in tarifni zakon, ki bo gotovo v prid našim pridobitnim krogom.

Po otvoritvi so si gostje ogledali vse paviljone in razstavljeno blago, nakar se je sejmšče takoj oživilo. Ves dan je vladalo na sejmšču živahno vrvenje. Ze včeraj je bilo videti, da bodo prireditelji z izidom letošnjega velesejma lahko zadovoljni, če seveda slabo vreme ne prepreči uspeha. Omenimo naj še, da je prejel predsedstvo velesejma več brzojavnih čestitk in pozdravov, med drugimi od Zagrebačkega zbora, Praških Veletrhov, Velesejma v Frankfurtu, v Baslu, v Gradcu, in na Dunaju, dalje švicarskega konzulata v Beogradu, Zveze industrijcev v Pragi, Trgovske zbornice v Rimu, Trgovske zbornice v Benetkah, Trgovske in industrijske zbornice v Inomostu, tržaške, bruselske in pariške Trgovske in industrijske zbornice itd.

Splošni vtisi prvega dneva.

Posetniki lanskega velesejma so letos izredno prijetno očarani. Ravnateljstvo velesejma se je vsestransko potrudilo, da dobi sejmšče ne samo praktično, temveč tudi harmonično zaokroženo, estetično in umetniško sliko. V ta namen so se izvršile nekatere premetitve paviljonov, nekateri so se morali sploh umakniti, novi paviljoni pa so se prilagodili navedenim načelom. Znanje je povzdignila zunanje oblike umetna vrtnarija A. Feranta s pestrimi cvetličnimi gredicami. Prav ličen je tudi cvetličnjak tvrdke Häntsch, ki nudi v zvezi s Tomanovim vodometom prav vabljivo sliko. — Dasi je skoraj ves dan pred otvoritvijo neprestano lilo, vendar je bil aranžma v petek jutro malodane popolen. Vsa pota in stezice so posute z belim peskom, na visokih drogih in kioskih vihralo zastave, povsod vlada red, čistoča in praznično razpoloženje. Kdor bi mogel opazovati sejmšče s ptičje perspektive, temu bi se zdelo kot ogromno živo mravljišče. — Tudi notranji aranžma po paviljonih je letos povsod prenovljen, oziroma popolnoma nov. Povsod vlada harmonija in umet-

niški okus. Tudi razstavljene predmete pričajo o splošnem napredku in zdravi konkurenci naše industrije, obrti in trgovine. Povsod se izraža poleg dela rok tudi sodelovanje uma. Vsem sodelovalcem letošnjega velesejma mora priznati tudi še tako izbirna svetovna kritika ne le velik trud in vsestransko poštvrtovalnost, temveč tudi viden napredek v praktičnem, velikopoteznem razumevanju vsega našega narodnega gospodarstva. Iz obiska in splošnega zanimanja prvega dne si smemo obetati najlepših uspehov, posebno ker se kaže tudi vreme naklonjeno.

Prvi dan našega velesejma je glede ogromnega obiska nadkrilil vse doseganje tri prireditve. Od minute do minute je naraščal naval množic. Proti večeru je bila naravnost gneča po paviljonih, a tudi vsi zunanji prostori so nudili najprejrejšo sliko živahnega vrvenja. Kupčij se prvi dan sicer ni mnogo sklevalo, ker so se obiskovalci le splošno orientirali ter si osvojili celokupni pregled. Po 18. uri zvečer so prišli tudi vsi restavracijski prostori do svojih računov.

Prva higijenska razstava v Ljubljani.

(15. avgusta do 15. septembra.)

Ljubljana, 15. avgusta.

Skupno z ljubljanskim velesejmom se je danes dopolnilo otvorila Prva higijenska razstava v Ljubljani. Razstava bo trajala od 15. avgusta do 15. septembra 1924. Razstavo je priredil inšpektorat ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani, vodi jo pa Higijenski skl. zavod v Ljubljani. Razstava se nahaja v paviljonih »N« in »M«. Te prve higijenske razstave v Sloveniji so se udeležili sledeči zdravstveni zavodi Slovenije: 1. Bolnica za ženske v Ljubljani (ravnatelj prof. dr. A. Zalokar); 2. Brezplačni državni zdravniški ambulatorij v Mariboru (predsednik prim. dr. Robič); 3. Društvo za gojitve treznosti v Ljubljani (predsednik dr. Katičič); 4. Higijenski zavodi v Ljubljani (predsednik dr. Ivo Pirc); 5. kirurški oddelk splošne bolnice v Mariboru (primarij dr. Černič); 6. Mesto Ljubljana (fizik dr. Rus); 7. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani (šef-zdravnik dr. Bleiweis); 8. Protituberkulozna Liga v Mariboru (vodja docent dr. Matko); 9. Röntgenološki inštitut za Slovenijo v Ljubljani (primarij dr. A. Kunst); 10. Zavod za soc. higijenično zaščito dece in dežji materinski dom kraljice Marije v Ljubljani (predstojnik dr. Ambrožič); 11. Zdravilišče za bolne na pljučih v Topolšici (dr. Savič); 12. Zdravilišče Rogaska Slatina (ravnatelj dr. Šter). —

Radl tako obsežne udeležbe je razumljivo, da je nivo razstave najvišji, v vsakem oziru tako v pedagoškem, kakor v stvarnem. Na razstavi najdemo slike in fotografije, statistične tabele, grafične sheme, operacijske aparate, vitrine, vzorčne omariče, naučne in nazorne slike itd. Vsi razstavljene predmete so kaj strokovno izdelani ter upoštevajo najmodernejšo pridobitve higijene in medicine.

V paviljonu »N« na desno nahajamo najprvo 34 razstavljenih predmetov Bolnice za ženske bolnice v Ljubljani. Tu vidimo statistično tabelo o poročilih v ljubljanski bolnici od 1. 1900 do 1. 1923., statistične tabele umrljivosti poročne, mrtvorojencev, sprejemov ginekološkega oddelka, akcijskega radiusa, bolnice za ženske bolnice. Proračun stroškov za porod, nadalje vzorne opreme za porodnice, trebušne pasove za nosečice in otročnice, primerne irigatorje, nazorno sliko izvora otroč. vrece, krčne žile, vneta dojki, raka maternice ter zanimiv poročniški protokol iz leta 1837.

V paviljonu »N« na levo je razstavil Zdravniški ambulatorij v Mariboru. Razstava v tem oddelku se nanaša na spolne in kožne bolezni. Vsi razstavljene predmete, kakor tudi razporedba priča o izredni strokovnosti razstavljalca. Tu nahajamo povzročitelje spolnih bolezni, predstavljajoče slike sifilise v prvem in drugem stadiju, nazorne predobe prirojene sifilise, kožnih bolezni, nadalje predočitve prenosov sifilise itd. — Nadvse zanimiv je nadaljni oddelk o spolni profilaksi in o zdravljenju spolnih bolezni. Na koncu zapazimo zanimive statistične podatke o spolnih boleznih v Mariboru. Poljudno-nazoren je oddelk v paviljonu »N« na levo, kjer je razstavilo Društvo za gojitve treznosti v Ljubljani. Ta del razstave nam kaže uničujoč vpliv alkoholizma.

V paviljonu »N« na levo je razstavil Državni higijenski zavod v Ljubljani. Razstava v tem oddelku se nanaša na nalezljive bolezni, na jetiko, legar, grižo, skrlatinko, davico, oslovski kašel in ospice. Tudi tu najdemo nazore in poučne slike z jedrnastimi reki in gesli. Zanimiva je predočba gospodarske škode vsled epidemije koz in griže. Na neki steni vidimo poskusne živalice itd.

V paviljonu »N« na desno je razstavila 12 predmetov Občna javna bolnica v Mariboru. Tu nahajamo statistiko o golšah, slike golš pred in po operaciji, vnetih in počelih slepičev itd.

V paviljonu »N« na pročelju je razstavilo mesto Ljubljana. Ta oddelk nam pred očuje socialno zdravstvene razmere mesta, predvsem dviganje števila prebivalcev Ljubljane z diagramom. Število prebivalstva raste povprečno 1,2% na leto. Leta 1923. je znašalo število prebivalcev 56.464. Drugi diagram predočuje živorejone otroke v Ljubljani na tisoč prebivalcev. Leta 1889. so je rodilo 33,4%, med vojno samo 16,5, po vojni se število dvigne na 28,2%. Tretji diagram predstavlja umrljivost od 1889. do 1923. Iz diagrama izhaja, da je Ljubljana jako zdravo in higijensko dobro oskrbovano mesto. Četrti diagram predstavlja nalezljive bolezni kot smrtne vzroke med leti 1889 do 1923. Potem sledi hidrografični načrt ljubljanske okolice, podolžen profil toka talne vode, vporaba vode po mesecih, načrt kanalizacije Ljubljane, mestne stanovanjske hiše, zavetišče, kopališče itd.

Sredino paviljona »M« je zavel Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ki razstavlja diagrame zavarovanih članov, pregled nezdod. denarno gibanje, načrt novega uradnega posloppja in ambulatorija, pogled na centralno zdravilno kopalj v novem ambulatoriju, okrevališče »Jadranc« na Rabu itd.

Protituberkulozna liga v Mariboru je razstavila v paviljonu »M« na levo. Tu vidimo nazorne slike milijarne tuberkuloze, pljučna jetičnika, zaprtje in odprte pljučne tuberkuloze, pljučnega mehurčka, sirastega razpada tega mehurčka, propagandne spise in brošure.

Röntgenološki inštitut v Ljubljani je razstavil v predavnicah, ki se nahaja v paviljonu »N«. Poleg kompletnega röntgenovega stroja za pregledovanje človeškega telesa so razstavljene še slike, ki ponazorujejo vporabo tega nadvse važnega aparata. Škoda, da je predavavnica pretisna, kakor so vsi razstavljali prostori pretisni in pre-
tajnili!

Zavod za socialno higijensko zaščito dece in društvo Dečji in materinski dom kraljice Marije v Ljubljani je razstavil v paviljonu »M«, desno. V koji »K« se nahaja splošni oddelk — higijena dojenčkov in malega deteta. Nazorni predmeti so razstavljene v vitrinah in v vzorčnih omaričah. Kojia II nam predočuje higijeno dojenčka v priprsti domači hiši, koja III predstavlja higijeno dojenčka v zavodu.

Deželno zdravilišče v Topolšici je razstavilo v paviljonu »M« na levo. V glavnem tip vile »Planinice« in njen inventar, poučne slike, lepaki, panoramo in fotografije. S predstojcem smo le površno našli glavne predmete, ki so razstavljene na tej izredno bogati razstavi. Razstavni prostori so res tesni in ozki, vendar bo vsak, ki mu je kaj do lastnega zdravja, započel razstavo poučen in zadovoljen ter zdravstveno

preprojen, ker bo videl na lastne oči, kam pripelje človeka malomarnost in nezanimanje in kako bistvenega ter življenjskousodnega pomena je zdravje posameznika in vsega naroda. Razstava zasluži, da jo poseti sleherni, ki prestopi letos velesejmski prostor, sleherni, ki biva v Ljubljani in ki pride v Ljubljano za časa razstave. Vodstvo naj poskrbi, da si v novem šolskem letu ogledajo razstavo naše šole in naša mladina ter da se razstava po možnosti prenaša v prihodnjih mesecih tudi po ostalih večjih krajih Slovenije!

„Priroda Slovenije.“

Med posebnosti letošnjega velesejma je pritevatiti tudi paviljon »Le ali »Priroda Slovenije«, kjer so priredili slov. lovci, turisti, in »Zavod za tujski promet« s sodelovanjem najstarejšega krajskega strelškega kluba »Ostrostrelec« ustanovljenega leta 1862, svojo razstavo.

Namen te razstave je pokazati domačinom, posebno pa tujcem zanimivosti naše prirode in jih kolikor mogoče zainteresirati za posejanje naših krajev, ki po lepoti prav nič ne zaostajajo za drugimi svetovnimi letovišči. Razstava je zelo pestra in obsežna. Članstvo »Slov. lov. zdruge«, ki se je letos ustanovila med člani SLD., kateri ima namen dvigniti pravično lovstvo obstoječe v glavnem ne v streljanju, nego v čuvanju in gojenju divjadi, je prevzelo vodstvo razstave in jo razdelilo takole: Takoj pri vhodu je velika lovsko opremljena dvorana. V sobi stoji krasna starodavna oprava, last tvrdke »Naglas«. Po stenah vise krasne pokrajinske slike slov. slikarjev. Posebno lepo umetniško so izdelane slike specialista v pokrajinskih slikah, gosp. Kozela iz Kamnika; to so po večini krasni posnetki iz naših slov. planin. Krasne so slike slikarja Groharja in mnogih drugih slov. umetnikov. Poleg oljnatih slik in slikic je nebroj umetniško izvedenih fotografij, predstavljajočih našega kralja in kraljico kot lovca, ribiča in turista. Nadalje je fotografija rumbenkega kralja, ponajveč pa so fotografije najlepših delov naših planin. Med slikami je nebroj lovskih trofej, rogovje jelenov, gamsov in srnjakov. Posebno lepa je kozrogova glava, last barona Borna, ki si prisadeva to že na svetu prav redko divjad obdržati in posejati njen razvoj. Nadalje je v dvorani več divjih petelinov in ruševcev. Zelo lepo krasita dvorano slati fasani in japonski fasani, ki vsista nad lepim iz jelenovih in srnjakovih rog. sestavljenim lestenecem. V veliki dvorani je nadalje tudi sa ocmo, določeno po sadnji lovski razstavi pridobljeno rogovje gamsov in srnjakov o katerem pa izpogovornimo po izvršeni ocmi. Tla dvorane krležje težke preproge in lepe kote sverjadi. V dvorani je razstavljena slika jajo ujed in raznih drugih naših ptic, last g. P. o. n. e. b. š. k. a. Iz glavne dvorane vodita dva velika hodnika poslikana s slikami ki sta iz njih zamislila gg. arhitekt Gorup in profesor Žmitek. Kakor v dvorani, tako vsi tudi na hodnikih nebroj lepih pokrajinskih fotografij in rogovja. Za dvorano sta dva velika oddelka, kjer so trgovci razstavili razne športne predmete. Zastopane so vse slov. orošarne z najmodernejšim lovskim orožjem in ribarskim orožjem. Poleg tega so razstavljene loveške obleke, klovniki, pištentine, vrvi, konserve itd. skoraj vse po potrebitine za turiste, lovce in ribiče. Zelo lepa je rastava kož in kožnatih izdelkov, krmnarja F. B. i. z. j. a. k. a. Posebno omeniti bi bilo neko našo slov. novost, last firme F. Z. o. r. n. To so praktični prav priporočljivi nahrtniki, ki se ob slabem vremenu lahko vporabijo tudi za pelarino. Pa tudi »Loveška Zadruga« in t. v. p. od vodstvom in neumornim delom ing. T. a. v. č. a. r. j. a. in članov, dvornega preparatorja Herforta, ravnatelja Zupana in t. d. razstavo priredila. Je razstavila več predmetov, ki so v zalogi ali pa jih slednja nabavi. Razstavi predmetov za prodajo, sta priključena oddelka »Ostrostrelec« in krceni lovski oddelk. V prvem so razstavljene vsakovrstne puške od početka društva pa do danes, poleg pa etoje trije topiči, ki so že pri mnogih slavnostih pokazali in dvignili razpoloženje. Omenimo naj n. pr. veliko takozvano »M. i. r. o. v. n. o. s. l. a. v. j. e. 1. 1814. po končanih Napoleonovih vojnah, ki se je vršilo v Ljubljani pod vodstvom omenjenega društva. Na steno visi nebroj starih tarč. Najzanimivejša je gotovo ona tarča v katero je streljal naš slovenski pavec Miroslav Vilhar in ima izredno originalen napis: »Tudi šlepa kura kuzno najde.« Poleg tarče vise slike nekatere starih starodavnih ljubljanskih pravkov, ki so se ali udeleževali streljanja, ali pa bili protokorji društva. V loveškem oddelku pa vidiš vse kar lovec rabi za lov. Razstavlja ne so vsakovrstne loveške puške od najstarejših na kreslini kamen do najmodernejših brezpetelnik. Na mizi so razpostavljeni razni pripomočki za vabljenje divjadi, stročnice, patrone itd. Na stenah visi razna lovška oprema. V oddelku sta dve poučljivi skupini gamsovega rogovja in sicer so najrazličnejše oblike rogovja samcev in samic. Najvažnejši del razstave za lovce in prijatelje narave pa so gotovo krmišča divjadi. Prirejeno je krmišče za poljsko perutnino in za diakasto divjad in sicer oboje v naravnih veličini, prav ljubko okrašen z nagačenimi srnami, fazani in jerebicami. V priključnem oddelku so razstavljene po zakonu očuvane ptice, cvetice, žuželke in mehkokožci. V istem oddelku je tudi načrt za takozvani »Park za čuvanje prirode« pri Trglavskih jezerih. Sredi zadnjega oddelka je bazen z vodometom, okrašen z divnim cvetjem, določen za postvri in druge ribe. Omeniti bi bilo še naravno prirojeno polišno s polhi, originalna drevesna past za kune, lisjice pasti, ki so razstavljene v malem umetnem gozdiču in jazbinu, kamor je prefrignati lovec nastavil starodavno leseno past, še bolj naravnih jazbec pa mu je jazbino preril in prekopal lovca pokazal fige.

Kakor že omenjeno, ima ta razstava namen poučiti domačine o lepoti prirode in njenih zanimivostih, jih sprijazniti s prirodo in pravim lovstvom, tujce pa prrvabiti v

naše lepe kraje. Razstavi je že priključeno strelišče sa malokalibrskih puške, kjer se vrši pod vodstvom kapetana J. van Šiša mladinska strelska tekma, čije protok-

tor je Nj. Vel. kralj Aleksander, pri kateri ap lahko streljajo tudi drugi prijatelji strelstva.

Naši razstavljalci.

Pražarna Žika iz Ljubljane

Je zelo okusno razstavila svoje izdelke v paviljonu E št. 92 v temnomodri draperiji, za belim pohištvo se blešči spretno aranžirano blago opremljeno z značilnimi rdečimi, modrimi in zelenimi etiketami. Rdečih je največ. Očitno so najvažnejše. In po pravici. Označujejo znano rženo Žiko, ki jo ceni vsaka gospodinja, katera jo pozna. S solidnim, skrbno pripravljenim blagom si je osvojila Žika že velik krog konsumentov ter je gotovo, da si bo trdka v kratkem s svojo realnostjo in izvrstnim blagom ustvarila v našem ljudstvu pozicijo, kakor jo je pred vojno uživala pri nas znana češka Vydvorka.

Je pa še en moment, ki ga ni podcenjevali. Znana je treznost češkega ljudstva, njegova varčnost in žilavost. Da se ni potopilo češko ljudstvo v alkohol, kakor se potapljala žal naše, je bil tudi kosec zasluge Vydvorka tovarne v Pragi, ki je vodila doledno propagando proti alkoholizmu. Hvalovredno je, da stopa tudi Žika na to pot. Res zlata je njena tretja resnica, ki jo vidimo na zavitihi rdeče žike: »Dokler nima ljudstvo primernega nadomestila za alkohol, ne pomagajo dosti ni zdravila, niti razlage, niti grozni učinki, ki jih vidimo vsak dan okrog sebe.« — Informirali smo se ter smo izvedeli, da Žika tudi na tem polju dosega lepe uspehe, v nekaterih tovarnah dobivajo delavci pri najtežjem delu v toplini eah l. dr. kot pilačo mrzlo Žiko. In če je tudi brez mleka in skoro brez sladkorja, delavcem ugaja. Počasji a zato sigurno se le podira nesrečna zmotna o nenadomestljivosti alkohola. Žika je lep dokaz za to. Tembolj zasluži mlado podjetje, ki si je vzelo geslo: »Za zdrav roditeljsko moralno podporo vseh, ki jim je narodovo zdravje pri srcu.

Jugoslovanska industrija Portland cementa in azbestnega škriljevca.

Tvornica »Split« d. d. za cement Portland v Solinu pri Splitu, ustanovljena leta 1908, po današnjem ravnanju gos. ing. E. Stokcu (gg. M. Vidoviču, dr. Grčiču, dr. Mihaljeviču, dr. Maroviču in drugih), je danes ena največjih tovarništv stroke v Jugoslaviji. Tvornica izdeluje predvsem prvovrstni Portland cement svetovne znamke »Salona«, Tour azbestni škriljavec znamke »Salonit«, najnovejši ter edini proizvod te vrste je umetni marmor, katerega izdeluje tvornica v zvezi s svojimi azbestnimi ploščami, za katerih izdelavo uporablja najfinjši Portland cement, azbest iz prvovrstnih svetovnih rudnikov ter druge kemikalije.

Osnovna glavica je bila K 2.000.000, nominalna vrednost delnice pa K 200. Današnja glavica tvornice je Din 39.000.000, nominalna vrednost delnice pa Din 300.

Družba zaposluje v svoji tovarnici v Solinu 1200 delavcev, kateri so zaposleni tako, da obratuje tvornica 24 ur dnevno. Letna kapaciteta tvornice je 20.000 vagonov prvovrstnega Portland cementa. Poleg tega zaposluje tvornica 150 uradnikov.

Vsed obsežnega prekomorskega eksporta je bila družba v zadnjem primorana, svojo tovarnico znatno razširiti, da tako ustreže zahtevam svojih odjemalcev, vendar pa še daleko ne odgovarja potrebam vedno narastajočega eksporta. Da družba razbremeni svojo tovarnico v Solinu, je ista ustanovila tvornico ob Soči v Plavi pri Gorici, koje večino delnic posejduje družba »Split«. Nadalje je ta družba potom nakupa dobila v svoje roke tovarnico »Rajla« v Rajli pri Beogradu koje delnice so izključno v rokah družbe »Split«. Tvornica Rajla proizvaja istakotko prvovrstni Portland cement, katerega razpečava po vsi Srbiji.

Tvornica »Soča« d. d. v Plavi izdeluje istakotko kakor »Split« poleg Portland cementa tudi prvovrstni azbestni škriljavec znamke »Salonit«, kateri se eksportira v vsa prekomorska pristanišča, osobito pa v južno Ameriko.

Družba je v pristanišču Sušak kupila večji stavbni kompleks, kjer je zgradila lastna skladišča, tako da je s tem dana možnost redno dobavljati svoje izdelke tudi v notranjost države. S tem je družba premoštila vse težkoče, katere so se do sedaj pojavile glede točne dobave splitskega cementa. Da družba ustreže želji svojih odjemalcev in zahtevam konsumentov, dobavlja tudi cement v sodkih a 150, 180 in 200 kilogramov. Te vrste embalaže je tvornica uporabljala do sedaj le za eksport.

Družba »Split« posejduje svojo centralo za Anglijo v Londonu ter podružnice za južno Ameriko v Buenos Aires. Lastna skladišča pa vdržuje v vseh prekomorskih pristaniščih, kakor v Aleksandriji, Port Said, Santos Shangar itd.

Da tudi v notranjosti države omogoči brezhitno poslovanje, je družba ustanovila lastno podružnico v Ljubljani z obsežnimi skladiščni, katera je svoj delokrog znatno razširila. Tvornica v Splitu ima lastno električno energijo ter posejduje vodno koncesijo reke »Jadra« za proizvodnjo električne energije, ktere izvir je 1 km od tvornice oddaljen. Glavna električna centrala je tik ob izviru Jadr. V tej centrali so nameščene dve turbine, spojene z generatorji vsak od 600 KVA, visoka napetost od 3000 Voltov. Vodopad je 16 m. V bližini se nahaja druga centrala z eno turbino in generatorjem z 145 KVA. Iz te centrale dobiva brezplačno električno energijo občina Split za razsvetljavo mesta. Izven centrale pa ima tvornica še dva Diesel-motorja, od katerih daje vsak 290 KVA, in katera služita kot rezerva. V tovarnici se nahaja 150 elektromotorjev.

Kamnelomi laporja. Tvornica posejduje lastne kamnelome edine in prvovredne te vrste. Tvornica posejduje tudi dve žilnati

želznici, kateri prenašata lapor iz kamneloma v peči. Tvornica ima skupno 62 peč s 17 dimniki, od katerih je 60 peč = 15 skupin sestave Dietsch po dve peč = dve sestave reformirane kombinacije. Dnevna produkcija peči je preko 600 ton. Zgradba peči je dolga 320 m, široka 17 in pol metra in visoka 32 m. Klinker se prevaža izpod peči s posebno železnicco v silose. Klinkerji imajo prostora za »okroglo 2000 vagonov. Za mletje cementa je nameščenih sedem mlinov. Dnevna produkcija mlinov je 65 vagonov cementa. Eden večji separatni mlin producira sam 10 ton na uro. Pogon mlinov se vrši z motorji od 300 KS. Cement iz mlinov se prenaša naravnost s pomočjo elevatorjev v silose, katerih je v tovarnici nameščenih 35, od katerih je 32 iz armiranega betona, trije so pa iz litega železa. Prostornina velikega silosa je 14 vagonov cementa. Cement se pakuje iz silosov naravnost v vreče, odnosno v sođe. Normalna teža vreč je 50 kg, sodov pa 150, 180 in 200 kg. Tvornica posejduje lastno delavnico za proizvodnjo sodov. Prevoz cementa iz tovarnice v skladišča se vrši potom lastne električne železnice. Za prevoz služijo štiri električne lokomotive. Tvornica posejduje velika skladišča v Vranjicu, v katera se lahko vkladišči nad 1000 vagonov cementa. Pred temi skladiščni je lastno tovarniško pristanišče, v katerem lahko pristajajo največji prekomorski parobrodni, in je dolgo 230 m. V tem skladišču se skladišča cement, kakor tudi azbestni škriljavec znamke »Salonit«, razklada se pa za tovarnice potrebni premog in les. Nakladanje in razkladanje se vrši s pomočjo štirikonskih dizelov. Vsako uro se lahko naloži, oziroma razloži preko 100 ton. V pristanišču je toliko prostora, da se tam lahko razloži 600 do 800 vagonov premo ali kakršnega koli drugega materiala. Iz tega pristanišča razpošilja tvornica svoj cement širom vsega sveta, osobito pa v Italijo, Južno Ameriko, Brazilijo, Sirijo, Palestino, Anglijo, Indijo, Grško, Turško, Holandsko, Avstralijo, Kitajsko itd.

Poleg tvornice za Portland cement posejduje družba istakotko lastno tvornico azbestnega škriljevca znamke »Salonit«. Ta tvornica je najmoderneje urejena, v kateri so predvsem nameščeni prvovrstni stroji, edini te vrste za proizvodnjo azbestnega škriljevca. »Salonit« se proizvaja v naravnosivi, temnosivi in rdeči barvi. Za proizvodnjo »Salonita« uporablja tvornica prvovrstni Portland cement ter kratek azbest, in sicer nabavlja belega iz Kanade, modrega pa iz južne Afrike. Pogon te tvornice se vrši z električno energijo. Tvornica izdeluje azbestne plošče od najmanjših oblike pa v velikosti do 350 cm. Tudi ta produkt se v velikih množinah eksportira v inozemstvo. Tvornica je po svojih ureditvah ter tehničnih napravah edina te vrste v Jugoslaviji. Predvsem bodi tudi omenjena, da ima tvornica lastna in zelo prostorna skladišča za vsakovrstni konzumni material, bodisi mehanične ali rokodelske stroje, ima lastne delavnice za vse panoge tehnike in rokodelstva, za projektiranje, popravila in vzdrževanje tovarnice. Ima lastno zgradbo za stanovanje tovarniških uradnikov, nadzornikov in delavcev, nadalje zelo moderno in prostorno kopalnico, katero je na razpolago vsem tovarniškim uslužbencom. Ima tudi lastno zdravniško ambulanco. V tovarnici se nahaja tudi moderno opremljena uradniška menza, peč za kruh in delavska kantina. V poslopih tvornice se nahaja tudi oddelk Splitske carinarice.

Pred kratkim časom je tvornica spojila zvezo potom otkotizne železnice z državno progro Split-Sinj.

Iz vsega predstojega je razvidno, da je ta tvornica ena največjih in najmoderneje urejenih tovarni v Jugoslaviji.

»Split« d. d. posejduje lastne razstavne paviljone na velesjemu v Ljubljani in v Zagrebu.

Zanimivost Ljubljanskega velesjema

Je nova iznajdba Lovro Šebenika. Je to svetilec, katerega pisava v temi sveti, ako se pisavo popreje na dnevni ali drugi svetlobni razsvetli. — Je jako zanimivo ter si lahko vsak to novost na velesjemu v paviljonu »E« 214 ogleda in se prepriča.

Paviljon »E« št. 75.

M. Bartl, špecijalna parfumerija.

Setalco po paviljonu »E« se nudi v sredini tega paviljona — izmed oblice več ali manj okusno prirejenih prostorov — prav dražesten in ljubko opremljen štorček špecijalne parfumerije gospe M. Bartl, poznane trgovine v Stritarjevi ulici. Odgovarjajoč razstavljenim predmetom, je dekoracija diskretna in finega damskega okusa.

Razstavljeni so raznovrstni parfumi, mila itd. v mičnih grupah, vmes pa se vije preproga rumenih rož, kar tvori presenetljiv kontrast. — Kardinalno točko tvorijo sloviti »Coty«.

Kolinska tovarna za kavnine primese

Ima na IV. ljubljanskem velesjemu pri glavnem vhodu na desno, prvi, lastni, lepo urejeni paviljon šte. LB 613 v katerem so izlošeni prvovrstni domači izdelki. V letnem paviljonu se kuha na poskušnjo črna in bela kava: pod režljako čeno. Vsakomu se torej nudi priložnost prepričati se na licu mesta o isoborni kakovosti Kolinske kave.

Tovarna tega podjetja je modernno urejena, ima parni pogon s 170 konjskih sil in s kapaciteto 180 vagonov letno. Izdeluje razne vrste kavnih primese in sicer samo najboljšje kakovosti, ter zasluži vsled tega kot domače podjetje vesterzasto podpora.

»Svetla« d. d. za žarnice, elektrotehniko in avtomatizacijo, centrala in dve podružnici v Ljubljani, s podružnicami v Zagrebu in Beogradu. Tvrdka ima poleg lastnega tovarniškega obrata tudi zastopstvo vsega elektromateriala svetovnih tovarn, kakor: Hackethal, Hannover; Elektra, Bregens, Ringsdorf, Werke, Meklem, Dr. Ing. Schneider & Co., Frankfurt a/M., H. Jacobi & Co., Wien l. dr. Med drugim avtomaterijalom je omeniti slaati polnogumijaste obroe, smanka svetovnega slovesa Walter Martiny. Boga, to sortirana komlejska saloga teh, po svoji solidnosti in trpežnosti neprekošljivih obroeč je vposobila tvrdka za prvo konsularno podjetje te vrste v celji Jugoslaviji.

»Tribuna«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Ima razstavljen tudi letos na ljubljanskem velesjemu svoje krasne izdelke v paviljonu F št. 191. V paviljonu je razstavljenih več najmodernejših otroških vozičkov, igračnih vozičkov, stolčkov za otroke, vozičkov na 4 kolesih za prevažanje blaga, najmodernejša dvokolesa, razni mali motorčki, ki se lahko montirajo na navadno dvokolo, kompletni motorji, šivalni stroji, razni deli za stroje in dvokolesa in pneumatika različne kakovosti. Posebno pozornost pa vzbuja letošnja novost otroški voziček na kroglična ležišča.

Podjetje si je v kratkem času svojega obstoja pridobila zaupanje in mnogo odjemalcev širom naše države. Tvornica je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki ter ima zaposlene prvovrstne strokovno izvebane moči. V tovarni so posebni oddelki za mehaniko, emaljiranje z ognjem, brusilnico, pobakiranje, ponikanje, tapetriranje in mizarstvo.

V popolno opravilo se sprejemajo dvokolesa, otroški vozički, šivalni, kakor tudi razni drugi v mehanično stroko spadajoči stroji.

Slavno občinstvo se prav posebno opozarja, da ne zamudi prilike ogledati si krasnih izdelkov naše domače tovarne. Najboljeje posrednjimo domačo industrijsko podjetje, ki nas v tej stroki osamovoja na našem gospodarsko narodnem polju.

»Mirim«, tovarna čokolade in kakao.

Svetilnik iz čokolade na velesjemu. V paviljonu »H« vzbuja posebno pozornost iz čokolade sgrajen 3.50 metra visok stolp, ki predstavlja moraki svetilnik. Na vrhu svetilnika luč v postrih barvah. Stolp je razstavila znana tovarna čokolade Karl Zolotar in Mariboru. Izdelki te tvrde, ki prihajajo na trg pod imenom Mirim čokolade so prvovrstne kakovosti. Castitamo trdki na njenem uspehu, a Mirim čokolado toplo pripravljamo.

Odkrito se veselimo ko čujemo, da se katera naših industrij povoljno razvija. Čokoladna industrija se je pri nas že tako izpopolnila, da krije lahko vso domačo potrebo. Zal pa občinstvo iz stare navade še tulntam sega po inozemskem blagu. Reči moramo iz stare navade, ker izdelki naših tovarn dosegaajo v vsakem oziru produkte inozemskih tovarn. Zlasti pa naša Mirim čokolada mora zadovoliti vsakega. Je tako razvajanega gurmena. Tovarna se je v začetku tudi borila z raznimi težkocami a sedaj so vse hibe odpravljene. Kdor okusi sedaj Mirim čokolado vsak jo hvall!

Anton Šinkovec d. d.,

Mehanična vrvarna, terilnica lanu in konoplje ter predilnica, razstavlja letos v paviljonu G 410. Tvrdka je bila ustanovljena v Kranju l. 1884. in v znatno povečanem obsegu l. 1921 prenešena v Grosuplje ter je bila l. 1923 v svrhu razširjenja preosnovana v delniško družbo.

Podjetje obstoječe iz terilnice, predilnice, tovarne za motovz (spago) in pa vrvarne je danes ne le največje v Sloveniji, temveč savzava v naši domovini eno prvih mest, radi česar ne krije samo velik del potrebščini na vrhnatih izdelkov v Jugoslaviji, temveč tudi lvaža v prvi vrsti lan, motovz in vrvi v Italijo, Čehoslovaško, Avstrijo in Francijo.

»Adria«.

Tvrdka »Adria« Filip Šibenik, Ljubljana, katera si je s svojo znano solidnostjo in njeni potu cel državi vpeljanimi izdelki pridobila velik ugled, ima razstavljen svoje izdelke v jako lepo urejeni koji št. 39 v paviljonu »E«.

Imenovana tvrdka ima v svoji koji razstavljen tudi čaj v zavitihi znamke »Colombo Ceylon Tea« kakor tudi Kakao VAN KASTER kateri si je vsled svoje ne dosegljive kakovosti osvojil še skoro vse naše gospodinjne in se splošno povsod zahteva.

V koji se nahaja tudi lično izdelan originalni holandski mlin na veter katerega je vredno pogledati. Tvrdka deli tudi poskusne vzorce, da se vsak tudi lahko prepriča o isoborni kakovosti.

Velika potica katera je tudi rasstavljena, pa jamči za nedosegljivo kakovost davno preskušene »Adria« praška za pecoivo in vanilini sladkorja.

INOZEMSKI RAZSTAVLJALCI V ŠTEVILKAM.

(Številke v oklepajih značijo lanske udeležbo.) Anglija 5 (6), Avstrija 22 (48), Belgija 7 (16), Čehoslovaška 26 (26), Italija 20 (1), Nemčija 11 (42), Švica 2 (1), Združene države Amerike 4 (8), Francija 35 (0). Več trvdk pa se je prijavilo še naknadno, ko je bil sejmiski katalog že v tisku. Iz vsega pa se vidi razveseljivo dejstvo, da so se začeli za nas v veliki meri zanimati Francozi in Italijani.

Gospodarstvo.

Valutni pregled.

Konferenca, ki je nedavno zasedala v Londonu, kjer je bil na dnevnem redu Dawesov načrt za gospodarsko normalizacijo Evrope, je dosegla novi uspeh. Kot najvišji organ, ki mu je podrejena tudi reparacijska komisija, se je konstituiral svet štirinajstih, obstoječ iz delegatov Amerike, Angleske, Francije, Italije, Japonske, Belgije in Nemčije. Vsaka država ima v tem svetu dva zastopnika. V nasprotju z dosedanjimi konferencami, ki so se pečale z normalizacijo gospodarskih razmer, se je prvič udeležila posvetovanj tudi Nemčija, kar pomeni za gospodarsko obnovo Evrope prvi korak k uspehu. V zvezi s tem dogodkom je opaziti tudi spremembe v dosedanjih valutni politiki.

Angleški funt je napram ameriškemu in kanad. dolarju poskočil. 6. julija je notiral v Londonu 4.46 ameriških in 4.4675 kanadskih dolarjev, proti 4.40, odnosno 4.415 — 31. julija. To je v prvi vrsti posledica uspeha londonske konferencie. Angleška je zelo zainteresirana na tem, da obnovi trgovinske stike z zunanjim svetom. Na poti k temu cilju jo podpirajo uspehi londonske konferencie. Emisija vrednostnih papirjev je dosegla v Angliji v Juliju 23.755.000 funtov, dočim je znašala v juniju 19.149.000, v Juliju 1923 pa 20 milijonov 143.000 funtov. Od te vsote je 7.848.000 f. št. državnih in občinskih posojil, 15.907.000 pa privatnih.

Francoski frank se je zadnje čase napram vsem valutam znatno dvignil. Dne 8. avgusta je notiral angleški funt šterling v Parizu 80.859, dolar pa 17.779, napram 86.60, odnosno 19.5875 — 1. avgusta. To pomeni, da se je frank v enem tednu dvignil skoraj za 10 odstotkov. Tudi na newyorški borzo so vplivala londonska pogajanja. Opaziti je bilo takoj znatno kupovanje francoskih frankov. To je zelo važno za francoske finančnike, zlasti če pomislimo, da doslej država še ni izplačala 1.800.000.000 frankov, ki jih je obljubila onim krasjem, kjer je vojna napravila škodo. Stanje francoske železne industrije se je zadnje čase še bolj poslabšalo. Mnoge tovarne so bile prisiljene znatno reducirati svoj obrat. Ta okolnost, ki govori o gospodarski depresiji, dokazuje, če jo primerjamo s tečajem franka, kolikega pomena je bila za valutno politiko londonska konferenca.

Belgijski frank je poskočil napram francoskemu, zlasti pa napram švicarskemu, napram dolarju in angleškemu funtu. To je zopet zasluga londonske konferencie, kjer je igrala Belgija zelo važno pomirjevalno vlogo. Dne 8. avgusta je notiralo 100 belgijskih frankov v Parizu 91.10 francoskih, v Zenevi pa 27.50 švicarskih frankov, napram 90.60 francoskih, odnosno 24.65 švicarskih frankov — 1. avgusta.

Švicarski frank je nekoliko padel napram angleškemu funtu, napram dolarju pa je poskočil. Dne 8. avgusta je notiral angleški funt v Zenevi 23.822, dolar pa 5.27 švicarskih frankov, napram 23.655, odnosno 3.3775 švicarskih frankov l. avgusta. Torej je angleški funt poskočil, dolar pa padel za okroglo 2 %. Zelo važna okolnost je zboljšanje trgovinske bilance v Švici. V prvi polovici l. 1924. je znašal uvoz 1182 milijonov švicarskih frankov napram 1.036.000.000 v prvi polovici l. 1923. To pomeni, da se je švicarski uvoz zvišal za 146.000.000 ali 14 % Izvoz pa se je v tem času zvišal od 806 na 1.028 milijonov, t. j. za 222 milijonov ali 25 %. Švicarska trgovinska bilanca je torej visoko aktivna.

Italijanska lira je napram francoskemu franku nekoliko padla, napram švicarskemu pa poskočila. Dne 8. avgusta je notiralo 100 italijanskih lir v Parizu 80 francoskih, v Zenevi pa 23.612 švicarskih frankov, napram 84.90, odnosno 23.225 — 1. avgusta. Italijanska industrija zadnje čase zelo pospešuje svoj kapital in produkcijo. To velja zlasti za kemično industrijo in industrijo umetnih gnojil. Družba elektrokemije »Soda« je zvišala svoj kapital od 21 na 42 milijonov lir.

Turška lira se je nekoliko dvignila napram angleškemu funtu, italijanski liri, švicarskemu franku in dolarju, padla pa je napram francoskemu franku. Dne 8. avgusta je notirala turška lira v Carigradu 2.83 švic. franka in 0.53 dolarja, napram 2.73, odnosno 0.51 — 30. julija. V zvezi z novimi reformami v Turčiji je zelo omejeno delovanje tobačne režije, ker je pridelovanje in izvoz tobaka popolnoma svoboden. Tudi državni izdatki so znizani, ker je bilo zadnje čase večje število uslužbenecv odpuščenih iz državne službe.

Romunski lej je napram angleškemu funtu in dolarju nekoliko poskočil, napram francoskemu in švicarskemu franku pa padel. Naš dinar je poskočil v Zenevi in Pragi. 100 Din je notiral

dne 8. avgusta v Zenevi 6.50 švicarskih frankov, v Pragi pa 42.45 švic. kron, napram 6.375 švic. fr., odnosno 40.95 švic. kron dne 1. avgusta. Tudi tečaj bolgarskega leva se je dvignil. Dne 8. avgusta je notiralo 100 levov v Pragi 25.125, v Zenevi pa 4 švic. franke, napram 3.90, odnosno 24.925 švic. kron l. avgusta.

Iz tega sledi, da so se razmere na denarnem trgu zadnje čase v splošnem precej zboljšale. Večjega kolebanja valuti ni opaziti, in to pomeni tudi postopno normalizacijo evropskega gospodarskega življenja.

Romunska petrolejska industrija.

Končno je Romunija uvedla poseben zakon o petrolejskih vrelih, s katerim omejuje pravice tujeja kapitala do eksploatacije romunskega petrolejskega bogastva. Proti temu zakonu je protestiral pri romunski vladi ameriški poslanik, ki so se mu pridružil tudi diplomatični zastopniki nekaterih drugih držav. Po pojasnilu, ki ga je dala vlada, se smatra, da je konflikt poravnal. Pomen romunskega petroleja je tako važen, da more država samo z uvozom petroleja spraviti v ravnovesje trgovinsko bilanco in ublažiti gospodarsko krizo. Pred 70 leti je producirala Romunija prvič 725 ton petroleja v vrednosti 55.000 lej. L. 1904 je napredovala produkcija petroleja do 500.000 ton, l. 1913 pa je dosegla svoj višek in sicer 1.808.645 ton v vrednosti 81.31 mil. lej. Med vojno je izvoz romunskega petroleja zelo naraščal. L. 1917 je znašal samo še 724.230 ton. Leta 1921 pa je dosegla produkcija 1.162.000 ton.

Romunska produkcija petroleja je znašala l. 1910—1.845.885 ton ali 3 % svetovne produkcije. Prvo mesto pripada Zedinjenim državam 228.969.299 ton ali 63.9 % svetovne produkcije, drugo mesto Rusiji z 9.367.133 ton ali 20.9 % in tretje Holandski z 1.381.979 ton ali 4.1 % svetovne produkcije. L. 1913 je znašala produkcija petroleja v Zedinjenih državah 47.457.029 ton ali 67.9 % svetovne produkcije, v Mehiki 9.506.289 ton ali 13.6 %, v Rusiji 5.520.066 ton ali 7.9 %, na Holandskem 1.836.914 ali 2.6 % in v Romuniji 1.222.583 ton ali 1.7 % svetovne produkcije. Splošno je produkcija petroleja v vseh državah razen Amerike in Mehike nasadovala.

V Romuniji je bilo zaposlenih v petrolejski industriji konec l. 1920 12.746 delavcev, med njimi 98.52 % Romunov. V 1920 letu je bilo deetilirano v 70 rafinerijah 1.043.800 ton petroleja, od katerega so dobili 231.235 ton benzina, 205.394 tone svetilnega plina, 89.124 tone mineralnega olja in 494.949 ton goriva za parne stroje. Velik del petrolejskih izdelkov porabi Romunija sama, in sicer pred vojno povprečno 30.000 ton benzina, 82.000 ton svetilnega plina, 40.000 ton strojnega olja in 1500 ton parafina letno. Ostalo država izvaža in sicer l. 1910—216.153 ton očiščenega petroleja, 85.388 ton benzina 18.814 ton mineralnega olja, 308 ton parafina in 119.648 goriva za parne stroje.

Večina romunskega petroleja gre v Anglijo, in sicer l. 1921—41.600 ton. V Italijo je izvozila Romunija letga leta 34.830 ton, v Turčijo 26.510 ton, v Francijo 22.680 ton. Gleda izvosa benzina stoji na prvem mestu Italija z 37.840 tonami, potem Angleska z 28.030 t., Francija s 24.600 t., Nemčija z 22.100 t., Turčija z 10.060 t. In Avstrija s 6.440 t. Kolikega pomena je za Romunijo petrolejska industrija, je razvidno iz razvoja njenega kapitala. 31. decembra 1919 so bila v Romuniji 104 podjetja z 650.190.961 lej nominalnega in 507.146.994 vloženega kapitala. Tri leta pozneje je bilo že 118 podjetij z 2.546.308.436 lej nominalnega in 2.138.267.859 lej vloženega kapitala v petrolejski industriji naloženega kapitala je bilo pred vojno 92 % v tujih rokah, po vojni pa so prišla mnoga inozemska podjetja v romunske roke, obenem pa je bilo ustanovljenih več novih domačih podjetij z romunskim kapitalom.

Najvažnejša podjetja na polju petrolejske industrije v Romuniji so: »Stearna romana« s 350 mlj. lej kapitala (francoski, angleški in romunski); »Astra romana« z 225 mlj. lej (holandski, švicarski in francoski); »Romana-Americana« z 200 mlj. lej (amerikanski); »Concordia« z 80 mlj. lej (belgijski); »Columbia« z 120 mlj. (francoski); »Petrolbloke« z 80 mlj. (češkoslovaški, holandski in romunski); »Kredit-Minier« a 50 mlj. lej (romunski); »Akvila Franco-romana« s 66 mlj. lej (francoski); »Orlon« a 30 mlj. lej (holandski) in »Inetracionana« s 5 mlj. lej (holandski). Vse to priča, da se romunska petrolejska industrija polagoma vrača v predvojno stanje.

—g Anкета na Sušaku radi podjele parcel. Da se utorno pitanje podjele parcel na Sušaku definitivno in na zadovoljstvo vsilju zainteresiranih privrednih krogovariješiti, odredio je ministar saobraćaja, da se dne 18. o. mj. u 9 sati prijeto podne na licu mesta na Sušaku održi jedna anketa, kojoj su pozovane i sve zainteresovane privredne trgovcačke i industrijske institucije. Ova anketa imati će svrhu da ispiše stvarnu potrebu zainteresenata odnosno da izvrši korekturu razdiobe zemljišta.

—g Proti povišanju aggia. Zveza trgovcev v Hrvatski in Slavoniji je poslala finančnemu ministru brozojavko, ki se bavi z vestic, da se aggio poviša od 9 na 15, kar bi povzročilo nov naval dragine, ki bi v socialnem pogledu povzročila obupno vznemirjenje. Kupna moč denarja bi se znatno oslabila, Zveza zahteva, da se povišek aggia ne izvši.

—g Mednarodna Izložba avtomobilov v Zagrebu bo od 11. do 15. oktobra t. l. Interesiranje za izložbo je veliko.

—g Iz Avstrije je uvažano največ. V našem uvozu lanskega leta stoji na prvem mestu Avstrija, iz katere smo uvozili raznovrstnega blaga v vrednosti 2.238.329.729 dinarjev. Na drugem mestu je Češkoslovaška, iz katere smo dobili blaga za 1.537.580.361 dinarjev, na tretjem mestu je Italija, katere lanske kupčije z nami so dosegle vsoto 1.470.003.570 dinarjev.

—g Dobava vrel. Direkcija državnih železnic (ekonomsko odeljenje) v Ljubljani razpisuje dobavo na dan 18. avg. 1924 glede 200 komadov močnih vrel iz jute (za koks in oglje). Natančnejši pogoji so na vpogled pri podpisnem odeljenju.

—g Dobava dinamota. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje 1500 kg dinamota, viskoziteta po Englerju 40 pri 500 C, 1500 kg dinamota olja, viskoziteta po Englerju 50 pri 500 C. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gospodarska cesta (nasproti Velesjema) vsak delavni dan od 10. do 12. ure, kjer je kolekovane ponudbe predložiti najkasneje do 25. avg. 1924.

—g Prodaja lesa. Šumska uprava v Srednjem pri Sarajevu bo prodala dne 20. septembra tl. 600 m³ lesa. Predmetni oglaš s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

—g Dobave. Pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani se bo vršila dne 5. sept. tl. ofertalna licitacija glede dobave 5000 klopčičev konopnega motova in 3500 klopčičev preje. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 6. septembra tl. ofertalna licitacija glede dobave 8000 kg gumijske arabikuma. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 17. septembra tl. ofertalna licitacija glede dobave eternitnih plošč ter bakrenih in pocinkanih žeblicev. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 18. septembra tl. ofertalna licitacija glede dobave raznega kovinskega, lesnega, steklenega, električnega, telefonskega in telegrafičnega materialja, barv, špaga, betonskih plošč itd. Predmetni oglaš s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

—g Prodaja sodarske robe. Direkcija šum v Vinkovcih bo prodala dne 20. septembra tl. razne sode. Predmetni oglaš s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Promet stoji.

Naš železniški promet je dal že premočkrat povoda raznim upravičnim kritikam. Povdarjali smo že enkrat, da je dober promet za državo takega pomena, kakor zdrava pljuča za človeka. Zato moramo z žalostjo ponovno konstatirati, da naša železniška uprava v državi še danes ni prišla na oni predvojni nivo, ki je predpogoj, da se konsolidira dobrobit države in blagostanje ljudstva. Naša železnica pa je danes šiba, ki v svoji neurejenosti s strahovito silo udarja ves narod in skrajni čas je, da se naredi enkrat energično red. Če hočemo obvarovati narod in državo pred valovi druginje.

Navedli bomo danes samo nekoliko primerov, ki jasno osvetljujejo neurejene razmere železniške uprave in ki tudi jasno kažejo na strahovite posledice, ki jih zapušča neurejen železniški promet. Ne bomo raziskovali pri tem vzrokov, ki tiče, da se promet ne izboljša, ker je to naloga postavljenih faktorjev, osvetliti pa hočemo samo posledice, ki nastajajo iz te neurejenosti, ker smo mnenja, da je treba rakrano pred ljudstvom razgaliti in da je javna kritika priložnost merodajne faktorije, da se pobrigajo končno za remedure, po katerih kliče naš železniški promet.

Vsak trezen človek bo priznal, da je poslednje podraženje kruha imelo za posledice velik udarec za vse naše ljudstvo, zlasti še za one srednje sloje, ki si morajo pri svojih fiksnih dohodkih itak omejiti na najskrajnejše. Za to podraženje kruha se išče danes vsemogocih vzrokov, navaja se čikaške spekulante, zmerja na čifute, preklinja domače trgovce, ki so le prečesto nedolžni, nihče pa ne pokaže na glavnega krivca, to je na železniško upravo.

Vsem bo še v spominu poplava v Bački med Bogojevim in Karavukovim, ki je bila nekako pred dvema in pol meseci. Ta poplava je imela za posledico, da je bila proga Bogojevo zaprta. Poznavalec prilik in razmer v Bački nam je potrdil, da je ta nesreča že večkrat doletela te kraje in da pri madžarski indolenci, ki je bila znana, ni trajala poplava proge nikdar več kakor kvečjemu 14 dni. Pri nas pa smo morali doživeti, da se je popravljala ta proga nič več in nič manj kakor dva in pol meseca in šele pred par dnevi se je promet čez Bogojevo zopet otvoril. Ves ta čas »popravljani« te proge, pa se je ekspediralo vse blago, žito, moka, mast po izdatno daljši progji preko Subotice, Novega Sada, Indije v Slovenijo oziroma v izvozne dežele. To dejstvo, da je bila odprta naenkrat samo ta linija, je povzročilo drugo zlo — da je bila proga prenapolnjena in — železniška uprava je segla po najmodernejšem sredstvu, da je — promet zaprla. Mi pa vemo, da je Slovenija navezana le prebridko vsled svoje pasivnosti na svoj vsakdanji kruh iz Bačke in Banata, in brez vse šale se pri teh obupnih razmerah lahko pripeti nekega lepega dne, da ostanemo brez kruha.

Kar pa najbolj prizadene vse ljudstvo, je dejstvo, da takale gesta železniške upravne nesposobnosti preko noči podraži cene predmetov, ki so za prehrano ljudi, kakor domačih živali najpogotnejši! Kolikor poznamo železniške predpise, določajo leti, da je računati tovornino za prevoz blaga za najkrajšo predpisano turo, v navedenem slučaju poplave v Bački pa se železniška uprava ni držala teh predpisov, temveč zaračunavala ono dolgo turo preko Subotice in Novega Sada, daši slovenski trgovec in slovenski konsument ni na nesreči prav nič kriv in daši govore predpisi o odpremi tovornine drugače. Uspeh tega dejstva samega znači pa občutno podraženje blagu, ker znaša tovrtnina cca 6000.— K več, kakor bi znašala, ako bi se uprava držala predpisov in zaračunila najkrajšo progjo. Ta tovrtnina, ki jo je diktrala železniška uprava našim trgovcem, je podražila kruh v Sloveniji, in to samo pri nas, ker

smo najoddaljenejši od naših žitnic za 60 vinarjev pri kilogramu, kar spričo pomanjkanja denarja in itak bednih razmer pomeni velikanski udarec za našega konsumenta. Tovornina enega vagona blaga iz Sombora na neko našo gorenjsko postajo znaša Din 1250.— več, kakor v normalnih razmerah po najkrajši progji, iz Vrbsa v Ljubljano Din 584.—, iz Stanišiča na Gorenjsko Din 965.— več, kakor znaša običajni transportni trošek. In kdo bo plačal te ogromne diference, naravno konsument, ki bo moral plačevati dražje svoj vsakdanji kruh in kmet, ki bo plačeval dražje krmo za konje, govedo itd. Eno podraženje pa prinese podraženje druge mu blagu in tako gre — čast naši železniški upravi — kolo draginje navzgor!

Ne pozabimo pa še drugega dejstva, ki je za nas prav tako važen. V Sloveniji imamo precej lepo število mlinov, ki tvorijo lep kos naše narodne industrije. Za te pa pomenja še vse hušji udarec, ker jim jemlje vsako kalkulačjsko in življenjsko možnost. Med tem, ko slovenski mlinar naroči blago, ga mora plačati redno naprej, zavisi torej pri ceni popolnoma od cen, ki jih diktrira velemlinarstvo v Banatu, slednjič po dolgem času prejme to blago, medtem se že cene lahko trikrat spremenijo, on mora pa šele blago zmlet in oddati na trg. Če pa ga doleti potem še blagoslov, da mora radi železniške mizerije plačati kolosalne tarife za kupljeno in pripeljano blago, pa sploh ne more več konkurirati banatskim židom. In posledica tega bo, da bo polagoma ali sigurno prišla vsa slovenska mlinarska industrija na boben in bomo popolnoma odvisna na milost in nemilost ne samo banatskim židom in prekupčevalcem, temveč tudi naši prekrasni železniški upravi pod vodstvom slovenskega ministra Sušniča.

Je pa še druga škoda, ki jo trpi radi teh neznoznih razmer naš slovenski trgovec in eksporter. Slovenija je zbog svoje naravne lege izhodišče v Avstrijo preko Maribora in Jesenic in v Italijo preko Rakeka. Kako pa naj naš trgovec sklepa kupčije v izvozni kampanji, ko nikdar ne ve, kdaj bo slavna železniška uprava imela odprt svoj promet, kako bo lahko izvozil za izvoz pripravljeno blago in kakšne tarife bo blagovojila zaračunati naša železniška uprava. Tudi v tem tiči veliko zlo in se nehote umetno zapirajo Sloveniji ogromni viri, ki ostajajo seveda v rokah madžaronskih čifutov po Banatu.

Predpogoj rednemu delovanju je torej notranja konsolidacija pri železniški upravi, ako hočemo, da se bomo res z uspehom borili proti dragini. Dolžnost železniške uprave pa je, da ob žitni kampanji poskrbi za zadostno število vagonov, 2. za reden promet in to po najkrajših progah in 3. da se uveljavijo vsaj za Slovenijo zopet stari, še danes veljavni, čeprav nevpoštevani predpisi, da je zaračunati vselej najkrajšo progjo, ne glede nato, če železniška uprava ne more iz katerihkoli vzrokov pošiljati blaga po najkrajši progji.

Merodajni krogi naj imajo pred očmi, da je Slovenija v prehranjevalnem oziru pasivna, in da ima ona predvsem pravico, da je kruh vsaj po tisti ceni, po kateri ba ga ona dobila na trgu, ako bi ne bilo vmes nesposobnosti železniške uprave.

Slovenski trgovci so radi poplav plačali na stotisoče dinarjev preveč zaračunane tovrtnine, dolžnost prometnega ministra bi bila, da se jim ta preveč plačani denar povrne, in pri tem izda taka navodila, da ne bo izkoriščanje s strani železniške uprave vsaj v krushnem vprašanju mogoče. Tudi ekstenzno vprašanje naših mlinov bi bilo vzeti resno v pretres, sicer bomo upravičeno smatrali, da je bil slovenski minister prometa grobokop slovenske mlinarske industrije. Sicer pa je še mnogo vprašanj, ki so vsekakor zelo hvaležno polje za pozitivno delo.

Posetnikom velesjema

se priporoča, da si ogledajo zalogo manufakture, galanterije in usnja pri trdkli

„Danica“ Majzelj & Rajčelj, Ljubljana, Turjaški trg št. 1

Socijalni vestnik.

PROBLEM, KI ČAKA REŠITVE.

Stanovnjaške razmere so pri nas tako žalostne, da je nujna potreba priti od besed in načrtov k delu. Od vseh strani se slišijo glasovi, da je sedanje stanje nevzdrižno in da tako hišni posestniki, kakor tudi najemniki po pravici apelirajo na državno oblast, naj se končno zgame in poišče sredstva, s katerimi bi mogli vsaj deloma ublažiti stanovnjaško mizerijo. Nova vlada bi storila dobro delo, če bi nekoliko reducirala svoje obljube na račun umestnih in skrajno potrebnih ukrepov glede novih stanovnjaških hiš za državne službe. Druge države so že davno uvidele, da brez izdatne podpore od strani države blagajne ni mogoče upati, da bo stanovnjaška beda v doglednem času odpravljena. Zato so začele graditi stanovnjaške hiše, da ublažijo stanovnjaško mizerijo, s druge strani pa prisložitjo na pomoč tudi zasebnikom, ki ne morejo dobiti stanovnja, ker primanjkuje hiš ali pa so najemnine tako visoke, da jih ne morejo plačati. Pri nas je seveda to važno vprašanje še vedno zanemarjeno, daš je po svojih posledicah naravnost nujno potrebno rešitve. Da je pobljanje stanovnjaške mizerije za socijalno življenje res velikega pomena, se lahko prepričamo, če si ogledamo, kako skrbje za nove stanovnjaške hiše v drugih državah.

V Ameriki je ministarstvo socijalne politike že l. 1918 ustanovilo posebni kooperativni, ki mu je dalo na razpolago 27.000.000 dolarjev, da zgradi stanovnjaške hiše, v katerih bi mogli stanoviti v prvi vrsti državni službenici. Najemnina v teh hišah je razmeroma zelo nizka. Na ta način je ameriška vlada preprečila stanovnjaško krizo, o kateri s malimi izjemami v Ameriki sploh ni govora. V Kanadi je dala vlada na koncem l. 1918. za nove stanov. hiše 25.000.000 funtov. Posamejne pokrajinske vlade so pa še posebej odobrile večje vsote za gradbeno akcijo. In danes Kanada skoraj ne pozna več stanovnjaške mizerije. Na Angleškem so zgradili l. 1921—1922 100.923 »narodnih hiš«, za katere je prispevala država 4.533.229 funtov. V Franciji je predvideno v proračunu za l. 1922—23 30.000.000, za l. 1923—24 pa 34.500.000 frankov, ki so določeni za zidanje stanovnjaških hiš. Te hiše so namenjene v prvi vrsti uradniškim družinam. Poleg tega je v proračunu še posebna postavka za posojila in predumeje v znesku 9.930.000 frankov in druga postavka za podpore v znesku 15.000.000 frankov. Ta denar dobe mestne občine za podpore pri gradbeni akciji.

V Belgiji je bilo ustanovljeno l. 1920 »Narodno društvo za zidanje stanovnjaških hiš«, ki je dobilo od države 100.000.000 frankov podpore. Nemški državni zbor je odobrila l. 1918 za nove stanovnjaške hiše 500.000.000 mark pod pogojem, da tudi druge deželne vlade prispevajo toliko, da doseže ta svota 1 milijardo. L. 1922 pa je država ponovno izdala v ta namen 1 milijardo mark. Na Poljskem je bil izdan poseben zakon o ustanovitvi državnega urada za zidanje stanovnjaških hiš. Proračun za l. 1919-20 predvideva 15.000.000 zlatih poljskih mark, ki jih je dala država na razpolago temu uradu. L. 1921 pa je bila stanovnjaška kriza navzile velik gradbeni akciji še tako ostru, da je morala država odobriti drugih 93.000.000 zlatih mark. Na Finskem predvideva proračun v to svrhu 20.000.000 finskih mark, ki jih daje država v obliki brezobrestnega posojila občinam in stavbenim družbam. Na Norveškem dobi vsak družinski oče, ki hoče zgraditi hišo za 7000 norveških kron, od države 5000 K v obliki posojila, ki ga mora vrniti tekom 42 let s minimalnimi obrestmi, ostalih 2000 kron pa dobi od države brezobrestno. Tako vidimo povsod, da država skrbi za ublažitve stanovnjaške krize. Tudi pri nas je postalo to vprašanje že tako akutno, da bo treba poskusiti s načinom, ki se je drugod dobro obnesel. Morda najde tudi naša država sredstva, s katerimi bi vsaj deloma sanirala nezdrave stanovnjaške razmere. Nova vlada ima tu široko polje, da pokaže svoje zmognosti in svoj št se socijalno pravičnost.

Nočno lekarniško službo imajo: F. Kuralt, Gospodarska cesta 10; M. Sušnik, Marijin trg.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I. Belgija: Urad Ljubljanskega velesjema. Avstrija: Turjaški trg 4/II. Italija: Zrinjskega cesta 3/I. Portugalska: Dunajska cesta 33. Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska kreditna banka).

Za naše gospodinjje.

V poletnem času dela gospodinjijam največ preglativ vprašanje, kako in kam spraviti jestvine, da se ne pokvari. Maslo ne sme ležati na prostem zraku. Zavito v čiste zelene iste, bodisi repne ali hrenove, lahko ostane na hladnem dolgo, ne da bi se pokvarilo. Tudi v hladni vodi, ki jo je po potrebi večkrat menjati, ostane več dni nepokvarjeno. Najboljše pa so za maslo lončene ali steklene hladilnice, ki jih postavi skrbna gospodinja tesno zaprte v vodo ali na led. Če ni takih hladilnic, zadostuje navadna porcelanasta ali lončena posoda, ki jo napolnimo z maslom, posolimo in postavimo v vodo ali na led. Tako posojeno maslo ostane na hladnem dolgo časa sveže in okusno.

Sir se poleti hitro suši ali pa splesni, če ni dobro spravljen. Mehke vrste sir shranimo na krožniku pod steklenim pokrivalom, kolikor mogoče na hladnem. Trdi sir pa zavijemo v čisti prtček, namočemo v siano vodo. Če sir splesni, ga ostržemo in obrisemo s salicilovo kislino, pomešano z alkoholom. V ta namen vzamemo na konici noža salicila in ga raztopimo v dveh žlicah čistega spirita. Sianina in šunka se ohrani najbolje v platnu, ki ga namazemo z apnenno vodo. Lahko pa vzamemo tudi pločevinasto posodo, ki jo položimo v žganje ali pepel. Meso se obeha navadno v ledenicah, če niso preveč vlažne. Če pa ni pri rokah ledenice, si pomagamo na ta način, da obložimo meso z ogljem ali pa zavijemo v krpo, namočeno v kislu. 2-3 dni ostane meso nepokvarjeno tudi v kislem mleku.

Največjega pomena za letni čas je dobra, suha in zračna klet. V taki kleti je enakomerna in primerno nizka temperatura, ki ni prikladna za različne bakterije. Glavni pogoj, da so jestvine v kleti nepokvarljive, je pa ta, da mora biti suha. Zato jo je treba večkrat prezračiti ali osušiti s klorovim apnom. V klet postavimo nekaj posod, napoljenih s klorovim apnom, ki potegne nase vodo iz zraka in tako osuše prostor. Kadar se apno docela namoči, ga moramo seveda zamenjati z novim. Največ preglativce delajo gospodinjijam in kuharicam poleti shrambe za jestvine, ker se v njih toplota zelo hitro spreminja in jestvine se rade pokvari. Zato je treba na te shrambe v poletnem času posebno paziti. Zlasti jih mora skrbna gospodinja pogosto prezračiti, kar najlažje stori, če namoči okna ter jih nadomesti z gosto mrežo. Tako se shramba neperstano zrači, obenem pa ne morejo do jestvin muhe in drugi mrčes. Pred solncem ščitimo jestvine na ta način, da zagnemo okna z rumenimi ali rdečimi zavesami. Tako reguliramo temperaturo in učinek svetlobe. Če jestvine v shrambi plesnijo si pomagamo na ta način, da shrambo izpraznimo in sežemo v nji kosček žvepla. Ko je shramba polna žveplanih plinov, jo krepko zapremo in pustimo nekaj časa, da se dobro desinficira. Nato jo dobro prezračimo, očistimo vse predmete, ki so bili plesniv in smo lahko prepričani, da se jestvine ne bodo več kvarile.

Nova žrtev Triglava.

Dr. Jug se ponesrečil pri plezanju na severni triglavski steni.

Glavni odbor Slovenskega planinskega društva je dobil v četrtek obvestilo, da se je v severni triglavski steni ponesrečil znani odlični turist dr. Klement Jug.

Dr. Jug se je v ponedeljek jutraj napotil iz Aljažvega doma v Vratih na Triglav. Ker je že dvakrat srečno prepelel triglavsko severno steno, se je hotel tudi to pot povzpeti na Triglav po tej steni. V domu v Vratih je pustil svoj nahrbtnik, da bi ga pri plezanju ne oviral. S seboj je vzel samo kos kruha in sira, pol litra vode in precej dolgo turistovsko vrv. Svojemu tovarišu Ogrinu je rekel, da se vrne s Triglava proti večeru v Aljažev dom. Zvečer ga ni bilo v Vratih. Ker je bil sicer minuciozno točen, je njegov prijatelj takoj stulil, da se mu je morda zgodila kaka nesreča, zato se je takoj napotil v triglavske kočje polzvedovat po tovarišu. V nobeni izmed koč ni bilo dr. Juge, a tudi nihče izmed turistov ga ni nikjer srečal, ne videl. Sedaj je iz slutnje postala gotovost, da se je dr. Jug ponesrečil. Znan je bil kot eden najvratolomnejših naših plezalcev. Skoraj gotovo je krenil po severni steni na Triglav v kaki novi smeri, ne todi, kjer se je preje že dvakrat povzpel na vrh. Domneva se, da je krenil bolj proti zapadu v smeri proti Kugrjevi poti ter se tu ponesrečil. Iz Mojsstrane so že v sredo odšli orožniki in lovci, da izsledijo ponesrečenca. Tudi iz Ljubljane je odšla v četrtek posebna rešilna ekspedicija v Triglavsko pogorje, katere jedro tvorijo Jugovi ožji plezalni tovariši. Daš je teje ekspediciji posrečilo najti ponesrečenega tovariša, se do trenutka, ko to pišemo, ni znano. Dr. Jug je bil doma iz Solkana pri Gorici. Dopolnil je šele 25. leto. Studiral je filozofijo. Govoril je odlično francoski, ker je bil nekaj časa tudi v Parizu na ondnotnem vseučilišču. V preteklem šolskem letu je absolviral svoje študije v Ljubljani in je promoviral za doktorja filozofije. Bil je izredno nadarjen mladenič, ki je obetal še mnogo dobrega. Planincem je znan po

svojem spisu v »Planinskem Vestniku« — »Plezalne ture v vzhodnih Julijskih in Kamniških planinah«, kateri spis pa še ni končan.

Izpred sodišča.

— § 104. Mara Primožičeva, poština upraviteljica v Železnikih je bila obtožena po tem npravnem paragrafu, da je nagovorila poštnega slugo Ivana Lotriča, da je opravljal v njeni odsotnosti brzojavno službo, ki jo sme po službenih predpisih opravljal je izprašana oseba. Sluga Ivan Lotrič pa je bil soobtožen, da je kot sluga tako službo opravljal. Pri obravnavi je Mara ugotovila, da je ona napravila tovarišič uslugo in je delala na dve strani službo in ni šla na zabavo, Lotrič pa sploh ni opravljal nobene službe, marveč je delal samo po telefonskem naročilu upraviteljice. Prejel je od nje samo telefonsko brzojavko, katero je prejele ona, in še to le v svrhu hitreje in točneje dostavitve stranki. Senat se je uveril, da v tem slučaju res ni nobenega povoda za kazen in je oba oprostila. — Za tema dvema se je predstavljal senatu 78 letni starček Jurij Janša, učitelj na Samoti pri Gaberjih, še ne kaznovan. V visoki starosti pa ga je spravil prvič ta paragraf pred sodišče kot obtožena. Bilo pa je tako. V hišo so prišli zasliševati orožniki zaradi nekega pretepa, ki se ga je udeležil baže tudi njegov vauk. Staremu možu pa se je zdelo nerodno za njegovo hišo in dovolil si je domačo, navadno in precej krepko kritiko. Zamrnil je mož približno tako: »Zendarji niste nič vredni, poštene ljudi fiksirate, za lumpe in tatove se malo bolj brigajte, ki jih je danes toliko. Mošček je dobrodušno priznal, da sam ne ve kaj je govoril. Rekel je, »mav sem že zmehan, mav me je pa njejla prijava. Koga pa večte, sej to ni nič hudga.« Ja oče, pa to se ne sme reči orožnikom, če so v službi. — »Oh gospod, a se spvača, pa tokle starga človeka tako le matrajo za ano besedo. I se beseda še ni končala. — Sodišče je vpoštevalo ta odkriti zagovor in je obsodilo moža samo na 50 Din globe. — Malo bolj nerodno se je godilo mesarju Maksu Rojcu iz Kamnika. Za nekaj nedolžnih besed, izgovorjenih brez premisleka, brez namena žalitve in v razburjenosti, je bil mož obsojen na 14 dni zapora in bo moral plačati še precej stroškov. Ko mu je namreč uradni sluga dostavil sodni odlok v neki zadevi, se je hudo izrazil malo nejevoljen in pa malo hudomušen. »Ah kaj, meni so kanniški sodniki še premladi, jaz imam opraviti samo s stolic sedmoredice ali pa z Beogradom. Kaj je mož s tem mislil, brzkone niti sam ne ve. — Trgovec iz ljubljanske okolice ima navado, da hodi vsak dan skladišča pri kolodvoru domov. S seboj nosi ostanke jedi in sicer za svojega psa. In pripetilo se je, da je natelet v Trubarjevem parku na straznika. Temu se je zdel sumljiv in ga je ustavil ter vprašal kaj da nosi v piskeriču. Ker je bilo možu, ki ga okoliča dobro pozna, in je uglede na trgovca res mučno na tako prometnem prostoru razvijati pred straznikom svoj piskerček, je postal nejevoljen, posebno še, ker ga je straznik po njegovi trditvi tudi precej robato nahrullil, in mož je odgovoril: »Kaj vas to briga, če se vam zdim sumljiv, pa greva na straznico. To ni pravo postopanje, z ljudmi in bi bil lahkto to, kar ste vi danes, jaz že pred 20 leti.« In straznik ga je res odpeljal na straznico. Ker je policijski uradnik sam ugotovil, da bi bil straznik lahko malo bolj vjudno nastopal in ker je bilo za moža res malo smešno na cesti razvijati svoj pasji piskerček, je bil obsojen mož, samo da se zadosti zakonu na 50 Din globa.

Orobiž.

• Jezuitski general na Španjolsku. Pariški listi poročajo iz Madrida, da obišče Jezuitski general (črni papež) pater Ledochowski v tekočem mesecu jezuitske zavode na Španskem. Generala Ledochowskega sprejme tudi kralj Alfonso, ki je pravzaprav povabil patra, da pride na Španško. Ko je nastopil španski diktator De Rivera ter postalni ustavo in pričel vladati z vso srednjeveško inkvizicijsko robotostjo proti ljudstvu, so bili jezuitje v Barceloni vsi iz sebe zbog veselja nad novo vlado. Diktatorja De Riviero so nato naravnost podžigali, naj vztraja in vlada kakor je pričel. Jezuitski general Ledochowski se hoče dikatorju zahvaliti, ker je jezuitske zavode oprostil različnih davščin. Jezuitje pravijo, da ako bi ne bil zmagal De Rivera, bi prišlo na boben okoli 200 jezuitskih konventov z vso vsebino. Seveda tako hudo v resnici ni, temveč so poročila jezuitov prav po jezuitsko zavita. Značilno pa je dejstvo, kako stoji povsodi sveti jezuitski možje na strani okrutnikov in tlačiteljev ljudstva. Po njih se ravna tudi vsa ostala politikujoča katoliška duhovščina širom sveta.

• Povodnji, potresi in viharji. Ogorčni nalivi na otoku Formosi so povzročili veliko poplavo, v kateri je poginilo 700 oseb in je voda porušila 10.000 hiš. — V Turkestanu je velik potres porušil 3000 hiš, poginilo je 40 oseb. — Okoli Chicaga je divjal strašen vihar, ki je ubil 12 oseb, jih mnogo ranil in prizadejal na zgradbah in pridelkih več milijonov dolarjev škode.

Že 38 let je SARGOV KALODONT ZOBNA KREMA nenadkrvljivo dobra!

Naši skavti v gozdovih in ob morju.

Ko je minulo naše lepó taborenje, nam je naš vestni gospodar naznanil, da je ostalo precej imovine v denarju in blagu in brž smo skovali načrt, da bi naše vodnike in aspirante vodnikov na potovanju še bolje izobrazili. Prvotni načrt je predvideval pešpot od Straže skozi gozdove do Sušaka, a med potjo je prišlo nekoliko drugače.

5. avgusta smo se odpeljali vsi polni pričakovanja do Straže. Med nami sta bila tudi dva brata Čeha, skavta Vosatka oče in sin iz Prage. Bilo nas je 25; a v Straži nas je čakal g. profesor Uršič iz Kočevja s osmimi skavti. V divnem gradu Soteska ob Krki nas je g. Inž. Stiglic na željo kneza za Auersperga najgostoljubneje sprejel, po gostili in nam dal vodnika lovca, da bi nas popeljal v širne gozdove na Rogu.

Pri Podturnu, kjer iz skrivnostnega vrela kipi mogočni tok Rače, smo zapustili cesto in gred nas je za dva dni sprejel v svoje tiho okrilje. Želeči miru in godnega počaja smo se v dolgi patrolni vrsti pomikali navzgor. Ni lepše hoje, kakor je ona v taki patrolni vrsti, ko so tovariši daleč vsakebi in nobena govorica ne moti samede. Le šum vetrov v drevesnih vrhovih glas ptič in tu in tam tajnstveni pok uhese vase v mračni gozdni goščavi siliši na samotni poti. Tako smo uvažili ure dolgo godni počaj in lepoto, ki je dosegla dolgo, kjer so se dvigala gladka debla bukev iz vlažnih s velikimi mahovitimi skalami okrašenih tal v višavo, odkoder je nadirna neba tu in tam sijala skozi preselečke v zeleni strehi. Čim više smo se dvigali, tem češče smo ugledali karj oraško smreko, ki ji je prizanesel gozdar.

Šele pri vasi Podstenice smo za malo časa zapustili gozd ki v širnem, večinoma nedoglednem pasu okraza mesečino. Na vzhodu so se nam pokazali medri vrhovi godnatih hrvatskih gor, a na zapadu se nam je temni Rog še izdatno približal. Na severozapadu od Podstanja je približno še 100 m popolnoma nedotaknjena pragozd. Le žal, da je bil preveč od našega pota, da bi mogli posejiti ta biser prirode.

Drugi Auerspergov lovca je prevzel vodništvo in iznova smo stopili v gozd. Kako bogastvo se nahaja v teh šumah, kjer gospodarstvo umni knezovi gozdarji! Nereško pa smo tu, dasi ob vozni poti in nad 800 metrov visoko naleteli na smreke do 1 m debele. Gnajčiči stori so nam pričali še o silnejših prednikih smrek in silnih bukev. Mestoma okoli vesled godne teme ni moglo daleč prodreti. Vjetoletni mraz, ki ga solnce niti po dnevi ne presejine, zakriva domove volkov, medvedov in mrjasev.

Ko se je zvečerilo, smo šele dospeli do novega preselečka v gozdu, do parne žage, kjer je zaposlenih sredi tega zelenega krajevca do 200 delavcev, žagarjev I. dr.

Naslednjega dne smo dobili novega vodnika lovca ki nas je po bližnjih, skritih stezah vodil v smeri proti Kočevju. Čim dalje smo bili od žage, tem lepši je bil gozd in silne smreke in bukke so se množile. Marsikomu od nas se je radostilo srce, ker blizu Ljubljane kaj takega pač ni. Ali najlepše nas je čakalo. Po tridesetih urah smo prišli v pragozd. Le začeto komá smo videli nekaj starih silnih storov, nato pa smo prišli med silne bukke, katerih debla so po večini bila do 1 m debela. Dasi je bil solncev dan, je bilo pod gostimi visokimi kromami bukev kakor v kakem mračnem svetlišču. Niti listič se ni zganil. Posebno lepše so bile godne globeli, polne godne krasote in pokoja. Od časa do časa pa zavladala tudi tu hrup in šum in godno življenje šre svoje pot. V viharjih se podirajo stara debla in leže in trohne na vlažnih tleh. Kjer je deblo bolno ali mu je strela ali vihar odnesli krono, uspevajo na bolehaločem lesu velike gobe. Pod zeleno streho pa vladá sedaj na Rogu volk. Tolklo se je zaredilo te živali, da ogroža ostalo divjačino. Lovec, ki je hodil s nami, nam je tožil, da je našel na sedemdesetih krajih od volkov raztrgane srne. Koliko pa je krajev, kjer se volkovi goste, a jih ni mogoče pregledati zaradi goščave in skalovja? Zvit pa je volk tako, da ga lovec le težko zasadijo in, ves trud, iztrebiti to zverjalo, je zaman. Njegov sluh in vonj sta tako fina, da na velike daljave začuti sovražnika. Njegova inteligencija je izredna in vedno menjaranje kraja onemogočuje uspešno zasledovanje. Dva ismet teh volkov sta baje posebno velika.

Drugi gospodar v teh krajih je kosmati stric medved, ki pa ni nevaren, ker se hrani tudi s godnimi sadeži. Ko pa pride kima pa zaspí do tople pomladi v borlogu.

V mehkih godnih tleh nam je pokazal lovec sled divjega prešiča. Samo v gozdo-

vih okoli Roga cenijo število te divjačine na 40!

Vsa ta lepa pripovedovanja lovčeva so nas zelo zanimala in le še bolj je v nas vplamtelja ljubezen do tihoga gozda in njegovega življenja.

Zoletna silka pa se je nam nudila, ko smo prišli iz Auerspergovih gozdov v kmetiške, kjer med redkimi drevesi uspeva le še grmovje. Ta goščava, nevarno skrivališče za volkove, se razprostira več milj daleč. Kmet je v svoji nevednosti brezobzirno isekal godzove, ne da bi skrbel za pogozditev. Tu bi bilo treba ljudstvo poučiti o pravem godnem gospodarstvu.

Nekaj drugega so nam nudile Zeljske jame pol ure od Kočevja. Tam je mal podzemski potok napravil lepe jame, nad katerimi pa se je na več krajih udri strop. Sedaj je mogoče preiti z ene doline v drugo skozi en velik in lep prirodni most, en manjši in skozi daljšo jamo, ki pa ima na strupu več odprtín. Skozi eno od njih sije solnce in razsvetljuje lepi janski svet. Posebno so nas veselili svetlobni učinki, kajti pogled iz jame na svetli dan prehaja od temnih, s kapniki okrašenih skal mimo vedno svetlejših kulis do jake svetlobe ob vhodu. Zeljska jama ima dve lepi stranski jami. Naši izvidniki so jih prelezli do zadnjega kotička, se divili krasnim kapnikskim skupinam, a pustili so vse nedotaknjeno.

V kočevju nam je ravnatelj premogov. nika, g. Bliskupski daroval 40 l bencina, a žal avto g. K. ni bil več na razpolago, da bi nekatero naših trudnih izvidnikov prepeljal v Delnice. Preočili smo v dijaškem domu, kjer so nas prav prijazno sprejeli. 7. tm. smo iznova krenili na pot, ki nas je vodila iz Kočevja navzgor do Štalcarjev. Od tam smo ugledali »Kočevsko ščitico« s Kremo, Snežnikom in drugim lepimi gorami. Res krasen svet, a od Slovencev tako malo obiskani! Pri Novih selih pa se je naša pot nagnila in globoko dol smo ugledali Kulpo. 300 m globoko je urezana njena struga v kraško skalovje. Romantična dolina nudi toliko krasot, da se jih oko komaj more nagledati. Na mnogih krajih segajo od vrhov dol skalnate stene in le težko se prvine Kulpa skozi tesni nad katerimi razpadajo na strmem obronku ostanki starodavnega Kostela.

Dospesvi v dolino smo se utaborili ob Kulpi nasproti Brodu. Trudne ude smo si poživili v bistri Kulpi in komaj je bilo mogoče spraviti mladino iz prijetne vode. Das smo se okrepčali, vendar je bilo jasno, da so mlajši izvidniki po 80 km dolgem potu od Straže do tu nespodobni paš priti do Sušaka. Težak je bil boj starejših skavtov, da so se odrekli romantični pešpoti do morja, a zaradi sluge so se tudi končno odločili, da se z vlakom odpeljejo od Delnice do morja.

Le za malo časa smo ob ognju polegili k počitku; o polnoči nas je straža poklicala in 8. avgusta ob 1. uri smo odkorakali skozi mego in noč proti 12 km oddaljenim Delnicam. Dvigniti pa smo se morali za 500 m po strmi poti. Zato smo že pri Tl. hovem prišli nad mego in za plačilo naše odpovedi smo doživeli na tem nočnem pohodu nepozabno lepe prizore. Pod nami je ležala v tihl dolini mirna megla, ki je pončel nalkovala jezeru. Okrožale so ga visoke, temne gore hrvatskega Gorskega kotara. Na njihovem pobočju se je vila naša pot više in više, zdaj skozi črni gozd, zdaj po prostem in megla v dolini, gore in pšamna tihá drevesa so tvorili vedno nove očarjuječe slike. Nad vsem tem je trepetalo nebroj zvezd na nenavadno jasnem nebu. Začetkoma je bil Mars gospodar neba, a proti jutru nam je prisvetlila še Venera, tako da smo brez izjeme bili vsi prevzeti od zemeljske in nebesne lepote.

V vlakú smo skoraj val zaspali. A ko se je svet nagnil proti morju smo nestrano čakali, kdaj zagledamo naš stnji Jadran. Šume so se redčile, zaostajale — Kras pa je bil bolj in bolj gol; vlak se je vil skozi preseke in predore in — zasvetilo se je globoko dol po gorami. Srce nam je prekipovalo od sreče, da smo smeli zreti naše lepo, lepo, mrdro morje. Kvarnerski otoki, Reka Sušak, tam pod mogočno Učko Opatija in sosedne, ene lepša od druge vse se je gnetlo okoli vedno legepra sreča. Kvarnera, preko katerega so drsele od brega do brega šrebrne lise nemirnih valov.

Končno Sušak. V gimnaziji smo spali kot ubiti preko vročega podneva. A mod tem so nam ljubeznivi Suščani preskrbeli za pet dni vizum na Reko in okolice. A predno smo odšli v Italijo na posete, smo

Fedor Ljubov:
»Kavarna „Pri dveh invalidih“.
(Konec.)
Ne vem, če vam to imé kaj pove. Meni pove mnogo. Njegove knjige sem čital z navdušenjem. Se bolj pa njegove članke, ki v Rusiji niso smeli v javnost, zato pa so jih z veseljem priobčevali v Parizu.
Bil je profesor moskovske univerze. Sveti Sinod v Tavriškem dvoru se je pečal z njim. In napotil se je z drugimi po snegu skozi Moskvo na kolodvor. — Bil je kratkoviden in čez 70 let star. Njegova očala so bila potna. Nič več ni videl. Še danes stoji pred menoj tisti grozni prizor. Saj sem ga poznal. Zavoljo njega sem spremljal žalostno proe-cijo. In kar se je spotalnik v visokem snegu — in — bilo ploskev je takoj po-barvala kri Aleksandra Garikna. — Kozak z nagajko — tu kakor tam. — Zakaj, vsemogočni Bog, zakaj sem tako mislil?
Mar me je pozval ta nesrečnej, naj zagovarjam boljševike, da sem tako mislil — ali pa sem bil nor?

V tem razmišljanju sem se prijel za glavo. Bilo mi je, kakor da moram, da morem urediti s fizično silo misli, ki so se kopičile v mojih nesrečnih možganih. A bilo je obenem še nekaj drugega. Zatisnil sem z rokami oči. Tiščal sem ušesa. Nisem mogel, nisem hotel več prenašati.
Kaj je bilo to?
Tuljenje, ki bi me bilo spravilo malone ob pamet, je naenkrat utihnilo.
Ozrl sem se tja, odkoder se je čulo, in bulžil sem kakor vkopan v tla.
Tam je ležala krvava kaša. Nič ni ostalo od ostudnega znaka, ki me je tako razburil, nič več ni bilo stare ženske, ne duha, ne sluha o Veri Aleksandrovni Kozlovski — nič. Kaša, vam pravim. — Kakor da je vrjel podivjani slon v svoji kletki — to se baje dogaja, da, to se dogaja — svojega stražnika ob steno ali da ga je razmešaril s nogami.
Na ves glas sem si prigovarjal:
Ta kaša, Peter Pavlovič, ta kaša je kneginja Vera Aleksandrovna Kozlovska iz ene najstarejših in najbogatejših rodbin Rusije, ki je bila nekoč pri Aleksandru II. družica vsemogočne Dolgorukove in ki je stanovala v eni najlepših

se do dobrega nakopali v morju in nasledili njegove lepote na obližnjem laspu.
Naslednjega dne smo šli v Reko in Opatijo. Naše kakor tudi italijanske oblasti so nam dale rade volje pet dni veljavní vizum, da smo prosto pohajali in ogledovali lepo kvarnersko obalo. Življenje v Reki je sicer živahno, a v Juki prav malo prometa. Tujece je pa mnogo. Kvarneri je pač magnet, katerega sila ne odjenja. Mi smo od Kantidre dalje korakali peš. Bliznjica, po kateri smo nekaj časi korakali malone tik ob pečinah in modrem morju, nam je nudila ob jasnem dnevu in le prav malo valujočem morju toliko lepote, da je preproste besede ne morejo izraziti. Pred Voloko smo stopili zopet na cesto in šli po njej do Opatije, kjer je bilo prav mnogo tujece. Vsa srednja Evropa ima tu leto- vlačarje in kopališča so nudila najprejrejšo silko, polno veselja in barv.
Pri »Madonna del Mare« so me okrožili nacionalni italijanski skavti, seveda v plavalnih oblekah. Bili so napram nam jako uljudni in ljubeznivi, kakor malo pozneje tudi katoliški italijanski skavti. Ti sadnji so nam pripomogli prav bratsko, da smo dobili za malenkostno ceno nekaj novih šatorov, za kar jim tu najlepša hvajla!

Polni najlepših utisov smo se odpeljali s parnikom zopet na Reko, popoldne pa smo si ogledali lepote frankopanskega gradu na Trsatu. Koliko Slovencev si je ogledalo vse krasote ter razpadajoče stavbe? Zakaj se pustí, da razpada v prah taka umetnina? Še mnogo bi se dalo rešiti potomcem in popotnikom, da bi iz Trsata odnesli polno lepih slik v duši, kajti ohranje-

To in ono.

O. S. Marden:
Zakaj se trgovec ni mogel povzdigniti nad trgovino na drobno?
(Prevedel dr. F. S.)

1. Trudil se je, da bi vse sam napravil.
2. Ni vedel, kako se mora inserirati.
3. Ni si usvajal novih metod, temveč je bil starokopitnež.
4. Hotel je štediti na ta način, da je sprejema moči, ki so bile po cení.
5. Na njegovo besedo se ni bilo mogoče zanašati.
6. V sistematičnosti je videl le nepotrebno pedantstvo.
7. Onemogočal je svoj napredek, ker je bil skopuh.
8. Svojihi menic ni plačeval pravočasno in je izgubljal svoj kredit.
9. Ni imel sposobnosti, da bi se po drugih ojačil.
10. Menil je, da ni vredno brigati se za malenkosti.
11. Njegova zunanost je bila z ozirom na dobo vedno nekoliko preuranjena, njegovo blago pa je bilo za dobo vedno nekoliko zastarelo.
12. Svojo sposobnost za večje stvari je uničil, ker se je zakopal v podrobnosti.
13. Zaradi svojih prvih uspehov je imel preveliko zaupanje v samega sebe, kar ga je zavajalo k nepremišljenemu ravnanju.
14. Nikoli ni prišel do spoznanja, da liberalna politika zmaguje pri sklepanju trgovskih poslov.
15. Mislil je, da tisti denar, ki ga plačujejo njegovi konkurenti za inseriranje, si on lahko prihrani.
16. »Trgovski trilek« so podkopali njegov kredit in uničili o njem dober glas poštenega ravnanja.
17. Na odgovornosti polna mesta je postavil ljudi brez izvrševalnih zmogljivosti in vodilnih lastnosti.
18. Ni poznal vrednosti dobrega okusa pri kupčiji in si je domneval, da je to, kar si prihrani na plačilu, čist dobiček.
19. Z njegovo trgovino je šlo stalno navzdol. Časi so bili pri njem vedno »slabše, za denar« je bila trda in trgovina je šla »le tako-tako«.
20. Mislil je, da se pač ne izplača, da bi primerjal svojo trgovino s trgov-

ni divni stolpi, lepa kapela in romantični uhoj v hodnik pod kapelo, skrit med cipresami in buhotno rastočim razmarinom in mnogo drugega so še vedno velike vrednosti.
Na Reki smo si 10. tm. ogledali pod vodstvom sesploratori Italijani catolice znamenitosti, dva parnika in mali akvarij, ostanki od večjega predvojnega. Bilo pa je sadosti zanimivosti, da so izvidniki zapustili Reko z lepimi utisi.
Popoldne je burja tako očistila ozračje, da smo z višine nad Martinišleo jasno videli posamnosti na obalah otokov in celo daljne hrbe kamenitega Velebita, morje pa je bilo temno kakor indigo! Božanska silka.

Zadnji dan! Vsem je bilo težko pri srcu. Manjša družba se nas je odpeljala zopet v Opatijo, odkoder smo ob strmi obali odšli proti Lovranu. Za slovo sta morje in obrežje zbrala vse lepoto, kar zmoreta. Ob samotnem peščenem zalivu smo obstali do popoldneva. Zelenomodri valovi so nas škropili in nosili; plasilí smo se po ostrorobnih, izpranih skalah, iz katerih brizga na več krajih sladka voda. Čuda Krassa se družijo tu s čudi morja. Grozde in kruh so nam bili hrana. Solnce nas je žgalo, a valovi so nas hladili. V srcu pa sta bila žalost in veselje — misli na ločitev in lepa sadnost.

Pa čas nas ne čaka. V Opatiji silovit naval tujece najraznovrstnejših evropskih narodnosti na parnik. V gimnaziji smo se sestali vsi in ko je luna osvetlila milijone valov, smo se poslovili od morja.
Sivj volk.

nega duška, ki je bil oblažen s pomočjo te. kočega kisika. Dušik je plin, ki se ga nahaja največ v našem ozračju in g. Vegard je mnenja, da mora biti temperatura v višini, v kateri se nahaja severna zarja, okoli 210 stopinj pod ničlo. Ta izredno nizka temperatura povzroča, da se del duška strdi v obliki malih kristalov, ki so podobni ledenim kristalom, kateri tvorijo oblake, imenovane »cirri«.

Po tem zelo verjetnem domnevanju, nastaja severna zarja na ta način, da kateri žarki, ki izhajajo iz solca, elektrizirajo in razsvetlijo v visokem nočnem ozračju one male dušikove kristale.

Tako so nam zračne višine mnogo bolj znane, kot zemeljske globine.

OKOTSTJE PRAČLOVEKA.

Znanstvena ekspedicija v puščavo Gobi.
Pred kratkim se je vrnila v Newyork ekspedicija Smithsonijanskega zavoda, ki je pod vodstvom antropologa Omarsna odkrila pleme belih Indijancev. Ekspedicija se pripravila na novo velepotepno podjetje in sicer namenjava v puščavi Gobi iskati preostanke okotsta pračloveka.

Člani ekspedicije so pri svojem povratku prinesli s seboj več okotstj dinosaura in nekaj že kamenelih jajc teh praživali in so te izkopane povzročile pravo znanstveno senzacijo. Ti predmeti se sedaj nahajajo deloma v muzeju v Philadelphia, deloma pa so bili prodani na javni dražbi v vrhu kritja stroškov za četrto ekspedicijo. Eno jajce se je prodalo za 10.000 dolarjev tovarnarju Colgatu, ki ga je kasneje daroval univerzi Colgate, katero ime nosi po njem. Vsega skupaj je družba na dražbi sbrala okoli 100.000 dolarjev in tako so stroški četrte ekspedicije kriti, ki v kratkem odpotuje v puščavo Gobi. Cilj ekspedicije je odkritje okotsta pračloveka. V že opetovano naleteli na preostanke ogromnih živali in ameriški prirodoslovcí so pred kratkim naleteli na okotsta prakonjev in je verjetno, da najde ekspedicija okotste mongolskega pračloveka, ki je pred milijoni leti tlelo konec.

Ekspedicija je prvotnostno opremljena in vsi udeleženci so dobro oboroženi, kajti raziskovanje v puščavi je jako nevarno, ker ogrožajo ekspedicijo številne tolpe roparjev in zločincev. Vseh sedem avtomobilov je opremljenih s strojicami.
Se večjo nevarnost kot so lopovi, pa tvorijo napoli divji veliki psi, ki neprestano sledje ekspediciji in jo ogrožajo. Med ekspedicijo in tem sverinami je nastala večkrat pravicata borba.

SMRTNI ŽARKI — SLEPARIJA.

Odkritje smrtnih žarkov po inženirju Grindellu Mathewsu je povzročilo po celem svetu ogromno senzacijo. Vsi ameriški in evropski listi so poročali, da je angleškemu učenjaku uspelo odkriti žarke, ki lahko v gotovih razdaljah uničijo vse organske tvarine. Angleška in francoska vlada sta tekmovali, da si priborita Grindelovega odkritja in ta je istočasno vodil dolgoletna pogajanja s finančniki v Londonu, Parizu in Newyorku, ki so hoteli imeti monopol epohalnega izuma. Nenadoma pa so glasovi o odkritju utihnili in tudi o iznajditelju samem se ni čulo več.

Sedaj prihaja iz Londona vest, da epohalno odkritje Angleža ni drugega kot ve-lepoten bluff. Glasoviti ameriški učenjak Woods, član londonske akademije znanosti, je na javni seji združenja teh učenjakov izjavil, da so Grindell Mathewsovi žarki popolnoma nedolžna stvar. Prepričan se je, da izum temelji na zmoti ali je pa navadna sleparija. Da dokáže istinitost svojih trditvev, je profesor pripravil osebno se podvrži vplivom uničujočih žarkov in se vsak čas stavi iznajditelju na razpolago.

Grindell Mathews, je izjavil profesor, dosejal o svojem odkritju ni podal še nikakega pojasnila, in tudi se ni odzval na številna vabila londonske akademije, da razkaže svoj aparat.

V pariškem »Matinu« posveča narodo, znanstveni pisatelj Charles Nordman senzacionalnim izjavam angleškega učenjaka obširen članek, v katerem spominja predvsem, da o Grindell Mathewsovi snajdbi ni poročal noben znanstveni list, niti eden številnih organov, ki se pečajo v Angliji z znanostjo. Tako očiteljena kot neoficijelna znanost je še v naprej odklanjala možnost odkritja te vrste.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Opakarniški stroji
in kompletne opreme za oparovanje, vročenje, glaženje, trženje in hladjenje
Kameralni stroji
Transportne in razkladalne naprave za kamere in različne blage
Zarjevi, žirjevi, vrti za rudožito (Füdermáse)
Obdelni strojevi in kovinskega litja
in vse opreme za steklarstvo
LUDWIG HINTERWEIGER & CO.
MASCHINENFABRIK- & EISENBEREITUNG
LICHTENEGG bei WELS O. O.
št. 17.
Zastopnik za Slovenijo, Koroško in Jugoslavijo:
AUGUST LECHNER, GRAZ
Mühlgasse 40, I. Stock

Bogme, tako nisem igral še nikoli v svojem življenju.
Kar mi je pač prišlo na misel — vse divje vprek. — In muzika res ni zgrešila svojega učinka. Pomislite! Bil sem nekak Orfej. — Tudi zveri so me poslušale!
To je besnelo in divjalo po strunah vse vprek. — Demonsko in sentimentalno. — Chopin in Brahms. — Čajkovskij in Deslibes — Bethoven — kaj vem — vse mi je bilo dobrodošlo — in slednjič — niti ne vem, kako sem prišel do te glupe misli — čaršaj — in kaj mislite. — Kavarna »Pri dveh invalidih« je plesala. Vse je kričalo in vse je pelo, vrtele se je v divjem vrtincu krog mene in odra in gazilo krvavo kašo, ki je ni nihče pospravil, tako da so obviseli zadnji ostanki kneginje Kozlovske na boljševiskih podplatih in na golih nogah aristokratskih svete Rusije, ki so jih ukrotili boljševiki.
Moji prsti so besneli po klavirju. Bile so neumorne. Nisem hotel, nisem smel prenehati, da bi ti ljudje ne začeli iznova streljati, da bi se ne streznili — in v tem spoznanju sem igral, dokler se ves prepoten nisem zgrudil na tla.

palacé na Nevskem prospektu.
In vsa kavarna je podivjala.
In vsa kavarna je podivjala.
Oba rdeče-gardista sta ostavila z nagačkami krvavo kašo, ker ni mogla dati nobenega znaka več, da čuti bolečine.
Streljala in udrihala sta na vse strani, slepo in brezumnó, tako da so bili Vakaralovskij, Goldbaum in nemški komunist sami v opasnosti.
Ze je tekla kri. Neka grofica, ki je servirala čaj, se je valjala kričé v bagreni mlaki in neprestano se se oglašali novi strel.
To je bil rojstni dan brezročnega generala.
Vakaralovskij se je prvi zavedel. Navzlic totalni pijanosti se je zasvetila menda v njegovi glavi srečna misel. — Zgrabil me je za roko in potegnil na oder.
Ker v tem hrumu ni bilo mogoče razumeti nobene besedice, mi je pokazal z roko tipke, potem pa je potegnil samokres in mi nastavil cev na čelo.
Razumel sem. To naj bi pomenilo: Igraj ali umri!
Moji prsti so besneli po klavirju, —

Posetnikom velesejma priporočamo naslednje trgovke:

Ne boste se kesali, ako kupite obleke za dame in gospode vseh vrst najmodnejšega kroja, kakor tudi dežne plašče in vse modne predmete po najnižji ceni v konfekcijski in modni trgovini

FRAN LUKIČ
Pred škofijo 19. Pred škofijo 19.

Na debelo! 5035 *Na debelo!*

Prova kranjska vovarna in trgovina s konoplnino

Joan N. Adamič

Centrala: Ljubljana, Sv. Petra cesta 31. — Telefon 441.
Podružnice: Maribor, Vetrinjska 20. — Telefon 454. — Kamnik, Ština 4.

nudi vroči za stavbe, dvigala, zvoznice, studence itd., mlinške oprti, ognjegasne cevi in vse v vovarsko stroko spadajoče predmete po najnižjih dnevni cenah.

Na drobno! *Na drobno!*

Največja zaloga oblek za gospode in dečke

12 J. Maček 12
Aleksandrova cesta

FABIANI & JURJOVEC
modna manufakturna trgovina
Ljubljana, Stritarjeva ul. 5
se priporoča. 5185

Specijalna trgovina božičnih okraskov. — Lastna založba prtičkov za v kot in obrazcev (Krippenbilder)

Papirnica Uran, Ljubljana, Mestni trg 11
Oglejte si založbe na velesejmu paviljon „E“ št. 7.

Karl Prelog, Ljubljana
Stari trg 12 in Sv. Jakoba nabr. 11.
Trgovina volne, bombaža in galanterije na drobno in debelo.

Franc Eriavec
trgovina usnja
Ljubljana, Stari trg 11 a.

Ustanovljeno 1886. Ustanovljeno 1886.

G. J. HAMANN
specijalna trgovina za novorojenčke, perilo domači izdelak
Mestni trg 8. Ljubljana Mestni trg 8.

Modna trgovina

Peter Šterk
Ljubljana, Stari trg 18.

ANDREJ SEVER
trgovina usnja vseh vrst ter čevljarških potrebščin
Ljubljana, Stari trg 30.

I. Tomšič
manufakturna trgovina
Sv. Petra cesta 38.
4998

Fotografski atelje
I. Pogačnik
Aleksandrova cesta 3.
5003

ZA CASA VELESEJMA: 5121

Velika izbira: žepne ure, budilke, zapetnice, uhani in posebno lepo jedilno orodje (Be-Steck) iz pravega in kina srebra. Po nizkih cenah.

Ne zamudite prilike ogledati si ravno došla najnovejša koleca znamke Humber-Puch in šivalne stroje „Mundlos“ s petmestletno garancijo.

Samo pri tvrdki Jos. Selevin-Cuden, Mestni trg 12.

Fr. Kham
delikatesa, specerija in vinarna nasproti hotela „Union“
Paviljon na veseličnem prostoru.

Eksport čevljev domačega izdelka

Matej Orehek
Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

Modna manufakturna trgovina

Janko Čežnik
Ljubljana
Stritarjeva ulica
Priporoča pri nakupu svojo zalogo najnovejšega blaga za ženske in moške obleke, belo in barvasto perilo, razno vrstne preproge, tekalnike, zavese, odeje itd., po zmerno nizki ceni! 4991

IGN. ŽARGI
„Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatai na debelo in drobno. — Potrebščine za krojače in šivilje. 5075

„6“
Restavracija
„Pri šestici“ 5006
Dunajska cesta št. 8.

Kavarna in bar
„Emona“
Aleksandrova cesta.
Fiala.
5080

Kavarna „Evropa“
Ljubljana
Dunajska - Gosposvetska cesta
5150

„Narodna kavarna“
Dvorski trg
Josip Carl.
5082

Gostilna Keršič
Spodnja Šiška
Celovška cesta.
5078

Gostilna
„Koroški dom“
Poljanska cesta št. 11
se priporoča
Kati Korošec.
4982

Restavracija „pri Levu“
Ljubljana
Gosposvetska cesta št. 16.
5077

Zajutrkovalnica
T. Mencinger
Sv. Petra cesta št. 43.
na dvorišču. 4996

Restavracija
Grand hotel Union
K. Rist.
5029

Paviljon Vidmar
na veseličnem prostoru
velesejma. 5187
Prvo vrstna vina. — Gorča in murja jedila.

Hotel in restavracija
„LLOYD“
Sv. Petra cesta št. 7. 5033
Izborna kuhinja. Priatna pišča. Marija Tavzes.

Narodna tiskarna
Ljubljana, Knaflova ulica št. 5.

Terezija Kranjc
izdelovanje steznikov (medrcov) in trebušnih pasov
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 28.

Narodna knjigarna
Ljubljana, Prešernova ulica št. 7.

Zaloga klavirjev in pianinov
na najboljših tovarnih B&Sonderfer, Czapska, Ehrbar, Hözl, Schweighofer, Original Stingl itd.

Tudi na obroke. Tudi na obroke.
Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilšerjeva ulica številka 5.

„OGLEDALO“
družba z o. z.

priporoča svoje izdelke iz sacekiranega stekla in ogledal. Popravila pegastih in pokvarjenih ogledal in dr.

Ljubljana — Šiška
Kolodvorska ulica 150. 5259

Perutz fotografske plošče so najboljšje!

Dobijo se v vsaki strokovni trgovini. Generalno zastopstvo za SHS

ISO WEISS, ZAGREB, PALMOTICEVA ULICA BROJ 66,
veletrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebščin.

LJUBLJANSKA MENJALNICA
Kolodvorska ulica št. 41.
(Vhod iz ulice!) 5282

Nakup in prodaja vsakovrstnih valut po najugodnejših dnevni cenah.

Kompanjon

izkušen tehnik in trgovec, z dolgoletno prakso v inozemskih industrijskih veleobratih, išče soudeležbe z malim kapitalom pri dobrodojem industrijskem podjetju katerekoli panoge.

Omenjeni bi bil tudi pripravljen prevzeti to podjetje pozneje sam.

Natančne podatke na upravo Slov. Naroda pod „Industrija-5147“ 5147

Kruševačka fabrika sapuna Merima
DJURKOVIĆ, RISTIĆ & Komp.

Osnovana 1839. KRUŠEVAC. Obnovljena 1897.

Moč proizvodnje 5 vagonov mila dnevno.

Obveščja cenjeno občinstvo, da bo prisostvovala na **IV. ljubljanskem velesejmu** od 15. do 25. avgusta t. l. v paviljonu „E“ mesto št. 27. Na sejmu bodo izloženi vzorci vseh naših mil radi pregleda in prejema naročil. 4552

PIPAN & CIE. kem. komero. družba z o. z.

LJUBLJANA, Resljeva cesta št. 2.

Agents for The Hull Oil manufacturing Company Ltd., Hull. 5170

I-a ameriška-pensilvanska vsakovrstna strojna olja, tovarna mast, benzol, terpenin, I-a norveško ribje olje, kemični in tehnični predmeti. I-a angleško Solvay jedilno olje znamke „Homko“.

Surovine za usnjarne in milarne.

Ljubljanski velesejem. paviljon „E“ 21—22.

PROTI

Kurjim očesom SAMO BURGIT

Obiti proti kurjim očesom Burgit

Škrlatno pripremljen, se je leta 1911 16 let sprito svojojo mililnega učinkovitostjo uvedel oboro po vsem svetu in se s njim oboro. Za učinkovitost svoj poltrava samo kurjo oko in podo očesa izloži v detiko same s nevtralnimi pripremljen, se kurji vnetje, ki so tako redki, povzročajo pri analomozno razmerah običajni pri Burgitu popolnoma izločena, kar je tudi glavni povod za priljubljenost našega izdelka in njegovim uspehom v vsaki strokovni razpisnici.

Izvirni zasnet s 1 komadom Dinar 4—

Kepasti obiti Burgit

Če posebno veliko inoperativno našli so odstranitev običajnih (trde bele) ali posebno bolelih kurjih očes na podplatih.

Izvirni zasnet s 1 komadom Dinar 3—

Kepel za noge Burgit

krupi mo in hrvo za noge, odstranjuje polti občutke in ob neni porabi odstranjuje zopni dah od nog, so da bi kakoroli škodovale.

Izvirni zasnet Dinar 5—

Poslali pri kupovanju na kvitno namočje „Burgit“ in navestajte posredstvo.

Izdelki Burgit se dobivajo po vseh letnarah, drogerijah in zdravilnih trgovinah Šiške izločevalke.

Družba Burgit, Freilassing (Bayern).

Slavenska banka d.

podružnica: Ljubljana. Centrala: Zagreb.

Vplačana delniška glavnica in rezerva preko Din 120.000.000—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gor. Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Vršac, Wien.

Ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice.

Afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana in Jugoslovanska industrijska banka d. d., Split.

Lastne agencije v Južni Ameriki: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe; v Severni Ameriki: v vseh večjih mestih direktne bančne zveze.

Pesreduje vse bančne in trgovske posle z inozemstvom, posebno z Italijo in Avstrijo.

Olajšuje posle eksporterjem in importerjem s tem, da jim eskomptira menice v lirah kakor tudi v drugih inozemskih valutah.

Otvorja akreditivo, izstavlja garantna pisma ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje najpovoljneje.

Izdaja garancijska pisma za triptike. 5274

Grobne spomenike
marmornate plošče za pohištvo in vsa druga kamnoseška dela, kakor tudi izdelke iz umetnega kamna priporoča 5163

F. TOMAN
kamnoseški mojster
Ljubljana
Resljeva cesta št. 30.

Posetnikom veleseljma priporočamo naslednje trgovke:

 <p>ALFONZ BREZNIK MESTNI TRG 3 (poleg magistrata). 5107 Največja in najstarejša trgovka klavirjev, pianinov in harmonijev ter vsega glasbenega orodja in strun. Oglejte si to najpopolnejše podjetje Jugoslavije! Paviljon „K“ 549. Paviljon „K“ 549.</p>	<p>M. Bartl 4983 modna trgovina in specialna parfumerija Stritarjeva ulica št. 2. Paviljon „E“ 75.</p>	<p>Anton Verbič 5049 delikatese, špecerija zaloga vseh vrst sira Stritarjeva ulica št. 2.</p>	<p>Modna trgovina Modna trgovina T. Eger Sv. Petra cesta štej. 2. 4984</p>		
 <p>K. JURMAN KR. DVORNI OPTIK LJUBLJANA.</p>	<p>Paviljon 381. Tovarna perila „TRIGLAV“ Ljubljana, 5031 Kolodvorska ulica 8.</p>	<p>Filip Bizjak krznar, izdelovatelj čepic 5186 Količej, Gosposvet. c.</p>	<p>J. Kostevc manufakturna trgovina in zaloga pirot. preprog Sv. Petra cesta 4. 5032</p>	<p>Iv. Buzzolini trgovina z delikatesami Ljubljana 4999 Lingarjeva ulica 1.</p>	 <p>G. BESEDNIK IN DRUG Ljubljana, Prešernova ulica 5. Izdelovanje kirurškega orodja in obvez. Tovarna ortopedičnih aparatov, umetnih udov, priprav za zdravstvo in strefbo bolnikov, vse vrste zdravstveni gumi predmeti, kirurških obvez in predmetov, oprave za ordinacije in operacijske sobe. 5034</p>
<p>Trgovina papirja Ivan Gajšek Ljubljana, Sv. Petra c. 2. 5045</p>	<p>M. Sedej-Strnad modni salon Prešernova ulica št. 3. 5048</p>	<p>Rudolf Juvan nožar Ljubljana, Prešernova u. 5079</p>	<p>Slaščičarna 5083 H. Treo pecivo, bonboni, med. Selenburgova ulica št. 1.</p>	<p>Foto-atelje 5050 Ant. Uršič (v hiši Trgovske banke) Dunajska cesta.</p>	<p>Ure, zlatnina, srebrnina Ed. Škopek Mestni trg 8. 4985 Popravila točno in solidno.</p>
<p>Delikatesa špecerija A. Stacul Selenburgova ulica. 5046</p>	<p>Franjo Grabjec fotogr. umet. zavod Miklošičeva cesta št. 6. 5044</p>	<p>Papirna trgovina M. Tičar Ljubljana 5047 Selenburgova ulica št. 1.</p>	<p>Veletrgovina žita A. Volk Ljubljana, Resljeva c. 24 5076</p>	<p>Trgovina perila Hed. Šarc pralnica in likalnica Selenburgova ulica 5.</p>	<p>F. K. Kaiser puškar Selenburgova ulica. 4988</p>
<p>Velika zaloga šivalnih, pisalnih strojev in koles Iv. Jax in sin Gosposvetska cesta 2.</p>	<p>Peter Capuder sokolske in orjunaške potrebščine Dalmatinova ulica. 5109</p>	<p>Elektrotovrdka A. Verbajš Ljubljana 5108 Gosposvetska cesta 13 (Količej).</p>	<p>Anton Merhar pietarstvo 5084 Ljubljana, Sv. Petra c. 22 Volesomenj pāv. „E“ 102.</p>	<p>Marija Poznič galanterijsko blago Ljubljana, Sv. Petra c. 11. 5120</p>	<p>Albina Bogataj izdelovanje perila Kongresni trg 5006</p>
<p>„Slovenski film“ V. Bešter Aleksandrova cesta 5. 5002</p>	<p>Ivan Bogataj elektrotehn. podjetje Sv. Petra cesta 30. 5004</p>	<p>Anton Kanc sineva drogerija, fotomanufaktura Židovska ulica št. 1. 5085</p>	<p>L. Mikuš 4986 Mestni trg štej. 15. Tovarnica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic.</p>	<p>Lud. Dolenc trgovina z galanterijskim blagom Sv. Petra cesta 8. 4997</p>	<p>Čevlji-obuče na veliko Aleksa Oblat Sv. Petra cesta 18. 5030</p>
<p>Modna trgovina A. Persche Ljubljana 4987 Pred školičo 21.</p>	<p>AUTO Florjančič Selenburgova ulica 6. 4989</p>	<p>Josip Vitek trgovina s kandi in debelo Ljubljana, Krekov trg 8. 4994</p>	<p>Adrija 5001 drogerija, fotomanufaktura, parfumerija Selenburgova ulica 5. nasproti glavne pošte.</p>	<p>Lud. Dolenc trgovina z galanterijskim blagom Sv. Petra cesta 8. 4997</p>	<p>Čevlji-obuče na veliko Aleksa Oblat Sv. Petra cesta 18. 5030</p>

P. n. posetnikom Ljubljanskega veleselja priporočamo si ogledati bogato zalogo vsakovrstnih poljedelskih strojev in vsega v železninsko stroko spadajočega blaga pri tvroki:

Schneider & Verovšek
Dunajska cesta št. 16 5227

Josip Kregar
oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
Cesta na Kodeljevo št. 2, Ljubljana.
Izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela in sicer vodne in nadialne stavbe ter umetno tesarstvo. — Prevzamem po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrašja, balkone, vrtno utice, verande in stopnice. 5219

Oglejte si 5215
na veleselju paviljon E 92
izdelke, ki jih nudi
Pražarna „ŽIKA“
Boljših žitnih kav sploh ne dobite!

Na sejmišču paviljon I 381
Priporoča se 5225
tovarna perila „Triglav“
Ljubljana, Kolodvorska ul. 8

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Stavbeno in opekarsko podjetje
Telefon 426. **Ivan Ogrin** Telefon 426.
Ljubljana, Grubarjevo nabrežje št. 8.
se priporoča za vsa stavbena dela ter nudi po zelo nizkih cenah
== opeko ==
vseh vrst (strešno zarezano in navadno opeko (bobrovec) žlebnike, opeko za tlak in cementne cevi.
Lastna opekarna na Črnučah. Zaloga tudi v Ljubljani.

Veleseljm paviljon I Veleseljm paviljon I
Izložba izdelkov tovaren čeljev
Peter Kozina & Ko., Tržič
Prodaja na veliko in malo: Breg 20, Aleksandrova cesta, Prešernova ul. (Seljak), Zagreb, Račkoga ul. 3

Uvoz in prodaja raznovrstnega ino-
zemskega manufakturnega blaga.
A. & E. SKABERNÈ
== LJUBLJANA ==
Mestni trg štej. 10.

„Slovenec“ in škofova stranka leta 1914.

(Nekaj značilnih črtov iz nedavne prošlosti.)

»Slovenec« dne 1. julija 1914 je pisal: ... »Ostudni sarajevski zločin mora veliko zapeljancev stregnuti. Tudi pri nas jih je, žalibog, nekaj, ki so se dali zapeljati od našega svobodomislenskega časopisa, ki je Srbijo poveljevalo, Avstrijo pa smešilo in v nič devalo ter odevalo svoje misli in namene v plašč radikalnega nacionalizma. ... Zadevi hoče Habsburg, katoliško avstrijsko misel, nas Hrvatje in Slovenec, ki moremo kot samostojen in kulturni narod obstojati le v avstrijski monarhiji.«

»Slovenec« dne 11. julija 1914 piše pod zaglavjem »Razkrinkani hinavci«: »Sarajevsko podlo grozodejstvo je bliskoma razjasnilo situacijo na slovenskem jugu naše monarhije. Pokazalo je v celni nagoti hudodelski značaj velebrske propagande in razkrilo obenem vso gnusno gnilobo, ki se je pod vplivom političnega srbstva razširila po naših južnih deželah. Velikanska nedeljska manifestacija SLS je pa z električno točnostjo razjasnila položaj v naši ožji domovini — nato pa pod naslovom »Srbska predrznost, srbska propaganda in njeni pospeševalci«: »Pravi morilci so pravoslavni Srbi — tisti ki so jih najeli, so tudi pravoslavni Srbi. To stoji ... To je znamenje, da je tista hinavska nacionalistična organizacija, ki ima za svojim »edinstvom« velebrsko propagando, dobila že svoje žrtve.«

»Slovenec« dne 14. julija piše: »Prava šola za morilce je srbofilška pro-

paganda.« — Dne 16. julija pa: »Dokler bo SLS s prstom gibal, bo držala visoko avstrijsko zastavo!« (G. Davidovič, ali čujete?) in dne 18. jul. 1914: ... »na pristaše SLS, ki so bili predidoli dan tako dostojno, postavno, moško in zneseno manifestirali zoper hudodelsko velebrsko zaroto, ki nam je pomorila velikega, dičnega zaščitnika avstrijskih Jugoslovenov, in njegovo preplago, milo, do smrti mu zvesto soprogo. Manifestirali smo zoper hudodelsko, morilsko velebrsko zaroto in vse njene sokrivce. Ta veličastna, globoko-iskrena manifestacija ni mogla boleti nikogar drugega, nego tistega, ki simpatizuje s hudodelsko, velebrsko propagando ... Mi imamo cesarja po božji milosti, Srbi pa imajo kralja po milosti morilcev ...»

»Slovenec« dne 22. julija 1914: »Veliko vprašanje monarhije ... Sedaj imamo morebiti še čas. Toda predreti mora prepričanje, da smo prišli do »ali — ali«. Ali Velika Srbija ali resnična, ne samo navidezna, vodina Hrvatska v monarhiji.«

»Slovenec« dne 26. julija 1914: »Njegovemu junaštvu se pridružuje globoki srd proti brezstidno nesramnemu srbstvu, s katerim hočemo definitivno obračunati, da bo mir enkrat za vselej. — Cesar Franc Jožef, slovensko ljudstvo stoji za teboj! Smrt sovražnikom! Bog živi in obrani našega cesarja in širno Avstrijo!«

»Slovenec« dne 27. julija 1914: »Srbija je država Judežev, stalna sramota na telesu jugoslovenstva ... na sebi trpela banditsko srbsko gnezdo ...»

Na drugem mestu piše pod zaglavjem: »Presvetli cesar kilce nas:« »Narod! Nastopili ste za tebe odločilni časi! Gre se za tvojo bodočnost. Ravno se-

daj je prišel čas, kjer je morebiti odvisna od tebe ne samo tvoja lastna bodočnost, ampak tudi bodočnost kato-liške cerkve. Resni so časi! Četa tvojih sinov in hčera z nadpastirjem hrvaškega in slovenskega naroda, s knezoškofofom Jegličem na čelu, pošilja tačas v Lurdu vroče molitve in navdušene pesmi k tvojemu Kralju v presveti Hostiji in Kraljici Slovencev in Hrvatov, Mariji, da ji v teh težkih in usodnih dneh dasta vso moč, da moreš izvršiti svojo domovinsko in katoliško dolžnost — za vero, cesarja in domovino!«

Isti list dne 29. julija 1914: »Med nami in Srbijo je vojna. To je vojska pravice nad krivico, boj poštenosti proti zavratnosti. To je boj civilizacije proti prostaštvu, boj viteštva proti nizkosti.«

»Domoljube« dne 9. julija 1914 (katerega odgovorni urednik je sedaj kraljevi jugoslovenski minister Sušnik!): »Šlo je pa samo za to, da bi katoliški Hrvatje in Slovenci iskali svoje bodočnosti v srbski državi, na ktere prestolu sedi kralj s krvavo umazanimi rokami. Z umorom je začel in od umorov živi.«

»Bogoljube« št. 9 iz leta 1914: »Pastirski list ljubljanskega škofa ob času vojne. Naš presvetli cesar je može in mladeniče naše države poklical na vojno zoper Srbijo. Kakor v svojem prepletem oklicu slovesno izjavlja, je to storil, prisiljen po dolgoletnih spletkah srbskih zoper mir, varnost in celotnost našega cesarstva in zavedajoč se dobro svoje velike odgovornosti pred Bogom. In zares, vojna zoper Srbijo je pravična. Že več let Srbija zoper Avstrijo hujska, zoper njo spletkari, jo očitno zasramuje, ji napoveduje propad in pogin, da, celo po Avstriji sami širi duha upornosti in izdajstva. Dolgo časa že čuti ves svet,

da je vojska neizogibna. Večkrat je bilo na tem, da izbruhne, toda miroljubni naš cesar jo je preprečil, dobro vedoč, kake grozote so združene tudi s pravično vojno.

Ko pa je preiskava zoper gnusne morilce našega prestolonaslednika in njegove žene še bolj dognala, kako se je Srbija zoper Avstrijo zarotila in Srbija ni hotela dati zahtevanih poroštev, da vse to opusti, je bil naš cesar zovoljo miru narodov primoran vojsko napovedati. Ko sem bil sedaj v Lurdu in sem potoval po Francoskem in Laškem, so vsi katoličani pritrjevali, da je napoved vojne popolnoma pravična in da se nikakor ni več mogla odlašati ...»

»Naša Moč« dne 3. julija 1914: »Proč s Srbijo! Proč s kraljem Petrom! Na Belgrad!«

»Svetovna vojna«. (Založila Katoliška bukvarna leta 1914.) ... »Plah se stiska v kotu verolomni zavratni Srb in njegov ničvredni pajdaš. H »krvavemu pogrebu« svojih žrtve mora in v njem vred bo moral zapokati za vedno svoje divje sovražstvo, svoje morilne namene in svoje srbstvo, da mu ne ostane več sledi na zemlji. Ne bo mu pomagalo, da mu vstaja Rus na pomoč, tisti Rus, ki ga je hujskal in podpiral, ki je zlorabljal njegovo narodno zavest, da bi se pripravila razdrobitev naše države in uničenje zlasti nas, katoliških Slovencev in Hrvatov. Prišlo je drugače. Avstrija, edina, močna in z njo njena zaveznica prodirata kot hudournik naprej med sovražnike, in ne more biti noben dvoibe, da bodo ti temeljito premagani ... (Pisec tega pamfleta je danes kraljevi jugoslovenski minister!) ... Zgodovina pa tudi priča, da je Srb bil vedno nevhvaležen. To je grd madež na značaju ... Strast sovražstva je slepa. Ta

strast pa izvira iz svobodomislenske vzgoje srbskega izobraženstva in verske nestrpnosti srbske duhovščine, hujskane Rusije ...»

Vprašamo: Kdo pod solncem, ki se mu še niso zmešali možgani, verjame, da morejo pisati teh izbruhov in pristaših srbanke, ki jo ti pisali vodijo, kdaj postati jugoslovenski Patrijoti?!

na velesojmu!

Paviljon E 39.

Franc Szantner Ljubljana, Šelenburgova 1.

Trgovina vseh vrst čevljev za gospode, dame in otroke. Specialist za ortopedična in anatomična obuvala.

Boljši Zvan:

Po osemnajstih letih.

Šestnajst in osemnajst je štiriintri-deset. Šestnajstimi leti se je omožila, omožena je osemnajst let in je tedaj, logično, stara štiriintri-deset let. To je zelo enostavno, bolj enostavno kakor je bilo zakonsko življenje gospe Mire. Pomislite, komaj je bila par mesecev poročena, je ob zibelki svojega prvorojenčka prišla do žalostnega spoznanja, da se je premlada omožila, da je njen mož prav za prav prestar za njo, da kratko malo ni za njo, da je storila strašno, neodpustljivo neumnost in tako dalje. Dokler ni prišla torej do tega spoznanja, je imela gospa Mira še vse zobe, in kako lepe zobe je imela! Ina jih sicer še danes, toda njeni niso, no, njeni so, saj jih je plačala, ali njeni niso, saj razumete.

In tako se je zgodilo, da je morala gospa Mira nekako v času tistega bridkega spoznanja k zobozdravniku. Ta zobozdravnik je bil majhen človek z veliko glavno in lepo zaokroženim trebuščkom. Plešast ni bil, saj še ni bil star, le vrh glave se mu je bleščal prazen prostorček, ki je bil kakor politiran. Smehtal se je neprestano in pri tem kazal šest zob iz izkarnega prstnega zlata. Kako lepo je, če nosi človek v ustih tako dragocen zaklad! K temu človeku je prišla razočarana gospa Mira in mu raz-

odela, da jo boli in se maje nagniti levi podočnik. Zobozdravnik je segel z dvema prstoma v lepa usteca gospe Mire, in sicer tako strokovnjaško, da ga je ona nehoté ugriznila z zdravimi zobmi v prste. To je na praktika tako delovalo, da se je spustil na kolena pred lepo pacientinjo in jo toplo poprosil za en sam — poljub.

Gospa Mira je prebledela. Nikakor ji ni šlo v glavo, da spada k zobozdravniški ordinaciji tudi klečelazenje za stvari, do katerih ima izključno pravico po njenih zakonskih nazorih samo njen mož. Z izrazom neskončnega prezira se je ozrla gospa Mira z visokega stola na v prahu klečečega možička. S fino gesto ga je opozorila, naj nadaljuje svoje delo okoli zoba, sicer bo šla k drugemu zobozdravniku. In nesrečni debelušček se je zavedel svoje strokovne dolžnosti, prosil je gospo Miro oduščanja, kakor se spodobi, in se istočasno strahovito maščeval — nad zvom gospe Mire. Vrtal in vlekaj je tako krivolono, da je ubogo pacientinjo obilval mrzel pot. Rada bi bila kričala, a trdosrčnež ji je potisnil pol svoje mesnate roke v usta tako, da bi se bila reva skoro zadušila.

Takrat je prestala gospa Mira prave pravcate Tantalove muke. In takrat je dobila tudi tisti zlati zob, ki se ji pri smehu tako lepo zaleskeče v skrajnem kotičku njenih ovalnih ustec.

Spoznanje pa je rastle od dne do dne. Razvijalo se je polagoma v mržnjo in slednjič izbruhnilo v onemoglo sovražstvo do onega, ki ji je zagrenil vso njeno mladost in ki je plačal prvi zlati zob za svojo ženo neusmiljenemu zobozdravniku.

Njen mož pa je bil silno flegmatične narave. Svoje žene menda ni ljubil nikoli, kajti njegovo srce je bilo do poslednjega čustva vdano kartam, lovu in psom. Po cele dneve je samevala mlada žena doma ob otroški postelji, njen soprog pa je posedal po gostilnah in kavarnah pri kartah, ali pa se klatil po pohorskih šumah za divjačino. S svojo ženo je spregovoril redkokdaj nežno besedo. Le tedaj je bil ljubezniv z njo, kadar je rabil denar. Gorje, če mu ni ustregla! V takem slučaju je podivjal in ni gledal, kod padajo njegove koščene pesti po nesrečni, mladi ženi. A ona mu je odpuščala vse žalitve sproti, pokorna dolžnosti, ki jo ji naklada zakonsko življenje. Trpela je gospa Mira veliko, in kdor je poznal njene razmere, je globoko obžaloval lepo ženo, ki je iz 16letne deklice postala naravnost mamljive zunanosti. Lepa in zelo nesrečna je gospa Mira, v tem so si bili edini vsi gospodje, ki so spoštljivo in ne brez tajihi želja smemali klobuke pred to impozantno ženo. Razume se, da so se tekom časa oglašali pri nji različni častilci, ki so ponujali gospe Miri vsaj nekaj ur sreče, to-

da ona se ni upognila in je prezirala vsak flirt. V njeni poštenu duši se je pač pripravljalo nekaj velikega, kajti svetišče v srcu, kjer hranijo ženske moško ljubezen, je bilo pri gospe Miri — prazno. In je čakala, opazovala svet z otožnimi očmi ter iskala nekoga, ki bi mu razodela vso svojo bol vso svojo nesrečo. Dolgo ga ni bilo. Celih 18 let ga ni bilo. Slednjič pa ga je prineslo cvetoče poletje. Mlad, poln življenja in idealov je stopil pred njo ter potopil svoj pogled v njene oči. V gospe Mari je zadržetelo sleherno čustvo, vsa kri ji je navalila v obraz.

»Gospod?«

»Gospa, Mira!«

In po 18 letih, v njenem 34. letu, se je povrnila gospe Miri vsa njena mladost. Dolgo zatajevana in dušena čustva so priklopela kakor gorski vrelec na dan. Razlila so se preko vse otožne preteklosti nesrečne žene, v dalji toneče slike mladostnih sanj so se ji približale, noseč ji ljubezni, užitka ...

Mož gospe Mire se je po dvadve-nem letu vrnil domov. Bil je nenavadno nataknen. Vstopil je v stanovanje brez besede pozdrava. Zaigral si je cigareto in obstal pred gospo Miro.

»Čuj me, žena! Midva ne moreva več skupaj živeti. Pred 18. leti sva naredila neumnost, ko sva se vzela.«

»To vem, je odgovorila tiho ona.

»Ločiva se!« je brez nadaljnjega prodigal on.

»Kadar želiš, je pristala ona brez vsakega občutka.

V tistem trenutku je segel on v žep po robec. Pri tem mu je padlo iz žepa neko pismo; on tega ni zapazil. Gospa Mira se je sklonila in pobrala pismo. Ko ga je prečitala, ga je molče podala možu, ki je izbulil oči od presenečenja.

»Da, tako bom storil.« je navedel v svoje opravičilo.

»Vzemij jo, saj ima denar!«

»In tega je meni treba.« je cinično pripomnil on.

Bogata vdova-trgovka je padla v mreže Mirinega moža. Pismo, ki mu je padlo iz žepa, je bilo od nje. Prosi ga, naj pospeši ločitev s svojo ženo, ker komaj čaka, da postane njegova.

In gospa Mira je bila srečna, presrečna, saj ji je po 18. letih odpadlo najtežje breme. A k njej se je vrnila vsa mladost, ki je že tonila v prošlosti ...

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

DR. IVAN PINTAR
zopet redno ordinira
Cankarjevo (prej Frančevo) nabr. 5

Fran Repič, Ljubljana
sodarsko podjetje
Kolezijska ul. 18 (Trnovo)
Velesojem paviljon E 107-108

Na drobno. Brez konkurence! Na debelo.
Oglejte si specialno detajlno in engros trgovino
vrvarskih lastnih izdelkov
Prepričali se boste, da je blago napravljeno iz prave dolge konoplje, garantirano in sicer: VRVI za zvonove, transmisijske, dvigala in za telovadno orodje vseh dimenzij. Posebno močne opti za transmisijske (Müllergurten), opti navadne vseh širokosti, vrvi in mreže za seno, ribje mreže, gugalno mreže (Hängematten), bombažev mrežice za otroške postelje v vseh barvah, tržne tobične, ognjegasne cevi, štriki za perilo, vrhne vrvice, strange, uzde, špaga, dreta, zidarske in tesarske vrvice, trakovi in vrvice za žaluzije. Velika zaloga pravih tržaških bičevnikov, bičev, gož, jermenov, morske trave, žime vseh vrst, konjskih krtač, konjskih odelj, nepremočljivih vozniških plaht, juta platna, ribarje itd. po najnižji ceni.
Specialno montiranje (šplajsanje)
vrvi za transmisijske in dvigala se izvrši solidno in točno.
Prva kranjska vrvarna in trgovina s konoplino
IVAN N. ADAMIČ, Sv. Petra cesta 31.
Telefon 441. 5325
Podružnici: Maribor, Vetrinjska ulica 20, telef. 454 — Kamnik, Sutna 4.
Naročila in popravila se točno in vestno izvršujejo!

Banaško moko In vse vrste deželnih pridelkov
Pšenico (samo na veliko) dobavlja po najnižjih dnevnih cenah direktno iz Bačke ali iz skladišča v Ljubljani
A. VOLK, veletrgovina z žitom v Ljubljani
Telefon interurb. št. 449 Zahtevajte ponudbe! 5172 Brzjavij Volk Ljubljana

Kopalne obleke
in 30 T
hlače
v veliki izbiri
Modna trgovina
H. Kenda - Ljubljana

L. Mikuš
Ljubljana, Mostni trg 15
pripravlja svoje zaloge deželnikov in solčnikov ter sprahovalnih palic.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.
Velika zaloga klobukov in slamičnikov se dobi pri
Franc Cerar
družba z o. z., tovarna v Stobni, pošta Domžale
Prevezemajo se tudi stari klobuki in slamičniki v popravilo pri Kovačevič in Trišan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4

Trstje za strope
izdelujem z najmodernimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni!
I. Jugoslovska tvornica Bakula
JOS. R. PUH, LJUBLJANA
Gradaška ul. 22. Tel. 531.

Strešno lepenko prvovrstno
Kontinental (Kontinentallederperpe)
dobavlja takoj v vsaki množini najceneje
Jos. R. Puh, Ljubljana,
Gradaška ulica 22. Telefon 513

Parketne desčice
iz slavonskega hrasta in bukove dobavljam v vsaki množini najceneje
Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica 22, Telef. 513

Priznano dobro zagrebško pivo
5328
je zopet na velesojmu veselični prostor lasten paviljon in drugih paviljonih.
Vedno sveže!

„FLORA“
tvornica umetnega cvetja
Virovitica.
Specialni prebrudi vences za grobove, mirto in kmečke nakite. 4537

Pile in rašpe
(turpije)
vskovrstne, porabljene, nasekava strokovno in po zmerni ceni
Ivan Figar,
pilarski mojster
Ljubljana, Hrenova ulica 19

Obnovite naročnino
Mehanično vezenje
vseh v to stroko spadajočih del.
Matek & Schein
Ljubljana 5216
poleg hotela Štrukelj.

Inserirajte v „Slov. Narodu“
Nikdar ni dovolj,
da razstavite svoje blago na velesojmu, potrebno je tudi nekaj
reklame
za svojo razstavo
v „Slovenskem Narodu.“
Informacije v upravi lista in na velesojmu pri našem zastopniku.

POZOR!

GG. TRGOVCEM!

POZOR!

Za jesensko in zimsko sezijo nabavl sem z ozirom na ljubljanski velesejem primerno za vse pokrajine Jugoslavije izredno množino vsakovrstnega sukna. Cene zelo ugodne. Izbira velika in znano strokovno izbrane kvalitete pri tvrdki

J. GROBELNIK, Ljubljana.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricej, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerne. 2530

Nova iznajdba! „Svetilec“

ki prikazuje vsako pisavo v temi. Informacije L. Šibenik, velesejem paviljon „E“ št. 214 (91) zunanja koja. 5320

Lisičje kože
sprejema v črno, alaska, križasto, skunks barvanje in strojenje — PRVA JUGOSLOVENSKA BARVARNA KRZARSTVO IN STROJARSTVO Z ELEKTRICNIM OBRATOM. Delo se sprejema: LJUBLJANA, KRIZEVNIŠKA 7.

Edino prave „Goiser“ čevlje in **lovske čevlje** dobite le v novo urejeni trgovini in delavnici

J. Brajer
Ljubljana 3396
Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vseh vrst čevlji po meri in vse vrste tržnih čevljev. — **Trgovci popusti!**
Cene solidne! Postrežba točna

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.

krovec, stavbn. galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vedovodov.
Naprava strolovodov. Repališke in klesetne naprave
Izdelovanje posod iz pločevine za firmež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Ivan Potočnik - Kranj

paviljon na velesejmu št. 395 b, takoj desno pri vhodu v paviljon, ima v zalogi vse vrste usnjenih izdelkov, kakor usnjene rekelce, taške za gospodinjice itd.
Prosim, obiščite me! 5312

Marija Rogelj

manufakturna trgovina, perilo za gospode in dame. Blago dobro, cene nizke.
Sv. Petra cesta št. 26 5284

Provizijskega potnika

za različni elektrotehnični material išče elektrotehnična veletrudka in sicer za območje Slovenije. Sposobni reflektanti, ki poznajo elektrotehnični material in so zmožni tudi nemškega jezika, naj vpošljejo svoje ponudbe z navedbo dosežanjega poslovanja, prepisi izpričeval in sliki pod „POTNIK“ na Aloma Company, Ljubljana. 5220

Stavbeno in pohištveno mizarstvo

Peter Bizjak

Sp. Šiška 136

priporoča solidno izdelane ameriške pisalne mize

kakor tudi vsa stavbena in pohištvena mizarstva dela.

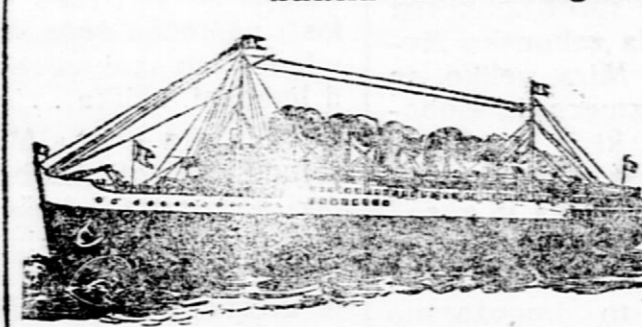
Izvršba priznana solidnaj Cene nizke! 5285

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE

Najhitrejša vožnja v Sev. Ameriko samo 6 dni čez morje

Havre-New York, Cuba in Meksiko

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

Vozne listke in tozadavna pojasnila daje

Ivan Kraker

Zastopnik v Ljubljani
Kolodvorska ulica 41
3534

Centralna Banka za trgovinu, obrt i industriju d. d.

Jelačičev trg 4. ZAGREB (vlastita palača)

Dionička glavnica Din 80.000.000.—

Brzjavi: CENTROBANKA 2694

TELEFON: Devizni odio: 3-07, 10-78, 13-33, nočna služba: 7-78. — MENJALNICA: 5-56, kućna centrala: 2-85, 7-13, 7-96, 11-94 i 12-23. PODRUŽNICA: Brod n/S., Djakovo, Ivanec, Karlovac, Klanjec, Krapina, Koprivnica, Maribor, Novi Sad, Požega, Ruma, Varaždin i Vel. Trgovište. — AFILIRANI ZAVODI u svim većim trgovačkim središtima Jugoslavije. — IZRAVNE VEZE sa prvorazrednim bankama u cijeloj Europi i Americi.

TVORNICIA SVETLIN

Ljubljana Vegova ul. 2

Priporoča.

da poskusite najbolje kemične izdelke za čevlje in usnje. Zahtevajte po vseh trgovinah in povsod **Svetlin kremo** - i. f. d.

Legitimacije

za velesejme v Ljubljani, v Mariboru, v Pragi, v Gradcu prodaja
Aloma Company,
Ljubljana, Kongresni trg 3

Pomožne delavce

zlasti take, ki so bili že zaposleni v železnicah sprejmejo takoj **Strojne tovarne in li-varne d. d. v Ljubljani.** 5322

Celo vsaka najprostejša kuharica ve, da so CETINA testenine najboljše! — Tisoči in tisoči konzumentov zahtevajo pri svojem trgovcu izrecno CETINA testenine! — Naravno, zakaj CETINA testenine se izdelujejo po napolskem načinu le iz najboljših vrst pšeničnega zroba! Glavno zastopstvo za Slovenijo: PATERNOST & REMIC, Ljubljana, Slomškova ulica 11. Paviljon na velesejmu CETINA „H“ štev. 287 CETINA

5260

Velesejmska restavracija Dolničar

na veseličnem prostoru

Prvovrstna vina Vedno sveže pivo

Gorka in mrzla jedila

Ves dan koncert in pevski zbor

5313

Se priporoča **Vekoslav Dolničar**

Industrija platnenih izdelkov d. z o. z.

Jarše, pošta Domžale (Slovenija)

moderno urejena tkalnica

izdeluje:

sirovo in beljeno platno od najprostejših do najfinejših vrst. — Namizno perilo. — Damasta. — Sploh vse vrste platnenih izdelkov.

Želez. postaja: **Jarše-Mengoš.** Brzjav. naslov: **Induplati, Domžale.**

Telefon: **Domžale 9.** 5242

Samo pri

P. Magdić

Izvanredna prilika!

Samo pri

Obleke	Etamin	Volnene	Svila Creppe de Chine
	Din 240'	Din 600'	Din 480'
Kostimi	Platneni	Športni	Promenadni
	Din 350'	Din 950'	Din 1900'
Plašči	Volneni	Covercort	Svileni
	Din 800'	Din 600'	Din 950'
Krila	Športna	Modra—črna	Pilsirana
	Din 190'	Din 180'	Din 350'
Bluze	Barvane pralne bluze	Opal Etamin	Ceppe de Chine Trikot bluze
	Din 95'	Din 98'	Din 195'

Vedno v zalogi zadnje novosti!

P. Magdić, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

Samo za čas velesejma od 16. — 25.

Samo za čas velesejma od 16. — 25.

Jarčeve kranjske klobase
so tudi na velesejmu!
Konec paviljona H, vhod k vinarnam.
Se priporoča **K. Jarc**, Hradskega vas 35
5310

Grand Cirkus Bruno

Prve vrste umetniki in dresirani konji, rokoborba, boksmać i. t. d. **Danes v soboto zvečer ob 9. in nedeljo dve predstavi, prva ob 4. popoldne, druga ob 9. zvečer.**

Velika predstava z novim sporedom.

Posetniki velesejma!

Oglejte si pred vsem 5311

paviljon G št. 207 b

Ivan Pakiž

razstava ur, zlatnine in srebrnine.

Prodaja se tudi na drobno!

Oglejte si pred nakupom

najfinejše „**PIFF**“ šivalne stroje, „**PICH**“

kolesa po ugodnih cenah in plačilnih pogojih pri

IGN. VOK, Ljubljana
Sodna ulica št. 7

Sejmišče, paviljon „H“ 281-282

ALEKSANDER KNEZ

pooblaščen senzal Ljubljanske borze se priporoča za izvrševanje

vseh borznih naročil

posebno za posle v efektih, vseh vrstah žita in moke, jajc, sena, slame, fižola, vina i. t. d. i. t. d.

Brzjavi: **Knez, Ljubljana.** Telefon **80.**

Elektro - Company

Ljubljana, Sv. Petra c. 25.

Velesejem paviljon H 392.

Vso električne novosti, elektromotorje in medicinske aparate

Novo! **RADIO** Novo!

NOVO! **NAJVEČJE ZANIMANJE** NOVO!

vlada za gradnjo večjih in manjših stanovanjskih hiš v sistemu

„SEIDEL“

Natančnejše podatke se dobi pri stavbnem podjetju **Jakob Accetto, sin ing. Viktor Accetto in drug,** Ljubljana Tabor 2. Lastni paviljon na sejmišču!

NOVO! 47 T NOVO!

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše pa 60 s—

Službe

Pletilke,

izurjene, ki razpolagajo z dobrim strojem — do bijo delo na dom. — F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 5254

„Ilirija“,

tvornica gamaš in čevljev v Bjelovaru — išče večšega pritezovalca. — Plača po dogovoru. Me- sto lahko nastopi takoj. 5288

Prodajalka,

dobra moč, išče službe; najljubše na delu. Za- stopa lahko tudi podruž- nico. — Ponudbe pod Zanesljiva/5305 na upra- vo »Slov. Narod«. 5288

Zastopstva za

deželne izdelke prevzame slovenska tvr- dka na Dunaju. Svetuje pri nakupu strojev. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 4809

Mesta gospodinje

išče samostojna inteli- gentna gospa k samsko- mu gospodu. Gre tudi iz- ven Slovenije. — Cenj- ponudbe pod »Gospodi- nja/5327 na upravo »Sl. Narod«. 5247

Učenca

iz napredne rodbine, zdravega in krepkega, s hrano in stanovanjem pri starših in dovršenima 2 razredoma srednje šole — sprejme manufakturne na trgovina. — Naslov pove uprava »Slovenske- ga Naroda«. 5247

Boljša kuharica

se išče k boljši rodbini, ki bi poleg druge služki- nje opravljala vse hišne posle. — Nastop 1. sep- tembra. Prepisi spričeval naj se pošljejo na: Os- vald, Zagreb, Bakačeva ulica 3. 5262

Prodaj

Foto-aparat 9 X 12 s pripadki pro- dam za 980 Din. — Ho- tel »Union« 41. 5321

Bruselske čipke

(pristne) se prodajo. — Ponudbe pod »Čipke 5232« na upravo »Sloven- skega Naroda«. 5394

Osební avto,

štirisedežen, v najboljšem stanju, se ceno prodaja. — Jos. Puh, Gradaška ulica št. 22. 5280

Moško kolo,

dobro ohranjeno, se pro- da po zelo nizki ceni. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 5314

Prodaja voz

po zelo ugodni ceni: 1 landauer, 1 brum, 1 gig ter razna konjska opre- ma. — Natančneje se poizve pri Gradbenem podjetju G. Tönnies, d. o. o. z., Dunajska cesta št. 25. 5244

Skobelnik

(Dicktenhobelmaschine), 600 mm, malo rabljena — poceni naprodaj pri — Kozic, Vič-Glince 20 pri Ljubljani. 5331

Ostale slavnike,

nakitene in prazne, pro- dajamo po lastni ceni. — Horvat, Ljubljana, Stari trg 21. 5300

Naprodaj

pravi kobalt z zlatom, je- dilna servisa, brušene servise za pivo, vino in likerje, oljate slike. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 5298

Naprodaj

lüksurijozen salon, ori- entalsko moderni slog, fina starejša obrednica in različni umetnostni pred- meti. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 5297

POZOR!

Zobotrebci,

Proda se večja množina zobotrebcev vsled po- manjkanja prostora po- jako znižani ceni. — Ivanka Blatnik, Ljublja- na, Pred Skofijo št. 15. 5296

Industriji pozor!

Proda se več parnih in motornih naprav, štabil- ni parni stroji in k njim spadajoči parni kotli od 5 do 100 HP, prevozne lokomobile od 6 do 50 HP, benzin-motorji od 6 do 12 HP, dva nova mo- torja na plin (Sauggas), vsak po 50 HP, parni kotli od 27 do 96 m³ ku- riline ploške, konzole, ležišča in jermenice v vsaki meri. — Kern, Ce- lovska cesta 91/a, Ljub- ljana VII. 5303

Šolali

Iščem lokal

za trgovino na promet- nem kraju Ljubljane, ev- vstopim kot kompanjon. — Ponudbe z navedbo vseh podrobnosti — na: Aloma Company, Ljub- ljana — pod »Lokal ali Kompanjon«. 5293

Trgovski lokal

v Metliki (ob glavni ce- sti) nova hiša, velik, pripraven za vsako obrt se ugodno odda v na- jem. — Pismene ponu- be pod »Metlika« na: Aloma Company, Ljub- ljana. 5394

Stanovanja

Kot sstanovalka

se sprejme gospodična. Prednost imajo poštene, ter čez dan odsotne. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 5302

Prazno sobo

s predsobo v centru mesta — išče starejši tr- govec. — Prevzame tudi administracijo hiše. — Ponudbe pod »Trgovec z c. z., Dunajska cesta št. 25. 5244

Meblovano sobo

(malo) — išče s 1. sep- tembrom gospod. — Po- nudbe pod »Stalna/5290« na upravo »Slov. Nar.«. 5300

Naslovi

dijaških stanovanj — se dobe pri ge. Likar, Po- ljsanska cesta 87 (vila Bergman). 5299

Nenremičnine

Parcela

pod Rožnikom naprodaj. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5116

Enonadstropna

hiša z vratom

in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj proda. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 41/T

Proda se hiša

z dvema lokaloma, de- lavnicami in velikim vr- tom v mestu. Kupcu sta- novanje na razpolago. — Ponudbe pod »Hiša z lo- kali/5304« na upravo »Sl. Narod«. 5265

Razno

Trgovski lokal

z dobrih pogoji, v mestu, v središču, v dobri lokaciji, v dobri lokaciji, v dobri lokaciji. — Telefon 220. 272

Salama, šunka,

air transtovski in pole- mendolski. Vse delika- tesse specialitete. — ANTON VERBIC delalca in spornika trgovin Ljubljana, Stritarjeva u. 2.

Izdelujem

sadne mline,

prvovrstne, z lahkim po- gonom, granitnimi valjci ter pocinjenim okovjem, po ugodni ceni. — Inter- resenti naj se obrnejo na Rudolf Ravnikarja, klju- čavničarja v Radečah pri Zidanem mostu. 31/T

Trgovci pozor!

Kdor hoče prevzeti sta- roznano trgovino v Ma- riboru, naj se oglasi pod »Eksistenca/5307 na upr. »Slov. Narod«. 5307

Perje,

kokoške, račje in gosje, puh, oddaja vsako mno- žino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Cako- vec. 52/T

Gostilničarjem

in restavratorem se priporoča za nakup papirnih servijetov tvr- dka M. Tičar, Ljubljana. 5392

Beli klobuki

oblike, od 160 do 200 di- narjev, dvobarvni 170 di- narjev, različne druge barve 150 Din. — Hor- vat, Stari trg 21. 5301

Znižane cene za

otroške vozičke!

Novi modeli. Poslužuje se izdelkov domače to- varne otroških vozičkov in dvokoles »TRIBUNA« F. B. L. Ljubljana, Kar- lovska cesta 4. — Isto- tam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pnevmatika; sprejemajo se v polno popravilo za emajliranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozič- ki, šivalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroke. — Ceniki franko. 3247

OTROŠKI VOZICKI:

najcenejši domači iz- delki. DVOKOLESA: novi mo- deli z dobro prematiko. MOTORJI: najnovejši- ga ameriškega tipa »Evans«, »D. K. W.«, »Persche«, »Orionette«, »Motorette«. PNEUMATIKA: zračni- ce in plašči ter guma za otroške vozičke. Posamezni deli za dvo- kolesa in šivalne stroje vedno v zalogi. Preprodajalci in mehani- ki nižje cene. — Sprej- majo se tudi vsa popra- vila, emajliranje in po- niklanje. »Tribuna« F. B. L. tovarna dvokoles in otro- škkih vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. RAZSTAVNI PAVILJON »F« št. 191. 5224

Citje v 6 mesecih

naučil vsakogar izprašan učitelj. — Hodi tudi na dom. Učna ura 10 Din. — Ponudbe pod »Pouk 5315« na upravo »Slov. Narod«. 5315

Vreče,

vsakovrstne — nove in rabljene — se kupijo naj- bolje pri D. Kozic, Vič- Glince 20 pri Ljubljani. 5332

Pozor! Pozor!

Plačam bolje kakor vsakdo drugi stare oble- ke, čevlje, pohištvo itd. Dopisnica zadostuje, da pridem tudi na dom. — Martin Dramč, Ljublja- na, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 5316

Halo!

Plačujem bolje kakor vsakdo drugi stare oble- ke, čevlje, perilo, pohi- štvo itd. — Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. — A. Jurečič, Sv. Jakoba nabrežje št. 31. Ljubljana. 5265

Znižane cene

otroških vozičkov,

dvokoles, malih pomo- žnih motorčkov ter raznih motokicijev in šivalnih strojev ter pnevmatik — »TRIBUNA«, F. B. L. Ljubljana, Karlovska ce- sta št. 4. — Sprejemajo se v popolno popravilo za emajliranje z ognjem, po- niklanje dvokolesa, otro- škki vozički, šivalni in razni drugi stroji. Pro- daja se tudi na obroke. Ceniki franko. 46/T

Dopisovanje

Gospod,

(samec), ki ima tri mili- jone kron premoženja — želi znanja z gospo, ka- tera ima svoje stanova- nje in pohištvo. — Po- nudbe s sliko pod »Mili- jonar/5291« na upravo »Slov. Narod«. 5317

Mladenič,

premožen, z lastnim sta- novanjem, star 26 let, želi znanstvo s samostoj- no gospodnično ali mlado vdovo. — Ponudbe s si- lico in polnim naslovom pod »Takojsnje poznans- tvo/5266« na upravo »Sl. Narod«. 5317

Domača izdelovalnica klobukov FRANC BERNIK, Ljubljana - Šiška Paviljon na velesejmu H št. 295

Robert Smielowski, arhitekt in mestni stavbenik Rimska cesta 2.

Izvršuje načrte in proračune, pre- vzema stavbna dela vseh vrst, kakor tudi presojevanje in cenitve pod solidnimi in najugodnejšimi pogoji. Zidna opoka od lastne opokarne na Viču, pri- znana kot najboljša kakovost, in od skladišča, Opekarska cesta 18, po najnižji dnevni ceni. 50 T

Pozor! Trgovci! Pozor! Dovoljujem si vas obveščati, da ne zamudite si ogledati ob pri- liki poseta IV. Ljubljanskega vzorčnega velesejma paviljon H 348 trvdke Miroslav Bivic Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Zaloga šolskih zvezkov, map, notesov, blokov in odjemalnih knjižic. Gene niske. Lastni izdelok. S spoštovanjem se priporoča M. Bivic. 5257

Išče se za veliko tovarno čevljev popolnoma samostalen skladiščar

zmožen slovenskega in nemškega jezika. Reflektira se samo na prvovrstne v tej stroki sposobne sile. Naslov pove iz prijaznosti vratar hotela Union.

Mehki liu (Temperguss)

po modelih, načrtih ali vzorcih za vse strojne, vagonске in ostale predmete, specialno opečne oblike in pričvr- stvalne pločice (Klemmplatten) za železnice — v za- jamčeno prvovrstni kvaliteti izdeluje in dobavlja

Ljubljana mehkega liu (Temperglesserei) „TITAN“ d. d. Kamnik pri Ljubljani

Naša preljuba mati oziroma babica in praba- bica, gospa

Neža Štaupfer vd. Sušnik nadučitelja vdova

je preminula danes v 81. letu svoje starosti. Pogreb nepozabne rajnice se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 8 uri zjutraj. Trbovlje, dne 17. avgusta 1924. Žalujoči ostali.

Vijoline

mandoline, kitare, citre, notni papir

strune otulje l. dr. kupite naj- ceneje pri 5319

Minki Modic Kopitarjeva ul. 1. Velesejem paviljon „K“ 531.

Pozor! Obiskovalci Ljubljanskega velesejma!

Jedilne oprave na pro- daj! Kupci za pohištvo!

5283 Vljudno Vas vabim na ogled raznega izdelka po naročilu. Izde- luiem vsa v to stroko spadajoča dela, ter se priporočam

AVGUST CERNE, mizarstvo, Zgornja Šiška št. 122

NOVA MODERNO UREJENA TO- VARNA NOGAVIC IN PLETENIN

HENRIK FRANZL, LJUBLJANA

PRIVOZ 17 TELEFON 427

PRIPOROČA SVOJE PRVOVRSTE IZDELKEKAKOR:

NOGAVICE, VSEH VRST IZ BOMBAŽA, VOLNE IN FLORA, VOLNENE JO- PICE, BLUZE, CEPICE, DOKOLENKE, KOSTUME

TAKO TUDI VSE V STROKO SPADAJOČE IZDELKE

Posetite ljubljanski velesejem!

Prvovrstni HROVAT-OV LANENI FIRNEŽ svetlorujav in svetlorumen vam jamči za najtrpežnejše pleskanje.

HROVAT-OV LANENI FIRNEŽ svetlorujav in svetlorumen vam jamči za najtrpežnejše pleskanje.

TOVARNA KRANJSKEGA LANENEGA OLJA IN FIRNEŽA

HROVAT & KOMP., LJUBLJANA, Vegova ulica 6./1. Telefon interurban 301.

Tovarniška zaloga: Beograd, Novi Sad, Pančevo, Subotica in Zagreb.

LEIPZIŠKI VELESEJEM VZORCEV

Jesenski sejem od 31. avg. do 6. sept.

Splošni velesejem vzorcev s sejmom tehničnih in gradbenih potrebščin. — Najcenejši in najbolj neposreden nabavni vir. — Posetnikom popust po železnica in parobrodih.

Vse informacije dajejo častni zastopniki za Hrvaško, Slavonijo, Slove- nijo in Dalmacijo

SOKOLOVIĆ IN DRUG

mednarodno odpremištvoo in carinsko posredništvo

ZAGREB, Paromilinski c. 1. Tel. 25-73.

Zaloga
manufakture
na veliko

M. FRIBERNIK

Ljubljana, Sedna ulica št. 6

Telefonska št. 530

Frizorja svojo veliko zalogo manu-
fakturnega blaga, prvovrstnih inozem-
skih tovarov.

Brzoiavi: *ХРИБЕРНИК*, Ljubljana

JUHAN

Denite
v juho in prikuho
krepčilo hrane

— JUHAN —

imate iz preprostih jedil
izvrsno, zdravo in redilno
hrano.

4914 b

L. Turk Ljubljana

Pred škofijo t. v. l.
Strojno pletenje, nogavice, če-
pice, obleke, jopice, majce itd.

Najnižje cene.

Šentjanški premog

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah in za promptno
dobavo 3554

Prodajni urad šentjanškega premogovnika
AND. JAKIL, LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.

Najnovoji pat. izum. Izvrsna novost.

B. O. B. tvornica beton. blagajn
— d. d. Vukovar —
Brzovjake: Bob, Vukovar — Tel. int. 56
Proizvodnja in odprava vsakovrstnih
blagajn iz jeklobetona
omar za dokumente
tresornih vrat itd. itd.
v najlepši in najsolidnejši izdelavi.

Glavno zastopstvo in samoprodaja za
celo Jugoslavijo: **Armin Goldstein**,
agentura in komisionalna trgovina Vu-
kovar.

Zastopstvo in depot: **Matador**, Zagreb
Ilica št. 5. 29 T

Brezpogojna sigurnost proti ognju. Največja sigurnost proti vlamu.

Najboljša kolesa in šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo so edino
JOSIP PETELINCA znamke **GRITZNER**
in **Adler**
Ljubljana
ob vodi poleg Prešernovega spomenika.

Tovarna za papir in lepenko

I. Bonač sin
Copova cesta 16. Ljubljana Copova cesta 16.

izdeluje vsakovrstno
lepenko
in tanki
ovoini papir

Specijaliteta klobučni papir.

Prvovrstno blago! Nizke cene!

Ročne ognjegasne
brizgalne

EXPRESS

so najboljši
in edini domači izdelek.

Preprečile so
že več požarov.

Zastopstvo:
VIKTOR BOHINEC
LJUBLJANA
Dunajska cesta 21.

„GLOBUS“ tvornica kemičnih proizvodov K. D.

Int. tel. 11. **Vukovar.** Tel. adr. „Komisionale“
(posestrimno poduzeće tvornice Fritz Schulz Jun. A. G., Leipzig.)

PROIZVADJA I OTPREMA:

„Globus“
— ekstrakt za čiščenje svakovrstnog metala.

„Geolin“
— najbolje tekuće sredstvo za čiščenje metala.

„Globin“
— prava francuska terpentinska mast za cipele.

„Globella“
— viksa za palos i parketa.

„Globeline“
— sredstvo za čiščenje peći itd. itd.

Dobije se opet svugde. Dobije se opet svugde.

4912

Javna vzgojna zavoda v Ptujju

Za dečke	Za deklice
Dijaški dom	Mladika
Prešernova ulica 29	Z lastno gospodinjstvo šolo in izobraževalnim letnikom
Prostora za 100 gojencev	Prostora za 60 gojenk

Gojenci in gojenke obeh zavodov imajo v
zavodih stanovanje, popolno oskrbo in vzgojo in
obiskujejo realno gimnazijo, deško ali dekliško
meščanko šolo in šolo Glasbene matice.

Športne in društvene znake

emajlirane in brez emajla v vseh kovinah izdeluje naj-
solidnejše in najcenejše

Ljudevit Griesbach, tvornica zlatne i srebrne robe,
Zagreb, Maričeva ulica 23. 48 T

VII. dunaiski mednarodni sejem
od 7. do 14. septembra 1924.

Najugodnejša prilika za nakup za vso
stroke.

Najbogatejša izbira. Brezkonkurenčne cene.

Velik uspeh dunajskega pomladanskega
sejma 1924: 100.000 nakupovalcev.

Velike godbene in gledališke slavnosti
mesta Duajaja.

4786 Pojasnila:
Wienermesse, Wien VII,
kakor pri vseh častnourad. zastopstvih; v Ljubljani
avstrijski konzulat, Turjaški trg 4, Josip Zidar.

Ustanovljena
Stara M. FRANZL & SIN 1888
lastnik **FELIKS FRANZL**
v Ljubljani, Privoz 10. — Poštni predal 44.

Ustanovljena leta 1846. Telefon št. 563.

Gradbeno podjetje

G. Tönnies družba z o. z. Ljubljana

Pisarna: Dunajska ceste št. 25.

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. —
Enodružinske hiše v opeki in „Heraklitu“ (najcenejši stavbni način). —
Projekti za enodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — Iz
lastne opekarne nudi po konkurenč. cenah lepo, močno žgano **opeko**. —
Iz lastnega gramozoloma vse vrste **peska**. — **Zaloga** vsega gradbe-
nega materiala na **Martinovi cesti**.

Arnošt Ney, dioničko društvo, Zagreb, Boškovičeva 40.

Krojači, pozor!

Javljam, da je naša nova jesenska in zimska kolekcija v pripravi.
Poznana je vsakemu krojaču naša nedosegljiva izbira

sukna in pritiklin

Cene osobito prikladne. Kolekcije pošiljamo resnim reflektantom, izključno krojačem brezplačno.
Naročite potom dopisnice. Naročite potom dopisnice.

5143 **Arnošt Ney d. d.**

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

I. Z. Z. O. Z.

v novourejenih prostorih
v Ljubljani

Mestni trg št. 6 Mestni trg št. 6

obrestuje vloge na hranilne knjižice in
tekoči račun po

8%

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom
obrestuje tudi više po dogovoru.

Sprejema v **inkaso fakture in cesilje**
terjatev.

Posojila daje le proti popolni varnosti na
yknjižbo, proti poroštvu in proti zastavi.

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA.

Telefon številka 104

Delniška glavnic in rezerve cca 2698 Kč 290.000.000.—

podružnica v Ljubljani, Marijin trg št. 5.

Centrala v Pragi, na Příkopě 35.
67 podružnic v vseh večjih krajih Čehoslovaške republike.

Brzovjavni nast.: Indusbanka

Hranilne vloge na knjižice in te-
koči računi Kč 2.170.000.000.—

Sprejema vloge na knjižice in račune ter provaja vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje.